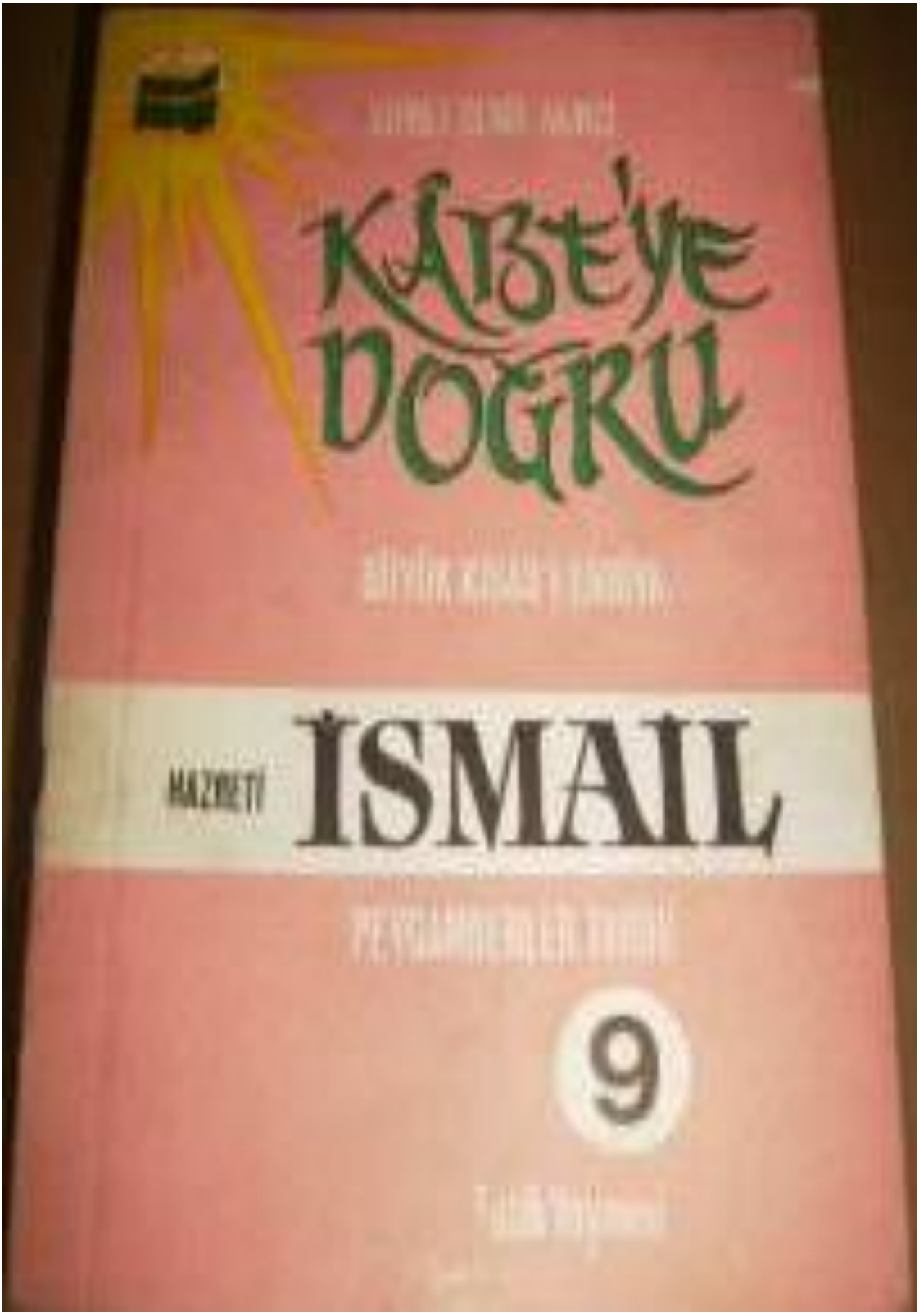
KABE'YE DOĞRU
HAZRETİ İSMAİL
9

HAZRETİ İSMAİL (A.S.) İN KUR'ÂNDA BAHSOLUNDUĞU SÛRE VE ÂYETİ KERİMELER

Bakara	**: 125, 126, 127, 128, 129, 133, 134, 136, 140**
Âl-i Imrân	**: 84**
Nisa*	**: 163**
En'âm	**: 86**
İbrahim	**: 39**
Meryem	**: 54**
Enbiyâ'	**: 85**
Sâffât	**: 107**
Sâd	**: 48**

HAZRETİ İSMAİL (A.S.) İN HAL TERCÜMESİ

Adı: İSMAİL.

(Allah işitir, Allah'a yükselen) demektir. Kur'ân-ı Kerîm, İbrahim sûresi, 39 uncu âyette, Hazreti İbrahim (A.S.) bir oğul vermesi için Allah'a dua ederken (Allah **duaları** işitir) buyurmuştur. Oğluna **İSMAİL** ismini bundan dolayı, şükran nişanesi olarak koymuştur. Diğer lûğat mânaları (Çok bol) ve (Şarkı söyleyen) dir.

Babası: Hazreti İbrahim (A.S.)
Annesi: Hacer :

Mısır Fravnı Alvan oğlu Sanan'ın kurtulması karşılığı, Hazreti İbrahim (A.S.) a hediye ettiği Mısırlı cariye.. Hazreti İbrahim (A.S.) onu nikahlamıştır. Kısırım sandığı ailesi Sâre'nin is-rariyle.

Doğumu: Hicretten önce 2097 (M.Ö.) 1475)

Bazı rivayetlere göre Hz. İsmail (A.S.) Hicretten önce 2628 (M.Ö. 2006) yılında, babası Hz. İbrahim 99 yaşındayken doğmuştur. Fakat inceleme ısonunda bunun varit olmadığı, diğer Peygamberler Tarihlerini altüst ettiği görülmüştür. Bu rivayette Hz. İsmail (A.S.) m, **137** yaşında iken, Hz. İsa (A.S.) m doğumundan **1899** sene önce vefat ettiği esas olmuştur. Babası İbrahim o sırada f82 - 85) yaşındaydı.

Yaşı: 137 (130)

Vefatı: **Hicretten önce 1960** (M.ö.) **1338)**

Peygamberliği: 97 (90) yaşında başlamıştır.. Babası Hazreti İbrahim (A.S.) vefat edince, Mekke'ye dönmüş ve peygamberlik emri almıştır.. Babasının Vahdaniyet şeriatiyle çalışması emredilmiş, ayrıca vahy ile dini tebliğ etmiştir.

Vazifelendirildiği bölge: Hicaz ile Yemen.. A'mâlika soyundan gelen kabilelere.

Doğduğu yer: Filistin'de, Kenan ili'nde, Beyt-el (Beytü lüıya (Beytülilâhe) ile Ay arasmda, babası Hazreti İbrahim (A.S.) m yurdunda.

Mezarı: Kabe yakınındaki El-Hicr'de, annesi Hacer'le birlikte medf undur.

Aile hayatı: İki kere evlenmiştir.

I. İlk karısının ismi. bilinmiyor.. Esasen onunla çok az yaşamıştır.. Babası Hazreti İbrahim (A.S.) bu kadının ahlâkını beğenmeyince, derhal boşamıştır.. Bu kadın Mekke yakınlarındaki Cürhüm kabilesi eşrafından birisinin kızıydı.

II. İkinci karısı Es-Seyyide'dir.. Cürhümlülardan Muaz bin Amr'in kızıdır. Evlâtları:

1. Kızı olmuştur.. Adı Besme'dir. Baba bir kardeşi İshak oğlu El-ls'e vermiştir. **II. Oniki** oğlu olmuştur.

Bütün çocuklar ikinci karısı Es-Seyyide'den doğmadırlar.

Şunlardır:

1. **Nabit. Arapların atasıdır.**
2. **Kayder (Kaydar).. Arapların atasıdır.**
3. **tbdil (îbdal)**
4. **Mişa (Mişam)**
5. **Misamaa**
6. **Domma (Tem)**
7. **Mas (Mısa)**
8. **Uded (Maded)**
9. **Vetur (Yatur)**
10. **Nefis (Nafis)**
11. **Tamla (Vima)**
12. **Kadmar (Kadmin)**

HAZRETİ ALLAH TARAFINDAN İHSAN DUYURULAN HUSUSİYETLERİ

1. İyi huylu ve itaatkârdı.. Kurban edilirken babasının acısını pek kolaylaştırmıştı.
2. ZEMZEMİ bulandır.. Hazreti Allah nasip etmiştir.
3. Kabe'nin inşasında babsına yardim etmiştir. (Bakara: 125)
4. Makam-ı İbrahim'i (taşı) bizzat Kabe'ye taşıyandır.
5. En büyük kurban fidyesiyle hayatta bırakılandır. (Sâffât: 107)
6. Yüksek meziyetler bahşedilendir f En'âm: 86)
7. Va'idlerine sadıktı. (Meryem: 54)
8. Ümmetine namaz kılmayı öğretirdi. (Meryem: 55)
9. Ümmetine zekâtı öğretirdi. (Meryem: 55)
10. Allah'ın rızasını almıştı (Mermeym: 55)
11. Sabır ve sebat sahibiydi (Enbiyâ: 85)
12. Hayırlı insandı. (Sâd: 48)
13. Çok âdildi.

14. Ümmetine kendisini pek sevdirmişti. Bu yüzden, kırk senelik peygamberlik hayatı bol mü'minler arasında geçmişti.
15. Hazreti Allah'ın emrine uyarak Kabe'yi daima temiz tutmuştu.. Hacılara kolaylık göstermişti.. Bunlar vazifesiydi.
16. Mekke ve çevresi kayalık, ziraate elverişsiz olduğu halde, Hazreti İbrahim (A.S.) m duası yüzü suyu hürmetine, bu topraklar bereketlenmiştL
17. Avcılıkla geçinirdi.. Avlanmayı severdi.
18. Mekke'de adı bilinen ve bilinmeyen 98 peygamberle defnedilmesi, Hazreti Allah (C.C.) m imtiyazıdır.

Hazreti İsmail (AS.) Kur'ân'da ismi geçen, hayatı ve çalışmaları ibret olarak anlatılan peygamberlerdendir.

L

GİRİŞ

Hazreti İsmail (A.S.) in ibret dolu hayat ve çalışmalarına girmeden önce, üç mevzu var ki, birer meseledirler ve her zaman olduğu gibi, mel'un maksatları için Yahudiler tarafından ortaya atılmış ve sürdürülüp gitmiş, zihinler bulandırmıştır.

Esasen, yine bu habis millet, daha Kur'ân-ı Kerîm nazil olur olmaz, her zamanki, kuzu postuna bürünerek, O'nu ilk tefsir etmek gayretkeşliğini göstermişlerdir.

Halbuki Hazreti Kur'ân ne kadar açıktır, kolay anlaşılır buyurulmuştur.. Bu da pek tabiîdir.. Çünkü en büyük öğretmen Hazreti Allah (C.C.) elbette kullarına öylesine sade, en sert beyne nüfuz edecek şekilde, sevgili habibi Hazreti Muhammed Mustafa ile göndermişti onu.. Ancak onbir çeşit arap harfi (lehçesi) bulunduğu için, ilk önce Kureyş lehçesiyle nazil olurken, Hazreti Muhammed (S.A.V.) in ricası üzerine, ayrıca diğer harflerle (lehçelerle) de inmiş, böylece, Arap yarımadası'nda anlamayan kalmamıştı.

Sonra, maksat hasıl olduktan dolayı, halife Hazreti Osman (R.A.) zamanında Kureyş harfiyle nazil olan bırakılmıştı ki, şimdi en küçük işareti değişmeden, günümüze kadar gelen ve ebediyete kadar gidecek olan Kur'ân budur.

Gerçek böyle olduğu halde, Yahudiler, kendi dinlerini çığırlarından çıkarıp, Hazreti İsa'nın kitabını da boz-

duklan gibi, Hazreti Kur'ân üzerinde de aynı yolu tuttular.. Fakat, mü'minler, hele sahabiler, buna fırsat vermediler.

Ne çare ki, zamanla Yahudilerin yaptıkları bu ilk kendi maksatlarına uygun tefsirler, el altından işlenmiş, böylece, mübarek dinimize, Kur'ân'da olmayan ve Hazreti Muhammed (S.A.V.) in hiçbir hadîsinde anlatmadığı, sadece onlara kazanç sağlayacak, yalan dolan tefsir sonuçlarını yaymışlardır.

Bunlardan murat, Hıristiyanlığa yaptıkları gibi, İslâmiyette de Allah ile kul araşma, bir takım peygamber dışı aracılar, yani resimler, heykeller koymaktı..

Bir nevi yarı yarıya semavî - putperest bir din yapmak.

Hevesleri kursaklarında kaldı.. Kalacak da.

Hele halifeler devrinde işledikleri cinayetler!..

Yıllarca anlatılsa bitecek gibi değildir.

Bunlar, mevzuumuzun dışındadır. .

**
*

Hazreti îsmaii (A.S.) da incelenecekler üç tanedirler en önemli olarak:

1. Kabe'yi ilk önce kim inşa etmiştir?. Hazreti Âdem (A.S.) mı, yoksa Hazreti İbrahim (A.S. ile oğlu Hazreti İsmail (A.S.) mı?.
2. Hazreti İbrahim (A.S.) m ailesi Sâre, hakikaten Hazreti İsmail (A.S.) m ailesi (cariyesi) Hacer'i kıskandığı için mi, onu oğlu İsmail ile Mekke'ye sürdürmüştü?.
3. Hazreti İbrahim (A.S.) m oğullarından hangisi kurban edilmeye kalkışılmıştır.. İsmail mi, İshak mı?.

Görülüyor ki, Kur'ân tefsiri bahanesiyle, bunu ortaya atan yahudiler, her şeyi kendi çıkarlarına göre, çözmek, yaymak, sevdasına düşmüşlerdir.

O kadar ki, Hazreti İbrahim (A.S.) m kendi ataları, yani Yahudi, yahut Nasrani olduğunu bile iddiaya kalkışmışlardır.

Hazreti Kur'ân'da bunu şiddetle, gazapla, reddeden pek çok âyet vardır..

İşte onlardan birkaçı:

> Atanız İbrahim'in dini.. Size daha önce (ki kitaplarda) da, bu (Kur'â)nda da müslüman adını veren O'dur.
>
> (Hacc: 78)

> İbrahim ne bir Yahudi, ne de bir Nasraniydi.. Fakat O Allah'ı bir tanıyan dosdoğru bir müslümandı.
>
> (ÂM Imrân: 67)

> Yoksa siz: «İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kub ve oğullan Yahudi veya Nasrani idiler» mi diyorsunuz?.. De ki: «(Bunu) siz mi daha iyi bilirsiniz, yoksa Allah mı?..»
>
> Bakara: 140)

*
**

Hazreti İbrahim ve oğlu Hazreti İsmail (A.S.) hayattalarken, yeryüzüne ilk inen Hazreti Âdem üzerinden dörtbin seneden fazla zaman geçmişti ve her ümmete peygamberler gönderilmişti.

İlk peygamberin de Hazreti Âdem (A.S.) olduğu Kur'ân'la sabittir.

Hangi peygamber görev alır da, kulluk görevi için mescit kurmaz?.. Allah evi yapmaz?.. Bu, baş vazifesidir.

O halde ilk Allah evini kuran Hazreti Âdem (A.S.) dır ve bunu Mekke'de kurmuştur..

Yine Hazreti Kur'ân kesinlikle açıklar:

> Şüphesiz âlemler için, çok feyizli ve ayn-ı hidayet olmak üzere, konulan ilk ev (ma'bed) elbette Mekke'de olandır. Orada apaçık alâmetler, İbrabimin makamı vardır.
>
> (Bakara: 127)

Kabe, bilindiği gibi, tufanda göğe alındı.. Ancak temelleri kaldı ve toprak altında kayboldu.

Hazreti Allah (C.C.), bu temelleri İbrahim (A.S.) a gösterdi, oğlu ile Kabe'yi tekrar inşa ettirdi.

Nitekim, şu âyeti kerime, açıkça temellerden bahseder.

> Hani İbrahim o Beytin temellerini, İsmail ile birlikte yükseltiyordu...
>
> (Âî-ilmrân: 96-97)

Demek temeller vardı ki, yükseltiyorlardı. Yoksa temel kazmaktan bahsedilirdi.

Yahudilerin maksadı sarihtir.

Hazreti İbrahim (A.S.) m Filistin'de yaşamasından, faydalanarak, onu yalmz kendilerine mal etmek istemişler ve Kudüs'ü birinci plâna almışlardır..

Ne yüzkarası bir maddecüiktir bu insanlık için!..

Ve İslâmiyet ne yücedir ki, bütün peygamberlere bizi îmana çağırtır, Kudüs'ü de mukaddes sayar.. Hattâ

Kabe kıble oluncaya kadar, Mescidi Aksa o vazifeyi görmüştü.

Ne biçim bir inanç zihniyetidir ki, binlerce yıl geçtiği halde, bunca peygamberi Allah evi kurmaktan uzak tutar ve yalnız her şeyi kendüerine mal eder!..

Yine İslâmiyet ne göz kamaştırıcı bir unsurdur ki, bütün semavî kitaplara bizi îmana davet eder.

Fakat Yahudilerin gerek ahkâmını, gerekse tarihinin birçok yerlerini tahrif ettiği, eldeki kitaplar değildir onlar.

İlk safiyetiyle, nuruyla, temizliğiyle, nazilolanlardır.

Geçelim..

Çünkü bu mevzuda anatüacaklar, yıllar sürer.

*
* *

İkinci mevzuu ele alalım:

O bozdukları kitaplar bile Sâre'nin melek haslet olduğunda, göklerde melekler arasında hürmete yâd edildiğinde müttefiktirler.. Hazreti Kur'ân da bunu haber verir.

Böyle mübarek bir kadın, Fravn'ın hediye ettiği cariye Hacer'in Hazreti İbrahim (A.S.) ile nikâhlanmasını arzular da, İsmail doğunca neden kıskanır?.. Esasen maksat bir oğulun doğması değil midir?.. Çünkü İbrahim ümmeti şüphedeydiler..

Sâre böyle bir kadındı.

Hazreti İbrahim (A.S.) beş büyük peygamberden birisiydi. Onlar bu kadar mı vicdansızdılar ki, yeni doğmuş bir çocuğu, annesinin kucağına vererek, Mekke gibi, o zaman barınılmaz bir yere götürüp kendi hallerine bıraksınlar!...

Bu tarz hikâye, onların azametlerini, vicdanlarım, gölgelemez miydi?..

Fakat Yahudilerin o türlü tefsirden maksatları başkaydı.. İsmail'i küçük düşürmek.. Çöllere sürülecek anormal bir yaratılışta göstermek.. Çünkü annesi cariyeydi.. Halbuki Sâre, hükümdar kızıydı.

Neticede, Hazreti Muhammed Mustafa (S.A.V.) nın atası olan Hazreti İsmail (A.S.) ı basitleştirmek.. Ellerinden gelse inkâra bile kalkışacaklardı.. İp ucu bulama-düar.

Hazreti İbrahim (A.S.), nikâhlı cariyesi Hacer'i ve oğlu İsmail (A.S.) ı Mekke'ye götürüp bırakmadı mı?.

Elbette bıraktı.

Fakat sebepler bambaşkaydı.

Bunu Hazreti Kur'ân açıklamıyor..

Lâkin bulmak pek kolaydır*

Maksat Kabe'nin tekrar baba - oğula inşa ettirilmesidir.

Sâre gibi bir kadının kıskançlığı asla mevzuubahs de ğildir.. Daha çok, aynı yerde yaşayan, Hazreti Lût (A.S.) in sapık karısı Vâile üzerinde durmak, akla uygundur..

*
* *

Üçüncü mevzu ise, büsbütün gülünçtür.

Yahudi ve Nasranilere göre, ük önce kurban edilmek istenen Hazreti İshak'tır..

Bir baba, hele peygamber, ümmetinin şüphesi karcısında, oğul isterse, tek, ümmeti şüpheden kurtulsun diye bunu diler, hattâ kurban edeceğini va'd ederse, ilk doğan oğlunu mu, yoksa ikincisini mi adar?..

Elbette birincisini.

Halbuki tarih açıktır..

Hazreti İbrahim (A.S.) seksen yaşım biraz geçmişken, kıtlık üzerine Mısır'a göçmüş, sonra dönmüştür.. Fravndan o su'ada cariye Hacer'i hediye almıştır.. Füis-

tin'e dönerken, daha yaşı seksenbeş değilken evlenmiştir Hacer'le ve İsmail doğmuştur..

O sırada Sâre kaç yaşındaydı?.

Nihayet altmışına yakın.

Halbuki Kur'ân'da, Cebrail ile Mikail'in insan suretinde Lût kavmini helake giderlerken, Hazreti İbrahim (A.S.) a uğradıkları zaman, Sâre Kur'ân diliyle: «Kocakarıydı..» Yüz yaşım aşmıştı.

Ona ancak o zaman bir oğul doğuracağı müjdelenmişti Cebrail'le Mikail tarafından ve Sâre şaşırmıştı..

Kur'ân'da en az buna ait elli âyet vardır..

Demek ki, İsmail, Hazreti İbrahim (A.S.) m ilk oğludur. İshak ile hiç değilse arasında yirmiden fazla yaş vardır.

İlk adanandır..

Hazreti İbrahim (A.S.) da, unuttuğu adağını rüyasında birkaç kere hatırlatma sonunda, Mekke'ye koşmuştur..

Yine Kur'ân sarahaten bildirir, İsmail o sırada çocuktu. Kabe bile inşa edilmemişti.

*
* *

Ne denir!..

Yahudilerin iliklerine işleyen sanatlarıdır bunlar.

Binlerce yıldan beri, yeryüzünde dahi yaptıklarının cezalarını çektikleri ve sürüm sürüm sürüdükleri halde, Islâh olmadılar..

Onlardan, başkası da beklenemez ki..

Gün oldu, kendilerim yaratan Allah'a bile darıldılar. İşte onlar böyledir..

Hangi kulun, Allah'a darılması mümkündür?..

Ne haddine!..

Ama, az kaldı.. Filistin'deki bir avuç topraklan, gelip geçici kazançları çabuk ellerinden çıkacak..

Çünkü Hazreti Allah (C.C.), kaderlerini öyle yazmıştır.. Daima sürünecekler.. Mümtaz kavm hülyası beyinlerinde varken, birieşemiyecekler..

Ya âhirette başlarına gelecekler?..

Bu, biz kulların hayalleri dışıdır..

Hazreti İsmail (A.S.) eserime böyle bir girişle başlamam, sebepsiz değildir.. Çünkü Hazreti İsmail (A.S.) dan, soyundan, tâ Hazreti Muhammed (S.A.V.) e kadar, hiçbir peygamber gelmedi.

İshak soyundan geldi, ibret için isimleri bildirilenler.

Hazreti Muhammed (S.A.V.) in geleceği kesindi, açıklanmıştı.. Biliniyordu.. Fakat Yahudiler gizlediler...

Nihayet günü yaklaşınca, doğumunu bile önlemeye kalkıştılar..

Ne biçim Vahdaniyet diniydi Yahudilik ve Hıristiyanlık?.. Nasıl onlara hâlâ bozulmamış semavî dinler olarak bakılıyor?..

Fakat, insan gözlerini açtı.

Bakacak ve uyanacak..

İslâmiyet nuru altına koşuşup, Vahdaniyetle şereflenecek, Kaderde bu vardır.. Bunun için ermişliğe İüzum yok.

Bir.kitap önceki, Lût (A.S.) kavmi için Hazreti Allah (C.C.) m engin affı hatırlardadır.. O azgınların azgını kavm iiçnde, beş mü'min bulsa, onların yüzü suyu hürmetine, o kavmi helak etmeyecekti.

Ama yoktu.

Şimdi ise yeryüzünde mevcut üç milyar insanın her beş kişide biri müslümandır.. Hemen helak, kıyamet, mümkün müdür?..

Aksine, hidayet çağı açılmıştır, inanç medeniyeti

İlerledikçe, maddeciliktir helak olacak olan.. Hidayet, maddeciliği yeryüzünden silip süpürecektir..

Geleceğin insanı için, şimdiye kadar ibret olsun diye Kur'an'da anlatılan peygamberlerden ve ümmetlerinden çıkan netice budur..

Elbette Hazreti Allah (C.C.), yine Kur'an'da buyurduğu kıyameti takdir ettiği günde emredecektir.

Fakat o kıyamet biz mü'minler için, saadet olacaktır.

Geleceğin insanları için de, çekeceklerinin ne olacağım, sırtlarına Yahudileri bindirip, onlara kulluk edenler düşünsünler. Mademki şereflerini satıp insanlıktan oldular, canavarlaştılar, Allahın gazabına uğrayacaklardır.

«Ben İbrahim'in duasıyun..» diyen Hazreti Muhammed (S.A.V.) ise, onlara azab, biz mü'minlere rahmet müjdecisidir..

Hazreti Kur'ân bunu böyle emrediyor..

O halde gaflet uykusundan uyanmanın her an kıymeti artıyor.. Gecikmemelidir insanoğlu..

Bütün temennimiz budur. Gayretimiz, insan kardeşlerimizi kurtarmakta, elden geldiği kadar çaba harcamaktır..

Afamed Cemil AKINCI
l/Eylül/1968
Esentepe — İstanbul

L

Hasreti İsmail (A.S.) m doğduğu yer ile göçtÜRÜ ve peygamberlikle görevlendirildiği i^vi gösterir harita.

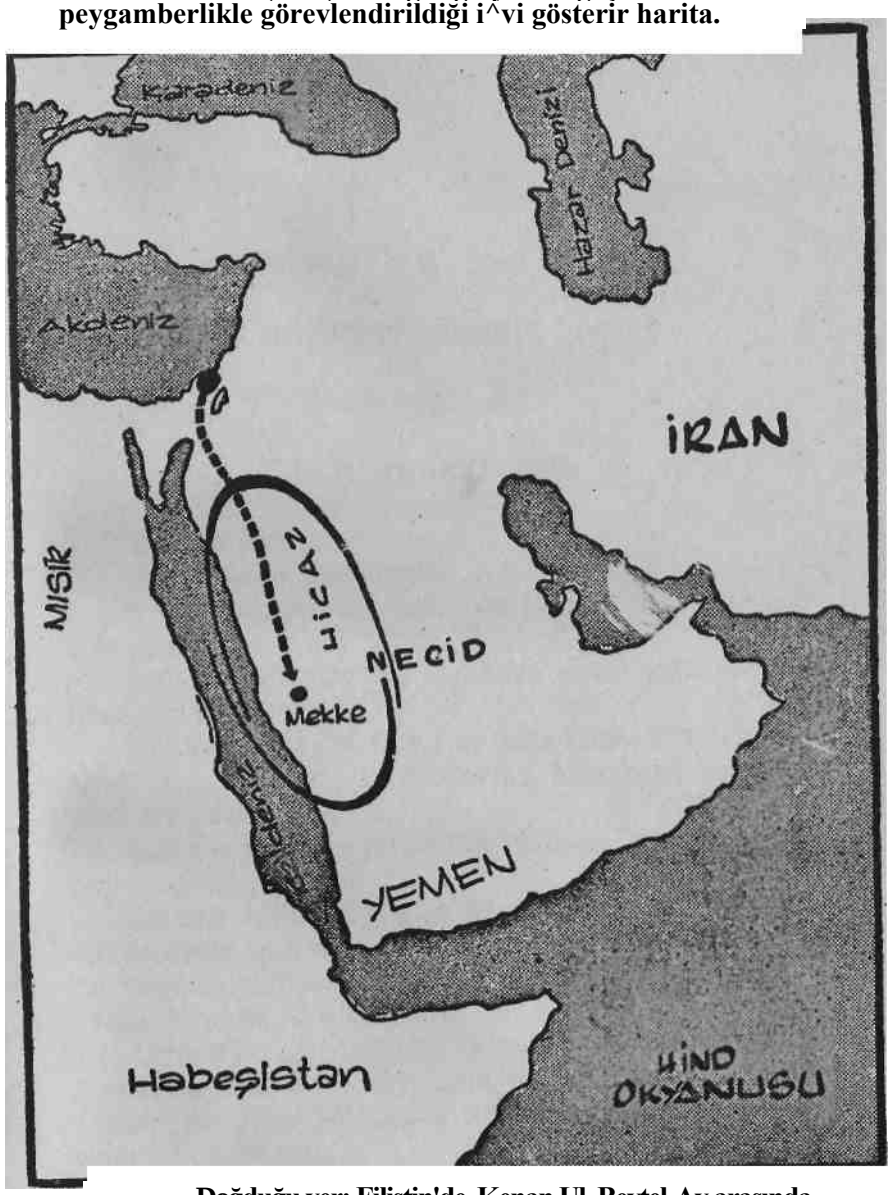

Doğduğu yer: Filistin'de, Kenan Ul, Beytel-Ay arasında
Has-retl ibrahim (A.S.) yurdu. Hicret yeri Mekke. £~~5
Peygamberlikle görevlendirildiği tavm Amalikalardan kaW-leler.. Hicaz ve Yemen'de.

KABE'YE DOĞRU

9. HAZRETİ İSMAİL (A.S.)

I

KERVANDAKİ NUR

Mevsim yazdı..

Gece çoktan başlamıştı..

Ay ve yıldızlar, alçalabildikleri kadar, yeryüzüne alçalmışlardı..

Bilhassa, Filistin'den Mekke'ye giden yolu pek aydınlatmak istiyorlardı..

Daha Hazreti İsa (A.S.) m doğmasına 1475, Hazreti Muhammed (S.A.V.) in Mekke'den Medine'ye Hicretine 2097 sene vardı.

İnsanın yaratılıp yeryüzüne indirilişi üzerinden 4084 sene geçmişti.

Hazreti Allah (C.C.) m her ümmete tâyin ettiği, vahdaniyete çağırdığı, bir çok peygamberler elbette artık hayatta değildiler. Fakat isimleri bilinmeyenlerden vazife başında olanlar vardı.

Yine Hazreti Allah (C.C.) in, bu peygamberlerden, insanlara ibret olsun diye isim ve hayatlarını anlattığı (Âdem, Şît, İdris, Nûh, Hûd, Salih) artık Allah'ın huzuruna dönmüştüler..

Ancak adı bilinen bu peygamberlerden Hazreti İb-—

*

rahim (A.S.) hayattaydı ve Lût denizi ile Akdeniz arasında vazife görüyordu.. Yaşı sekseni aşmıştı.

Bir de yeğeni Hazreti Lût (A.S.) henüz yeni peygamberlikle görevlendirilmiş ve Lût denizi kuzeyindeki Sedim havzasının sapıkların sapığı kavmine gönderilmişti.

O kadar.

Evet, işte o tarihte bir yaz gecesiydi.. Hem de sayılı gecelerden birisiydi.

Mehtap ve yıldızlar, ne kadar alçalırlarsa alçalsınlardı, dökebildikleri ışığı döksünlerdi Filistin'den Mekke'ye giden yol üzerine, tatmin edilemezlerdi.

Çünkü henüz Hicaz topraklarına girmiş bir kervan aynı yolda ilerliyordu.. Ve kervandan gökyüzüne doğru yıldızları, mehtabı, gölgeleyen bir nur fışkırıyordu.

Kervandaki nur!...

Elbette yolcular farkında değildiler bunun.

Ancak, görüyorlardı.. Filistin'den geçtiklerinden beri, yolculukları kolaylaşmıştı.. Sıkıntıyla, musibetle karşılaşmamışlardı.

Kalplerine şimdiye kadar tatmadıkları bir fenalık dolmuştu.. Hafiflemişlerdi.

Daima iyi şeyler düşünüyor, ilhamlanıyorlardı. Bazıları, ellerini uzatıyor, yıldızlan avuçlamak isteyen hareketer yapıyorlardı..

Bazıları, bununla da yetinmiyor, Samanyollarını tutmayı, sanki altınmış gibi, keselerine doldurmayı diliyorlardı.

Tabiî hiçbirisi olmuyordu bunların.

Şairlerin ilhamları da başka türlüydü bu gece.

Aşkı, muhabbeti, gurbeti, sılayı bir tarafa itmişlerdi. Gecenin sırrını çözmeye çalışıyorlardı :

Kimedir bu kolaylık?..
Tabanlarımızın ezdiği kumlar
Eskiden fırın taşı kadar
Kızgındı.. Alevliydi. Şimdi
çimen yeşilliğinde Ve
yumuşaklığında.

Çölün her türlü canavarı,
Küçük-büyük, Çekilmişler
ortadan.. Silinmişler..
Sinmişler inlerinde, Vadilerde,
oyuk altlarında. Belli, aç
kalmaya razılar. Ama
niçin?...

Gökde ne varsa,
Kandillerin irisi, ufağı
Yol göstermede yarışta.
Belki sabah gecikecek,
Güneş doğmayacak.. Bir
meçhuldeyiz.. Sırrım
çözmek zor. Soracak
kimse de yok.

Esintiler,
Denizin yosun kokusunu,
O tuzlu havayı kovalıyorlar.

Kimbilir hangi
Bahçelerden getirdikleri
İç açıcı kokularla
Sarıyorlar bedenimizi.

ömrünü bu yoldan harcayan
Sürücüler şaşkın
Develer işin felsefesinde.
Ama ne çıkar.
Yol toparlanıp
Yumak olunca,
Çözülmeye çalışılan sır

Düğümleniyor kor kör. îşin en garibi de, mola saatleri geçtiği halde, ker-vanbaşıya hatırlatan olmuyordu..

Bilhassa kervanın orta yerindeki yan yana giden iki devede gündüz aydınlığı vardı.. Sanki develer kızıl değil de beyazdılar.

* *

Bunların sağda yürüyenine genç bir kadın binmişti.

Kucağında, üç dört aylık bir çocuk vardı.

Diğer kadınların giyindiklerinin aksine, gömleği ve entarisi uzundu.. Devenin karnına kadar uzanıyordu.

Ak paktı..

Temiz yüzlüydü..

Bakışları hep gökyüzündeydi..

Kucağındaki oğlan da sanki insan değil, bir kucak dolusu elmastı.. Ağlamak, çırpınmak nedir bilmiyordu.

Annesiyle bakışları karşılaştıkça, seherde bir gonca açılmışcasma gülümsüyordu.

Diğer devede, kadına pek benzeyen, onun az yaşıtı bir genç vardı.. O da öyle bir havadaydı.

Kervanın ilhamları kesildiği bir ara, Kadına döndü ve sordu:

«Rahat mısın ey kardeşim Hacer?.. Bir ihtiyacın varsa kervanı durdurayım.. Molayı unuttular.»

Hacer, teşekkür etti.. «Yok ey kardeşim Halas!..» dedi.

Halas, Hacer'in kucağındaki nur yığınını gösterdi:

«İsmail neden uyumuyor dersin?..»

«O hep öyledir.. Ne yapacağına ancak kendisi karar verir.» „

Sustalar...

Az sonra tekrar konuşan yine Halas oldu:

«Ey kardeşim Hacer!... Sesin pek dokunaklı çıktı... Nedendir?»

«Geçtiğimiz yerler bana eski günlerimizi hatırlattı..»

«Demek karardıkta bile farkettin?...»

«Bir duygu bu.. Sanırım Akdeniz ile Kızıl Deniz arasındayız.. Yani tam Mısır sınırı boyunca, Kimideniz kıyısına doğru iniyoruz.»

«Evet..»

Hacer iç geçirdi, batıya baktı...

«Bir buçuk sene önce oradaydım.. Her şeyden ümit kesmiş biçarelerden birisiyim.. Kim derdi ki, Filistin'de kıtlık olacak, oradaki Hazreti İbrahim (A.S.) ümmeti, Mısır'a göçecek?.. Bir kaç yıl kalacak.. Fravn Alvan oğlu Sarman, Hazreti İbrahim (A.S.) m ailesi Sâre'nin güzelliğini haber alıp istetecek.. Kötü düşünecek.. Fakat her seferinde, kolu tutulacak?.. Nihayet Sâre'yi geri gönderecek.. Fakat aklı onda kalıp, bir koca karı salacak İbrahim (A.S;) ümmeti içine.. Bu kadın Sâre'yi Hazreti İbrahim (A.S.) dan soğutup, Fravn'a döndürmek vazifesi alacak.. Bu işe de ben âlet edileceğim?..»

«Hep Hazreti Allah'ın takdiridir bunlar.»

«Elbette.. Daha Hazreti İbrahim (A.S.) Mısır'dan; yurduna dönerken o kadın öldü..»

«Hacer, doğru söyle.. Mısır'da seni yalnız başına bırakıp kaçtığıma kırılmadın değil mi?..»

«O nasıl söz!.. Buna birlikte karar vermemiş miydik?.. Sen kölelikten bıkmıştın.. Kaçıp kendine bir yurt edinecektin.. Ben, henüz komşularımızın himayesinde emniyetteydim.. Gelip alacaktın.. Nitekim bunu yaptın... Mekke bölgesindeki Cürhumlular kabilesi'nde aradığım buldun.. Beklemedin, Mısır'a döndün.. Beni aradın.. Bulamayınca, sordun soruşturdun.. Tâ Filistin'e kadar gelip buluştuk.. Sana kırılmam mümkün müdür?..»

Halas yine sustu.

İleriye baktı.. Âdeta kendi kendine söylendi:

«Mekke bölgesinde yaşayan Cürhumlular kabilesi, içinde pek rahat edeceksin ey Hacer..»

«Biliyorum.. Hele sen varken.. Bu kabile kimlerdendir?..»

«A'mâiikalarm bir koludur.. A'mâlikalann ceddi. (Amlik) dir.. Lâvez yoluyla Hazreti Nûh (A.S.) m oğlu Şam'a ulaşır.. A'mâlikalılar, Bilhassa Mekke güneyinde; ve Yemen denilen ülkede yaşarlar... Yemen, Kızıl Deniz'-in bitip, Hind Okyanusuna açıldığı köşededir..»

«Oralara kadar gittin demek?..»

«Evet,.»

«Evlenmedin de..»

«Seni kurtarmadan aklıma bile gelmedi..»

«Demek Cürhumlular iyi insanlar.. Mısır'daki gibi; başlarında Fravnlar yok?..»

«Hayır.. Fakat Mekke çoraktır. Kayalıktır.. Kabile-

ler, daha çok avcılıkla, göçebe hayatı sürerek, geçinirler.. Su azdır..»

«Hürriyet var ya, yeter..»

«Eh, şöyle böyle..»

«Ne bahtiyar insanlarmışız ki, Hazreti İbrahim (A.S.) ı bulduk.. Allahımızı tanıdık vasıtasıyla.. İçimde öyle bir huzursuzluk, karamsarlık vardı ki!...»

«Hele beni sorma ey Hacer!.. Vahdaniyet ne büyük nurdur!. Allah'a teslim olmak en yüce bahtiyarlıktır.. İnsan nasıl oluyor da, bu yaratılması ancak bir tek kudrete dayanan âleme bakarken, gözlerine mil çekiliyor!. Göremiyor.. Bir takım azgınların kulu oluyor, onu ilâh biliyor?..»

«Her kötülük de bundan doğuyor ya..»

Hacer'in ağabeysi Halas sustu tekrar.. Çünkü yolculardan birisi şarkı söylüyordu.. Ancak: «Dinle..» dedi kız kardeşi Hacer'e.. Birlikte dinlediler:

Bir oyundayız
Küçüklü büyüklü..
Yeryüzünün nimetlerini
Kapışmada yarışıyoruz..
Kimimiz gülüyor,
Kimimiz sızlanıyor
Avcının boşluğuna baka baka.

Hep kaptık birbirimizden..
Her şey sadece bizim olsun istedik.
Ceylan sürüsünü kovalayan
Canavarlardan beteriz.
Bedenimiz ölçülü,
Ağzımız kararında,
Midemiz taşıyamaz fazlasınt,

Fakat gözlerimiz yok mu?..
Hele nefsimizin dizginlenemeyen azgınlığı,
Kervanları bile yutar..
Öylesine oburdur.. Açtır.
Bizi kim gözetliyor
Düşünmüyoruz..
Zaman ensemizdedir nefes nefes

Toprağa itilip
Artık kalkamamak üzere düşünce, Yalancı
bir uyanıklık sarar benliğimizi. Neye
yarar bu pişmanlık!.. Toprak, o
horladığımız yeryüzü, Soyar
aldıklarımızı.. Kemiklerimizde ışıklar
oynaşır, Kahkahalar savura savura,

Hacer üzüldü:

«Zavallı insan..» dedi.

«Evet pek zavallı insan!.. Bilse ki, bedeniyle sefil toprağa dönen hayvani ruhudur.. Nur parçası ruhu, Allah'ına yükselmiştir, böyle korkmaz ölümden.. Hiç olmaktan.. Allah'a teslim olmak, O'nu tanımak, bilmek, neşemizin tek kaynağıdır.. Kısacası İslâmiyet neşesidir.. Çünkü, Âhiret hayatı var.. Ona hazırlanış, va'd edilen cennete kavuşma bahtiyarlığı, korktumaz mümini.. Sevindirir.. Papatya gibi açılır serpilir saadeti.. Allah'ına dönüşü, en büyük sevgisine kavuşuşu, akla durgunluk verecek düğünlerin zenginliğinden ileridir. Hayal bile edilemez.»

Zaman güzeldi, yer güzeldi.. Konuşulanlar hele, daha güzeldi.. Hacer ile Halas, bunun tadını çıkardılar..

Bilhassa Hacer'in kucağındaki oğluna gülümsedikçe, bu güzelliklere sıra sıra inciler takıyordu.

İnsandı bu, ne kadar kaçınabilse, İblis'in ordularından bir şeytan, yakasma yapışıyordu yine.. O şeytan sırnaşıktı.. Yüzsüzdü.. Kovulmaktan, hırpalanmaktan, horlanmaktan sıkılmazdı.

Nitekim, Halas'ın fikrine bir ara girmeyi becerdi.

O kadar ki, Halas Hacer'e baktı da.. Söylendi:

«Talihsiz kardeşim!...»

Hacer bunu işitti.. Sabah ayazma tutulmuşcasma ürperdi, titredi..

Hatırlattı: "«Benim için söylemedin sanırım.»

Halas, çırpınıyordu şeytanında..

İlhamları bunu gösteriyordu:

İnanmak isterdim
Neş'ene, gülüşüne..
Zamana hükmeden, ■
Toprağı renklendiren saadetine.
Mecburum da buna..

Lâkin, gözlerinden
Zaman zaman dökülenler nedir?..
Niçin kaçırırsın benden,
Geceden, çevreden?
Hangi varlık iyide serpilmez?.

Onun solduğu an,
Yapraklarını büzdüğü sebep
Bağların, bahçelerin,
Tarla ve kırların
içinde Sonbaharın koşuşmasıdır.

Hacer içlendi:
O da ilhamıyla cevap verdi.. Sordu

Niçindir ansızın bu dönüş,
Bükülüş, hattâ çıkış Güzellikten,
iyiden?...

Pek mi sıkıldın?.. Ağır
mı geldi?..
Soyunuyorsun hepsini.

Sen ve ben, bir de Bağrıma
bastırdığım hazine.. Sevgilerin
masalındaydık.

Kervan yolları değildi
Taban teptiğimiz..
Sıkılmıyor, bezmiyorduk,

Bir gökkuşağı var...
Yağmur yağsa da, yağmasa da
Dostluğundaydık..

Renkleri canlı, sıcaktı..
İzinliydik
Üzerinde gezinmede..

O gökkuşağı ki Köprü
kurmuştu Filistin ile Mekke
arasında.

Ayakları yer değiştirmiyordu..
Hiç hiç ihtiras onu
Deviremiyor, sikmiyordu.

Bu gece ve öncekilerde,
***Hattâ** geleceklerde, Hep*
ondaydık..

Ne yerde sürünüyorduk.
Ne gökte uçuyorduk.
Köprünün tek misafiri, yokuşuyduk.

Evet niçindir aşağıya bu bakış?.. Toprağa
alçalmaya hevesleniş?., öyle bir âlemden
uyandırılmak -neden?..

t

Halas, kız kardeşi Hacer'e elini uzattı devesini yaklaştırıp.. Yanaklarından süzülenleri silerken sordu: «O halde bu dökülenler nedir?..» «Seherde yapraklardaki şebnemlere hiç rastlamadın :mı?..»

«öyle olsun ey Hacer..»

*

Hacer, ağabeysi Halas'ı pek severdi.

Onun şüphelerini gideremeden, tatmin olmasını sağlamadan, edemedi.

Hatırlattı:

«Hep **o** maceram değil mi seni yılgın bırakan?..»

«.....»

«Cevap veremiyorsun.. İnan bana Ey Halas!.. Ben, aldatılmış, fırlatılıp atılmış bir kadın değilim..»

«.....»

«Düşün ki, Hazreti İbrahim'e verilen bir hediyelik câriye idim.. Sâre, Hazreti İbrahim'in amca kızı ailesi, o ^göklerde hürmetle yâd edilen, melekler arasmda konu-

sulan kadın, zorlamasa, Hazreti İbrahim beni nikâhlar mıydı?...»

.....»

«Susuyorum.;.»

«Dinliyorum..»

«Kaçıncı dinleyiş!.. Benden, Sâre'dan, Peygamberin Hazreti İbrahim'den, kaçıncı dinleyiş!..»

«Haklısın...»

«Hele ben kardeşini iyi tanırsın.. Sâre gibi bir kadına nasıl acı çektiririm?.. İnan bana, en küçük, Hazreti İbrahim (A.S.) ı bir tahrikim olmadı.. Sâre nikahladı bizi.. Hazreti İbrahim (A.S.) in ümmetinde bir takım şüpheler belirmişti.. Peygamberin oğlu nasıl olmaz diyorlardı.. Sadece bu şüpheyi silmek için, Hazreti İbrahim (A.S.) benimle evlenmeye razı oldu.. Sâre'yi kıramadı.. Elbette bunda başta Allah'ın izni vardı.. İsmail, şu kervandaki nur yığını, doğdu.. Ümmet rahatladı.. Lâkin İblis ile ordusu şeytanlar dururlar mı?.. Münafıkları, sınır komşusu sapık kavmleri, işlediler.. Sâre güya, İsmail doğar doğmaz, kadınlık hissiyle beni kıskanmış.. O kadar ki, zaman olmuş, kulaklarımı delmiş.. Bir yerimi keserek işkence etmiş.. Nihayet Hazreti İbrahim (A.S.) a karşı çıkmış.. Oğlumla beraber uzaklaşmamı istemiş...»

«.....: .....»

«Bunları hep dinledin.. İşitiyor musun beni?..»

«Anlat ey Hacer.. Ferahlıyorum.. Şeytan kaçıyor.»

«Ben en çok Sâre ile anlaşıyordum.. Oğlumu, kendi doğurmuşcasma, seviyordu.. Halbuki, diyorlar, uyduruyorlar.. Güya işkencelerden pek bıkmışım.. Kaçmaya bile kalkışmışım.. Eteklerimi yere kadar uzatmam, çölde kaçarken ayak izlerimi silmek içinmiş... Değil, mahrem yerlerini örtmek içindi.. Görünmezdi ama, bana öyle geliyordu.. Kulaklarımı ise, zinet takmak için, kendim del-

dim.. Zeytinyağı sürüp yumuşattım önce.. Nitekim bana uyanlar oldu..~Ayak bileklerine, boyna, başa, zinet takılıyor da, kulağa niçin takılmasın?,. Belki bu suretle uzun etek giymeyi ve kulak delmeyi ilk çıkaran ben oldum., tearuretten değil, zevkten.. Hele Sâre'nin bunda en küçük bir dahli yok.. Şu anda yokluğuma en çok üzülen odur..»

«Anlıyorum..»

«Daha ben hamileyken, çocuğum düşürülmek istendi.. Doğunca zehirlemeye kalkışıldı.. Bunu yapanlar başkalarıdır.»

«Kimler?..»

«Günah alamam ama, aklıma ilk gelen Hazreti Lût (A.S.) m kansı Vâile'dir. Ne kadar inkâr ederse etsin küfürdeydi.. Hazreti Lût (A.S.) ondan pek çekecek.. Fakat cezasını verir elbette Allahımız. O da kısırdı ve kıskandı.. Çünkü beni Hazreti İbrahim (A.S.) haremine almakla ikinci kadın derecesinden üçüncüye düştü.»

«Konuş güzel kardeşim. Nefesin, yemyeşil bir bahçede gezinme kuvvet ve cesareti gösteren böcekleri kovuyor.. Kalbin temizleniyor..»

«İsmail'e çeşitli suikastler yapılınca, Ümmet çareler araştırdı.. Hazreti İbrahim (A.S.) m yeğeni Lût istedi de vermedi.. Babası Âzer'e haber saldı.. O, ret etti.. Ne büyük bir İlâhî yardım ki o anda sen kardeşim gelip beni buldun.. Hazreti İbrahim (A.S.) sana değil de kime beni emanet edebilirdi İsmail büyüyene kadar?.. Komşu hükümdarlıklarla savaşlar olmasaydı, bizzat katılacaktı bize.. Esasen o bir peygamberdir.. Cebrail (A.S.), Hazreti Allah'ın izniyle, onu dilediği anda, göz açıp kapayana kadar yanımızda bulundurur.. İnanır mısın, ey kardeşim Halas?.. Şu yolculuk boyunca, o gökkuşağının üzerinde, Mekke'ye doğru kayıp giderken, yanımda daima Hazreti İbrahim (A.S.) var.. Belki gerçektir.. Belki

Allahımın verdiği bir kuvvettir.. O halde bana bir dul, hele kovulmuş bir kadın, gözüyle asla bakma.. Ben pek mesudum.. Kocam, Peygamberim, her fırsatta yanandadır ama, görünecek de.. Sabırlı ol.. Hattâ beni ziyaret için ilk onu uyaracak Sâre olacaktır..»

«Yeter ey Hacer.. Beni doyurdun.. Fazla yorulma..»

«Şunu da hatırlatarak, sözlerimi bağlayayım.. Bir baba, hele peygamber düşün ki, gece gündüz, Allah'ına kendisine bir oğul vermesi için dua eder dururdu.. Oğlu doğunca, onu, ilk karısının kaprisi uğruna nasıl feda eder?..»

«Demek hep dua ederdi?..»

«Evet, eskiden de edermiş, ben de gördüm.. Esasen oğlumun admı (Allah, kendisine yükselen duaları işitir) mânasına gelen (İsmail) koydu.. Sebep budur.»

«Bizim dilimizde yok..»

«Orada konuşulan dilde, süryanicede var..»

«Dua ne güzel şeydir!.. Allah'dan iyilik istemek.. Hazreti İbrahim, sanırım kendisinden çok, bizim için iyilik, necat dilerdi.»

«Çünkü kurtuluşumuza memurdu..»

«Oğul isteyişi de peygamberliğine inanmayıp, dağılmamamız içindi..»

«Demek İsmail admı, Allah'ın duayı işittiği sebebiyle koydu..»

«Evet.. Başka mânası da (Yuvada şarkı söyleyen) ve (Çok bol) dur.

> «Bana (şu) ihtiyarlığım'a rağmen İsmail ve İshak'ı bahşeden Aîlaha hamd olsun. Çünkü benim Rabbim duayı elbette işitendir..»
>
> (İbrahim: 39)

Hacer ile ağabeyi Halas, bu türlü temiz konuşmalar yaparlarken, kervanda mevcut her kavimden insanların bazıları da tamamen aksini konuşuyorlardı..

Bunlar ya münafık yahut onları tanımayan, Şam'dan beri gelen sapıklardı.

Hele birisi vardı ki, Hacer'i çok beğenmekte idi. Yol arkadaşını, Hacer'in kim olduğunu tahkike yollamıştı.

Aldığı haberlerden ümitlenmişti.

Ona şunlar anlatılmıştı:

«Bu kadın Hacer adlı bir cariyedir.. Mısır Fravnı, Hükümdar İbrahim'e cariye olarak hediye etmiş.. İbrahim'den oğlu olmuş.. Asıl karısı kızmış.. Çünkü Urfa taraf lannda yaşayan Haran isminde bir hükümdarın kızıymış.. Eğer Hacer, oğlu ile kovulmazsa, babasmdan kalan bütün malı ve adamları alıp gidecekmiş.. İbrahim korkmuş, rıza göstermiş.. Hacer'i, oğluyla kabilesinden atmış.. Yanındaki de kardeşiymiş.. Eskiden Mısır'dan kaçmiş bir köle.. Şimdi Mekke yakınlarında Cürhum kabilesinde oturuyormuş.. Oraya gidiyorlarmış..»

«Bana kervanlarda Hazreti İbrahim (A.S.) m da olduğu söylendi.»

«Bu bir uyku sersemliğidir.. Bazıları onu orada gördüklerini iddia ettiler.. Ben bile bir kaç kere görür gibi oldum.. Dedim ya, uyku sersemliğidir, yahut İbrahim (A.S.) m yurdundan geçerken, bize karşıcı çıkıp hepimizle dostça konuşmasından, dinine çağırmasmdandır. Aklımıza yerleşti..»

«Evet evet öyledir.. Hacer'e acıdım. Mekke gibi susuz, bereketsiz, yeşili asla giymemiş, kayalık bir vadide ziyan olacak.. Yemen'e, mavi suların kıyılarına götürmeliyim.. Her ağ atışımda yakalayacağım hayvanların ka-

buklan arasından çıkacak renk renk incileri ona vermeliyim.. Hele iki penbe incim var ki, ona çok yaraşır..»

Sonra hayallendi:

Ne istedin de yapamadım!..
Arzularımı gerçekleştiren Güçlü
bir dev,

Bana hizmet ediyor. Bu da
olacak.. Dudaklarımın
kıpırdanmasına. Devimi
çağırmama Kaldı, bütün iş.

Hele sabay olsun.. Tanışmamıza
sebepler Bulur, dostluğunu
kazanırım.. Gerisi kolaylaşır.

Sabah oldu nitekim.

Hacer, ilk molada, oğlu İsmail'i çöken devenin gölgesine bıraktı.. Halas'la birlikte namazlarını edâ ettiler.

Pek acıydı ama, kervanda onlardan başka Müslü-mn yoktu.

Hacer'i beğenen onları seyrediyordu.

Söylendi:

«Bunlar Hazreti İbrahim (A.S.) m bizi çağırdığı Allah'a teslim olmuşlar.. Güzel bir fırsat!.. Dinlerini arzular görünmeliyim.»

Bu adamın ismi Marmada'ydı.

Bir yolunu bulup Hacer ile Halas'a sokuldu.

Aşinalık etti;

«Marmada size iyi bir gün diler..»

«Biz de dileriz.»

«Nereden beri geliyorsunuz?...»

«Peygamberimiz Hazreti İbrahim (A.S.) in yurdundan..»

«Evliliğiniz pek yaraşmış..»

«Ya bu çocuk?..»

«Sahiplidir..»

((Pek üzüldüm öksüz kalışına..»

Hacer karıştı:

«öksüz değildir o..»

Marmada dudak büktü:

«Böyle bir bahar bahçesini ve açan tek çiçeği çöllerin sam rüzgârlarına bırakmak aynı kapıya çıkar.. Ey güzel kadın, kocan sanırım garib bir insandır.

Halas kızdı:

«Herkese bunu söyleyebilirsin ama, Hacer'in kocasına, sevgili peygamberimize, asla.. O, Mısır pamuğunun en yumuşağından daha uysal başlı, daha temizdir.

«Belli...»

O sırada, kervanbaşı, Halas'a işaret etti. Bir tesadüf olacaktı.. Halas ona gitti.

Marmada fırsatı kaçırmadı.. övünmeye başladı: «Ben Yemenliyim.. Denizin en zengin av verdiği sahil benimdir.. Babam öldü.. İyi huylu bir anam var.. Onunla oturuyorum.»

«Allahımdan sana saadet ve iyilikler dilerim.» «İnci avcılığı yaparım.. Daima en iyi, iri, renkli inciler, bana nasip olur..»

«Dünya malı değil mi?.. Yeterinden fazlasında gözüm yok.»

*

Marmada elini kuşağına attı..

Kesesini çıkardı.. Açıp karıştırdı.. Bir çift mavi pen-be inci çıkardı.. Sabah güneşine tuttu: «Nasıl bunlar?...»

Hacer itiraf etti: «Pek güzel!...»

«Şam'a satmaya götürmüştüm ama, kıyamadım... İstesem bunlarla şehri satın alırdım..» «Va'desi gelmemiş..»

Hacer, deve gölgesinde uyuklayan oğlu İsmail'in basma gitti...

Marmada güldü:

«İncilerim seni sinirlediler.. Kurtuluşu oğlunda aradın. Çünkü her anne evlâdını en büyük hazine bilir.. Annemden gördüm bunu.»

«Elbette..»

«Lâkin, nice annelere rastladım ki, şu bir çift inci için peşime düştüler.»

«Onlara anne denmez.»

Marmada sordu:

«Kocan kaç yaşındadır?..»

«Doksana yakın..»

«Sen?..»

«Yirmisinde değilim..»

«İçi kof bir ağaç gövdesinde bülbül yuva kurar mı?..

Görüyorum ki böyleler! kıymet de bilmiyorlar.. Ey Hacer!..»

Hacer sinirlendi.

İsmail uyanmıştı..

Dayanamadı, eğilip öptü İsmail'i ve ayrıldı..

Hacer olsun, Halas olsun, rahatsız ettiği için namazlarında, Marmada'yı Allahlanna havale ediyorlardı.

Kervanbaşıya şikâyet etmeyi bile lüzumlu görmemişlerdi.

Nitekim gecikmedi Marmada'nm cezalanması.

Uzaktan uzağa kesesindeki baha biçilmez incileri gören üç haydut.. Üç sapık, aralarında anlaştılar.

Marmada'yı göz hapsine aldılar..

Bir molada, Marmada, ihtiyacı için çölde çukura açıldığı zaman, pusu kurdular.. Canından edip, inci dolu kesesine kavuştular.

Ertesi sabah, Marmada'nm yokluğunu ilk farkeden Hacer oldu. Kardeşine hatırlattı:

«Marmada hani?.. Sanırım Allahımız kurtuluş sebebini halk etti..»

Halas ilgilendi bu haberle.

Kervanı dolaştı..

Hakikaten Marmada yoktu.

Dönerken, onu öldüren üç haydudun, avuçlarında

Marmada'nm kesesini ve incileri görünce, her şeyi anladı.. Hacer'e keşfinin sonunu bildirdi:

«Marmada yaşamıyor artık..»

«Neden?.. Nasıl?..»

«Allah'a değil, üç beş inciye tapanlar, bu uğurda onu öldürmüşler..»

Kurtulmuştu Hacer ama, insanoğlunun kan dökecek kadar mal hırsı taşıdığına üzülmüştü.

Üzüntüsünü, kervandaki Nur, oğlu İsmail giderebilirdi ancak.. Sanki annesinin içini okumuş gibi, küçük, yumuk ellerini uzatmış onu çağınyordu.

t

II

BEKLENEN YOLCU

Hacer ile ağabeyi Halas, iki haftadan beri, Mekke'de, Cürhüm kâbiesindeydiler..

Mesuttular..

Bu saadetleri hür oluşlarından geliyordu.

Hakikaten yaşadıkları bölge, yoksuldu.. Bereketsizdi.. Yeşilden nasipsizdi ama, onların vicdanlarında yeşilliğin milyonlarcası, inanç halinde, çağlayan misali akıp duruyorlardı.

Kabileleri ve diğer A'mâlika soyundan gelme kabileler, puta, ateşe, akıllarına ne gelirse ona tapıyorlardı.

Bir zamanlar bulundukları yerde nasıl bir inanç medeniyetinin varlığından habersizdiler..

Hele Hazreti Âdem (A.S.) in yaptığı ilk **Allah' evi Kabe!.** Hazreti Şît, yeryüzünün ilk yüksek inşaat mühendisi, az mı O'nu sağlamlaştırmak için yıllar harca-

mıştı?.. Fakat hani?.. Yoktu.. Yerinde yeller esiyordu.. KABE'YE DOĞRU yönelen, gelen, bulunmuyordu.

Hacer olsun, Halas olsun, her kervan görünüşte koşuşuyorlardı.

Lâkin boyunları bükük dönüyorlardı.

Çünkü bekledikleri çıkmıyordu kervandan.

Hazreti İbrahim (A.S.), Sâre ile, söz vermişlerdi.. İlk barış anında geleceklerdi onları ziyarete.

Halas ve Hacer'in, Hazreti İbrahim (A.S.) m gelmesini istemeleri, akrabalıktan daha yakın, önemli bir sebebe dayanıyordu.

Cürhüm kabilesi olsun, diğerleri olsun, sapıklıktan ancak, Hazreti İbrahim (A.S.) gelir, onları uyarırsâ, kurtulacaklardı.

Bunu diliyorlardı iki kardeş ve rüyalarında bile görüyorlardı. İsmail ise, o üç dört aylık çocuk, hiç bir şeyden habersiz gülüyordu bahar bahar.

Hacer'in ağabeysi Halas, her gün erkenden ava çıkıyordu.. Yahut yakın dağlardan evine gerekli odunu topluyordu.. Kırlarda çeşitli, yenebilecek otlar vardı. Velha-sılı faydalı ne bulursa, getiriyordu dönerken..

Ayrıca, kız kardeşi Hacer'in çiçeğe pek düşkün o- "■ duğunu bildiğinden, mevsimin nesi varsa demet yapıyor, solmalarına fırsat vermeden yetiştiriyordu Hacer'e.

Yeğeni İsmail, gözünün bebeğiydi. Yalnız kendisinin değil, Cürhüm kâbilesindekilerin hepsinin.. Çünkü İsmail Mekke topraklarına ayak bastı-

ğından beri, toprak, hava, insan yürekleri, başkalaşmış-tı.. Üzüntü, sıkıntı geçmişti.. Bilmeden, herkes birbirine dost davranıyor, dövüşmüyordu.

Ölü sanılan kayalıklar yosunlaşmışlardı.. Kuru dereler ıslaktılar.. Kıraçlıklar çatlaklarından kurtuluyorlardı.

Havanın sık sık yağmur bulutlarıyla dolmasıydı bunun sebebi. Eskiden bazı bulutlar şöyle bir uğrarlar, sonra damla bırakmadan çeker giderlerdi.. Halk, ufuklarda kayboluncaya kadar, arkalarından içlene içlene bakarlardı.

Tek bir bulutun bile boşalması için neler yapmazlardı!...

Ateşler yakarlar, putları sıralarlar, iribaş, küçükbaş hayvanları, köleleri, hattâ emzikli çocukarı kurban ederler, yahut ateşe atarlardı..

Netice hep, hiç olurdu.

İsmail'den sonra, bu değişmişti.

Cürhüm kabilesi ilk farkına varan olmuştu.

Hacer'in evine yakın oturanların hayvanları daha çok süt veriyorlardı.. İkişer, üçer yavrulamışlardı. Yalvarıyorlar ve Tica ediyorladı:

«Kız kadeşin Hacer ile oğlu İsmail'i putlarımız pek sevdiler.. Ne olursun bizim sokağa da misafir gelsinler. Gezindikleri yer, hava, değişiyor.»

Hacer bunları kırmıyordu.

Esasen, öyle bir yaratılışta değildi.. Karıncayı bile incitemezdi.. Koşardı davet edilen evlere.

Kısa zaman, Hacer ile İsmail'in ünü, Cürhüm kabilelerinden diğerlerine atladı.. O kabilelerden de davet ediciler geldiler.

Halas ava giderken, kızkardeşiyle İsmail'i, avlanacağı bölgedeki kabilelere götürüyor, akşama dönerken alıp geliyordu.

Halas da farketmişti...

Eskiden çok kere eli boş döndüğü halde, şimdi avların çeşidiyle karşılaşıyordu. Sanki yakalanmak için yansır bir halleri vardı avların.

Halas biliyordu.. Hacer ne kadar iyi beslenirse, İsmail'in bol süt emip serpilmesi mümkündü.. Bunu sağlamaya çalışıyordu Halas.

İsmail, alışılmış deve, sığır, koyun, hattâ keçi sütünden haz etmiyordu.

Bir gün, Halas aklına koydu.

İsmail'e ceylan getirecekti..

Oralarda boldu ceylanlar.. Ne var ki pek ürkek ve sürü halinde dolaşırlardı.. Yakalanmaları zordu.

Ağ ördü.. Götürüp uygun bir yerde tuzak hazırla* **di.**

Bir kaç gün hep gitti çukurun basma.

Bir şey bulamadı.

Dördüncü gününde, aradığına kavuştu. Hem de en iyisine.

Yavrulu, cins bir ceylan, onu bekliyordu..

Ağdan kurtulmak için çırpınmamıştı bile.

Alıp getirdi.

İsmail, ceylan yavrusundan pek hoşlandı.. Hacer'in sütünden çok, ceylanın sütünü sevdi.

Bunu farkeden Halas, hem gülüyor, hem de bilimli bilimli başmı sallıyordu.. «Babasının oğlu, ne olacak..» diyordu.

Hacer sormuştu bir seferinde:

«Bu sözlerinden neyi kast ediyorsun ey ağam?..»

«Sana sevgili peygamberimiz anlatmadı mı?... Nino-va yakınlarında, Hazreti İbrahim (A.S.) Nemrud'ün şerrinden on yıl bir mağarada kalmış.. Bazı rivayetlere göre, onu ceylan emzirmiş...»

«Hatırladım, hakikaten böyle konuşanlar vardı.. Doğrusunu tahkik edemedim.»

Hacer de boş durmuyordu.

Evinin işlerinden hariç, yakın komşulardan başlamıştı. Onları İbrahim (A.S.) şeriatiyle amel etmeye hazırlıyordu..

Pek açık konuşamıyordu ama, nallardan fayda gelmeyeceğini imâ ediyordu.

Fakat henüz kadınlar o olgunlukta değildiler.

Daha çok, Hacer'in uzun eteğiyle ve gömleğiyle, delik kulaklarına geçirdiği küpelerle ilgileniyorlardı..

Onlarca bu, Hacer'in yeryüzünde ilk yaptığı bir yenilikti.

Erkeklerine teklif ettikçe, ret ediliyorlardı:

«Kusuru, ayıbı olanlar örtünür..» Kadınlar

diretiyorlardı: «Hacer'in nesi var?..»

aHikâyesini dinlemediniz mi?..»

«Dinledik ama, yalanmış.. Kulaklarında iki belirsiz delik olmak güzelliği eksiltmez.. Uzun etek giymesi, kasığının yaralanması sebebiyle olsa, ayak bilekleriyle kasık arasında uzun bir mesafe var. Kaçarken, ayak izleri şilinsin diye uzun etek giydiği de pek akla uygun değil.. Biz kendisinden sorduk.. Şöyle bir ilhamla cevap verdi:

İşte yeryüzü nimetleri,
Çeşitleriyle meydanda,
Hangisi çıplaktır?.. Kabuğunu
soyunmuştur?. Bunu yaptığı
anda, İçindeki bereket
Tazeliğini kaybeder,
Güzelliğinden olur. Çekiciliği
uzaklaşır. Büzülür, kurur.
Kısacası can verir, ölür.

Ne varsa, ne görüyorsak,
Hepsi insan için yaratıldı,
öylesine süslendiler ki,
Peşlerinden koşmamak Elden
gelmez,

* *Bir zamanlar bu yerlerin kadınları*
Açıklıklarının kurbanı oldular.
Kararıp buruştular.. Erkekler
ovaya koşuştu. Kabil soyunun
kızlarına gitti.

Biz kadınlar sır olarak kaldıkça,
Erkeklerimizi işlerinden alakoymayız.
Tahrik edilip koşmazlar peşimizden.
Hangi yuvadaki, indeki, erkek Dişisini
kıskanmaz?. Değil ki biz insanız..

Yuvamızı dağıtacak şeyler
Kirimiz, pisliğimizdir.
Kendimize bakımsızlığımızda.
Bizi çıplaklığa götüren tenbelliğimizdir.
Ne çıkar, giydiklerimizi yıkarsak!.
Nemiz eksilir?..

Erkekler nihayet inatlarından vaz geçtiler..

Kadınlar, kızlar Hacer gibi giyinmeye başladılar.. Boyunlarına, el ve ayak bileklerine geçirdikleri bilezikler misali, kulaklarını da deldirip diledikleri küpeleri taktılar.

Hakikaten, ansızın^ tecavüzler azaldı.. İffet ve namus havası sardı yuvalan.. Ortada kalan bir kaç fahişe, çekilip gitmek zorunda kaldılar..

Bütün bunlar iki ay dolmadan olmuştu. Bir sabah, Halas yine ava gidiyordu..

Halkıa dışarıya koşuştuğunu görünce ilgilendi:

«Ne oluyor?...»

«Şamdan bir kervan geliyor..»

Halas, Hacer'in yüzüne baktı.. «Acaba Peygamberimiz var mı, gideyim mi?..» der gibiydi bu bakış.

Hacer, havaya basını kaldırdı.. Pek düşünmedi:

«Bir ilgilensen iyi olur ey Halas..» cevabını verdi.

Halas da kervan yoluna yürüdü.

Hacer, birden)ire heyecanlanmıştı.

Hele İsmail, tepinip duruyordu.. Hiç böylesine huysuzluk yapmamıştı.. Pek sevdiği ceylan yavrusu bile onu oyalamıyordu.

Hacer, işi hoyunca, ekmek pişirirken, yemek hazırlarken, hep İsmail'le meşgul oldu.. Ter içindeydi..

Fakat kalbinde engin bir neşe vardı.

Bunu oğlu İsmail'e ilhamlar halinde döküyordu:

Ey peygamber çocuğu!..
Hırçınlığı bırak.. Zulmün
niçin annenedir?.. O ki,
şimdi sevincin
Dikmenlerinde dolaşıyor, Ak
bir bulut gibi. Bırak zevkini
sürsün,

Bu sabah pek sancılı..
Kıvranıp duruyor yeryüzü.
Kıpırdanmıyan ne var!..
Hem de acı çekerek
Olmuyor bu sancı..
Doğacak olay çok büyük.
Tarif edilemez..
Anlatılamaz..
***Her** yürek yaşayamaz, ilhamlanamaz.*

Sabır taşları bile
Sükun'dadır..
O kadar ki
Çatlamamak için
Elden geleni yapıyorlar..
Bir şeyler olacak, bu muhakkak.
Bekleşelim, neşesini bölüşelim.
Sancılanan sabahın.

Hacer, elbette daha hep ilhamlanacaktı.. Çünkü sabırsızlığını ancak böyle yatıştırıyor, avunuyordu.

Gözü işteydi ama, kulağı kapıdaydı.

Pişmandı.. Keski Halas'a şunu tenbih etseydi:

«Kervanda beklediğimiz yolcu yoksa, gel haber ver.. Ondan sonra, ava git..»

Bunu yapmamıştı.

Mecburdu, hep ümitlenmeye.

Son hamuru tandıra koyuyordu ki, İsmail birdenbire sustu.. Başını kapıya çevirip, hiç gülümsemediği güzellikte gülümsedi.. Saygılı bir hal aldı.

Hacer de öyle olmuştu.

Tandırdan fışkıran duman ve ise rağmen, havasım, yabancısı olmadığı bir koku sardı.. Kocası, sevgili peygamberi Hazreti İbrahim (A.S.) m teninden fışkıran kokuydu bu.

Çocuğunu kaptığı gibi kapıya koştu.

İşte geliyordu Hazreti İbrahim (A.S.)..

Her zamanki gibi, güzeldi.. Yumuşak başlıydı.. Nurluydu yüzü. Bakışları şefkat doluydu..

Yine kaim asası elindeydi.

Heybesini bile Halas'a vermemişti.

Hacer ileriye atıldı...

Diz çöküp ellerine sarıldı peygamberinin.. Öptü öptü.

Sonra çocuğunu uzattı.

Hazreti İbrahim (A.S.), İsmail'i aldı., önce uzakta tutup, her uzvunu dikkatle inceledi.. «Maşaallah!..» dedi ve bağrına bastırdı.

Komşular penceredeydiler..

Onlann da yüzü gülmüştü: «Ne temiz bir ihtiyar!.. İnsana sadece güven veriyor, derdini dağıtıyor..» diye söyleşiyorlardı.

Hacer ilk konuşan oldu:

«Hoş geldin ey peygamberim. Yolunu öyle gözledik **ki.»**

«Ancak, yurdumuza saldıran düşmanlan ezebildim.»

«Zaferin mübarek olsun!..»

«Cümlemizin.. Hangi sapık kavm ayakta kalabilmiştir ki?..»

«Pek yorulmamışa benziyorsun.. Filistin neresi, burası neresi!..»

«Hakikaten yorulmadım.. Esasen hiçbir seyahatimde yorulmam.. Allahım bana yardımcı olur.. Aylık yollar, saniyede biter.. Sanki Cebrail (A.S.) beni getirir..»

«Belki öyledir..»

«Başkası düşünülebilir mi?..»

Avluya girdiler..

Hazreti İbrahim (A.S.) tandırda kızaran ekmeği gördü.. Yanmasına fırsat bırakmadan yetişip aldı..

Hacer hâlâ kapıdaydı...

Sokak boyunca bakıyordu.

Hazreti İbrahim öğrenmeye çalıştı:

«Kimi bekliyorsun ey Hacer?.. Hediyelerim heybem-dedir.»

Hacerın dudakları titredi...

Gözleri nemlendi.

Zor konuştu:

«Sâre nerede?.. Halbuki seninle bana geleceğini va'd etmişti..»

«Sizin birbirinizi böylesine sevmeniz ancak Allah'ın takdiridir. Gelmeyi çok istedi.. Hattâ ümmetimden başkaları da istediler ama, lüzumsuz gördüm..»

«Neden ey peygamberim?..»

«O halde müjdemi vereyim.. İlk kervanla yurdumuza döneceğiz..»

«İnanamıyorum.»

«İnan ey Hacer!.. Çünkü oğlumuz İsmail artık emniyettedir.»

«Nasıl olur?..»

«Çünkü Sâre töhmetten kurtuldu.»

«Bunu eskiden beri bilirdim..»

«Ben de..»

«İsmail'e kast eden suçlu kimmiş?..»

«Yeğenim Hazreti Lût (A.S.) m sapık ailesi Vâile'y-miş.»

«Hiç ummazdım.»

«Ne çare ki doğru çıktı.. Onunla iş yapan, her türlü mel'aneti hazırlayan cariyesi Behma, kendisinden bıktı. Bana kaçtı ve anlattı...»

«Pek üzüldüm..»

«Ümmetim seni ve İsmail'i, kardeşiri Halas'ı, istiyorlar. Gecikmememizi bilhassa tenbihlediler.. Sâre'nin gelmeyiş sebebini şimdi anladın mı ey Hacer?..»

«Anladım..»

*** *** Konuşmaları, kapıya biriken Cürhümlular da işit-mişlerdi.

Hacer ve ismail'in tekrar döneceklerini ve artık gelmeyeceklerini öğrenmişlerdi..

Daha o gece birbirlerine yetiştirdiler..

Üzülmeyen yoktu.

Hattâ bazısı Hazreti İbrahim (A.S.) â ricacı çıktı.

Hazreti İbrahim (A.S.) mümkün görmedi bunu.

Ertesi sabah, Hacer, kahvealtıda öğrenmek istedi:

«Ne zaman döneceğiz?..»

«Sanırım yarın Yemen'den bir kervan gelecek... öyle konuşuluyordu.

Halas doğruladı:

«Evet, gelecek..»

Hacer'in yüzü birdenbire gölgelendi..

Lokmasını yutamaz oldu.

Hazreti İbrahim sordu:

«Dertlendin ey Hacer!.. Halbuki sevineceğini sanıyordum.»

«Elbette sevindim ama..»

«Evet..»

«Hiç değilse iki hafta daha burada kalalım..»

«Niçin ey Hacer?..»

Hacer önce ilhamlandı acı acı:

Biz miyiz yalnız kul?.
Gözün görmediği, Sesin
yetişemediği. Elin
uzanamadığı, Her kaya
ardında, Vadide,
düzlükte.
Benzerlerimiz var..

öyle biçareler ki!.. Niçin
yaratıldıklarından
Habersizler..
Kulluklarını unutmuşlar..
Vahşetten geri bir hayattalar.
Onların varlığım bildikçe Saadet
deryasında yüzsem de, Ne
kazanırım.. Ne çıkar?..

Hazreti İbrahim (A.S.), Hacer'in ilhamlarını kesti:

«Bunları konuşma ey altın kalpli Hacer.» dedi. «Hazreti Allah, yarattığı hiç bir kulunu başı boş bırakmaz. Sakınır. Fakat onlar bunu anlamazlarsa, İblis ordusu **şeytanların oyuncağı olurlarsa, zayıf** nefislerine uyarlarsa.»

«Peygamberleri var mı?..»

«Ah bilsen ey Hacer!.. Şu çevremizde bile nice nice peygamberler vazife gördüler..»

«Hiç değilse, bir de sen ilgilen..»

Hazreti İbrahim (A.S.) ansızın sustu...

Terledi..

Titredi...

Sonra yüzü büsbütün aydınlandı:

«Peki ey Hacer!.. Çevredeki kâbüeleri dolaşacağım..»

«Bunu yapacağını biliyordum..»

«Allah'dan izinsiz ne yapılabilir!.. Dediğin gibi, iki hafta kalacağım.. Belki kulluklarını kazandırırım onlara. Vahdaniyete yönelenler olur..»

«Yıllar ister buna..»

«Biliyorum.. Fakat bir kısmını kurtarırsam, onlar da diğerleriyle, direnenlerle, mücadele ederler.» Halas o ana kadar susuyordu. Sevindi ve konuştu:

«Eğer, yirmi mümin elde edersek ben kalırım ey peygamberim.»

Hacer de öyle konuştu:

«Ben de kalırım.. Nasıl olsa sen Cebrail (A.S.) ile, göz açıp kapayana kadar burada oluyorsun.. Filistin'in bağlan, bahçeleri, zenginliği asla gözümde yok.. Benim aradığım iman zenginliğidir.,»

Hazreti İbrahim (A.S.), Hicaz, hattâ Yemen halkı hakkında bilgi verdi:

«Buraların insanları Hazreti Nûh (A.S.) m oğullarından Sam yoluyla Lâvezin oğlu Amlik'den üremiş-lerdir.. O yüzd.en kendilerine (A'mâlikalar) denilir..»

Halas doğruladı:

«Öyle anlatırlar.. A'mâlikalüarın Mekke çevresinde ve çöllerde yaşayanlarına (Arap) deniyor..»

Hazreti İbrahim (A.S.) tamamladı:

«İki türlü Arap vardır.. Burada doğdukları halde, göç edip dağılanlardır.. Yani başka kavmler içinde kaybolanlardır.. Bunlara (El-Bâide) deniyor.. İkincileri yurtlarını bırakmayan yerlilerdir. Bunlara (El-Ariba) deniyor..»

Muhakkak, Hacer'i, Hazreti Allah (C.C.) söyletiyor, ilhamlandırıyordu..

Şu temennide bulundu:

«Bir de üçüncü araplar olsun istiyorum.. Burasının toprağı beni pek çekti.. Biz dışardan buraya göçmüş sayılırız. Eğer hakikaten müminler çoğalırsa kalırız.. Arapla-şırız.. O üçüncü araplar (Al-Musta'ribe) oluruz..»

Hazreti İbrahim (A.S.) dikkatle ilgilendi:

«Kim var?.. Bir sen, bir de kardeşin.. Nasıl böyle üçüncü soy ürer?...»

Hacer, hâlâ Hazreti İbrahim (A.S.) m kucağında sessiz sessiz oturan İsmail'i gösterdi:

«Oğlumuz var.. Büyür, buradan. Cürhümlulardan, yani yerli araplardan evlenir. Bu üçüncü araplaşmış soy ürer.. Hem de senin zürriyetin olacakları için mümindirler..»

Hazreti İbrahim (A.S.) cevap vermedi

O geceyi evde geçirdi.

Ertesi gün önce Cürhümluları gezdi.. Tanıştı.. Onlara kendisini pek sevdirdi..

Henüz peygamberlik vazifesi yapmıyordu.

Sonra, diğer kabileleri gezdi.. Geceleri bile kaldı.

Hangi kabilede yatsa, sabaha sürüler daha çok süt veriyor, hayvanlar vakitsiz iri yavrular doğuruyorlardı.

Esmer toprak, renk değiştiriyor, yeşeriyordu.. Hurma ağaçlarından sarkan hevenkler irileşiyorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.), seyahat dönüşlerinde, dört cihete bakıyordu.. Güneyde Yemen vardı.. Oradaki Âd kavmini ve Hazreti Hûd'un çektiklerini hatırladı.

Kuzeyde Hicaz bitiminde Tebük'de El-Hcir vardı. Oranın azgın kavmini ve Hazreti Salih'i düşündü.

Doğu kuzeyde Babil vardı.. Hazreti Nûh (A.S.) ive o en büyük, sanki kıyamet örneği, Tufan unutulacak gibi değildi.

Şimdi de kendi ümmeti ile, Hazreti Lût (A.S.) in uğraştığı Ölü Deniz kuzeyindeki Havzada yaşayan azgınların azgını kavmler türemişti.. Kimbilir yeryüzüne dağılan milyonlarca insan ne haldeydiler, durumları ancak Hazreti Allah (C.C.) a malûmdu.

Hazreti İbrahim (A.S.), bu hatırlamalardan sonra, ansızın, Hazreti Âdem (A.S.), Hazreti Şît (A.S.), Hazreti İdris (A.S.) 1ar aklına geldiler..

Dört bin seneden bir az aşkın zaman içinde neler olmamıştı şu ayakbastığı topraklarda!»

Hazreti Havva buraya indirilmişti Cennetten, Haz-

reti Adem (A.S.), Hindistan güneyindeki Serendip Adasına bırakılmıştı. Yıllarca sürmüştü Ailesi Havva'yı bulması.. Arafat'ta kavuşmuşlardı..

Oğullan, kızları olmuştu.

Kabil ile Habil kardeşlerin başına gelenlerin sahnesi yine buralarıydı.. Kabil, bir hiç uğruna kardeşi Hâbil'i öldürmüş, güneye kaçmıştı.. Allah'ı bırakmış îblis'e teslim etmişti nefsini..

Fakat Hazreti Allah (C.C.) bigünah öldürülen Habil yerine Hazreti Şît (A.S.) ı hediye etmişti Hazreti Âdem (A.S.) a.

Sonra Hazreti İdris (A.S.) gelmişti. O peygamber ki, insanları giydirmiş, ilmin her dalında hocalık etmişti onlara.. Sonra, ölmeden göğe alınmıştı.

Hazreti İbrahim (A.S.), bu hatıralardan sonra, Cebrail vasıtasıyla öğrendiği yaratılış öncesi olaylara gitti bir az da.

Bilhassa **(Ruh)** üzerinde.

Fakat bu ruh, bedenin her hücresini muvakkat bir zaman için çalıştıran, sonunda onunla beraber yok olan Hayvani ruh değildi..

Hlzreti Allah (C.C), varlıkları yaratmadan önce, onlara birer nur olarak üfüreceği Ruhtu, Hazreti İbrahim (A.S.) m üzerinde durduğu ruh.

önce bunlar, kıyamete kadar yetecek şekilde halk edilmişlerdi ve Hazreti Allah (C.C.) kendilerine sormuştu:

RABBİNİZ DEĞİL MİYİM?
(Elestü Birabbiküm?...)

Hemen cevap vermişlerdi:

EVET, RABBİMİZSİN
(Kalû Belâ...)

O halde neydi insanların şimdiki sapıklığı?.. Azgınlığı?.. Her insanın Allah'a dönecek ruhuna sorulsa şöyle:

«Ne zamandan beri Müslümansın?..»

Elbette aynı cevabı verecekti:

«Kalû Belâ'dan beri...»

Ne çabuk unutulmuştu, ruhlar yaratıldığında, Hazreti Allah huzurunda kurulan (Bezm-i Elest-Elest Meclisi)?..

Neden insan bu en büyük şerefi nuru, ruhu, zayıf nefsi yolunda hapsetmiş, medeniyetinden, aydınlığından faydalanmamıştı?..

Dünya maddeleri daha cazip gelmişti?..

(Bezmi Cihan) a (dünya bezmine, meclisine) koşuşmuşlardı?.

Dünya ve ahiret öylesine uzak değildi ki birbirinden.

Emredildiği anda, ölçülemeyecek kısa zamanda, ahirette buluyorlardı kendilerini.. Ama ne halde!..

*
**

Hazreti İbrahim (A.S.), Cürhüm kabilelerini ve diğerlerini birer birer tetkik ederken, bu mübarek toprakların geçmişinden asla kopamıyordu..

Hele bir gün, Hazreti Âdem (A.S.) m, yine bu topraklarda ilk Allah Evini kurduğunu hatırlaması onu büsbütün ayrılamaz yapmıştı buralardan.

> Şüphesiz âlemler için, çok feyizli ve aynı hidayet olmak üzere kurulan ilk ev (ma'bed) elbette Mekke'de olandır.
>
> (Âl-i Imrân: 96)

Hazreti İbrahim (A.S.) ilk Allah evini (Kabe) yi hatırlamasıyla beraber, artık bu mevzudan kopamadı..

Neler dilemedi kendi kendine!...

Kabe tekrar kurulacak ve insanlar, bütün milletler KABE'YE DOĞRU dönüp ibadetlerini yapacaklar, kulluklarım göstereceklerdi Âllahlanna.

Hasreti İbrahim (A.S.), Kabe'nin, Tufan'da yok olduğunu biliyordu. Temellerini bulma ümidi onu sevindirdi.

Her işi bıraktı.

Önce halka sordu..

Belki atalarından gelen bilgiler vardı..

Kimse cevap veremedi..

Hattâ Hazreti İbrahim (A.S.) m putlardan ayrı şeyler peşinde koştuğunu görerek, ondan soğudular.. Eski hürmetlerini eksik ettiler.

Hazreti İbrahim (A.S.) bu sefer yalnız başına araziyi inceledi.. Namazlarından sonra ettiği dualarda, Allahmdan Kabe temellerini kendisine buldurmasını, bu şerefi bahşetmesini, diledi durdu.

' Yine Cebrail (A.S.) geliyor ve emirler getiriyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) Cebrail (A.S.) a sordukça, kısa cevaplar alıyordu:

«Mezun değilim ey İbrahim...»

Bu cevap, Hazreti İbrahim (A.S.) için pek üzücüydü.

Ayrıca, bir akşam eve dönünce, Hacer'i de ağlar bulmuştu.

Çünkü kardeşi Halas bir böcek tarafından zehirlenerek ölmüştü...

Onu gömdüklerinin ikindisinde, ufukta bir kervan görünmüştü.. Güneyden geldiğine göre, kuzeye, Filistin'e gidecekti.

Hacer, o burada kalmak isteyen kadın, Hazreti İbrahim (A.S.) a rica etti:

«Ey İbrahim!., işte bir kervan var.. Dönelim bura-
ılıuıı »

Hazreti İbrahim (A.S.) sitemde bulundu:

M] temek kardeşinin ölümü bütün fikirlerini değiştiril! Mani burada kalacak, İsmail büyüyünce Cürhümlü-ı.ı i ilan birisiyle evlendirecektin?. Böylece Arapların üçün-■ a kolunu (Al-Mûsta'ribe-Araplaşanlar) ı üretecektin?.»

«Yine bu emelimdir ama, ey peygamberim, sen baş-
voldasın..»

«Ne gibi?..»

«Bir kaç gün kabileleri dolaştın.. O kadar.. Hiç kim-
.•<yi Vahdaniyete çağırmadın..»

«Her şey Hazreti Allah'ın izin ve müsaadesiyle olur.»

«Elbette.. O halde gidelim.. Nasıl olsa izin çıkınca Cebrail .seni hemen getirir.. Bilinmez belki Allah (C.C.), i in raya başka bir peygamber hazırlamıştır.. Onun için ilin ve müsaadesi gecikiyor.»

«Haklısın ey Hacer.. Fakat bana bir süre daha rahatlık ver..»

«Bizi sabırsızlıkla bekleyenleri unutma..»

«Unutmadım.. Gelen kervanla haber gönderirim..»

«Bil ne zaman gideriz?..»

«Bundan sonrakiyle..»

«Bir ay ha?..»

«Çabuk geçer ey Hacer..»

«Sana dikkat ediyorum.. Hep şu dağ arkasındaki vadiye gidiyor, bir şeyler araştırıyorsun.. Eğer muradın duyduğum İrem bağını bulup Hasreti Hûd (A.S.) zamanındaki altınlara, onlardan yapılmış şehirlere kavuşmak-sa, bırak.. Çünkü en nefret ettiğim şey, onun aydınlığıdır.»

«Hayır ey Hacer!.. İrem bağı, Hazreti Hûd kavmi yurdu, esasen burada değil Yemen ve doğusundadır.»

«O halde nedir aradığın?...»

«Şimdilik öğrenme..»

«Peki... Yalnız pek tenhalarda dolaşıyorsun. Canavarlar çok.. Hiç değilse kardeşim Halas'dan kalan silâhlan al..»

«İstemez..»

Ertesi sabah Hazreti İbrahim yine erkenden Cür-hüm kabilesinden açıldı.

Halk ona şüpheyle bakıyordu.

Kendilerine bir kötülük düşündüğünü sanarak, arkasına gizlice adamlar koymuşlardı. Adım adım takip ediyorlardı.

Akşamları şu haberi veriyorlardı kabile başkanına:

«İbrahim, başı önde, hep tepelerde geziniyor.. Kaybettiği bir şey var galiba.. Arıyor.. Bulsa hemen yurduna dönecek.»

Kabile başkanı dayanamadı, Hazreti İbrahim (A.S.) ı buldurdu. Konuştu onunla. Evet, Hazreti İbrahim (A.S.), yurtlarına bereket getirmişti ama, insan nankördü, eski halini çabuk unuturdu.

Kabile başkanı, gelip geçen kervanlardan onun, Filistin'de büyük bir hükümdar olduğunu da öğrenmişti.. Sanıyordu ki, Hazreti İbrahim (A.S.), kavminden bir kısmım oraya göçtürecek, böylelikle Cürhümlülann hayatına son verecekti.

Teklif etti:

«Ey İbrahim!.. Duydum ki, dağ bayır dolaşıyormuşsun.. Sanırım ki bir şey kaybettin.. Üzülme.. Her neyse fazlasıyla vereyim, yurduna dön..»

«O kaybettiğim yalnız benim değildir.. Bütün insanların en büyük hazinesidir. Bulmak ancak Hazreti Allah (C.C.) in izniyle mümkündür..»

«Sen sinirlenmişsin ey İbrahim.. Putlarımızı gazaba

getirme.. Burasınm putları ne Ninovadaki Nemrud'un, ne Mısır'daki Fravnların putlarına benzerler.. Gazaba geldikleri anda, çöl yerinden oynar. Kudurur.. Ağaçlar kök-lll inden sökülür.. Sen ki koca bir ihtiyarsın.. Bir tüy gibi ıuvulanır ve gazaplarının çukurunda bulursun kendini.. Bunları çok gördük.. Yaşadık.»

Hazreti İbrahim (A.S.), ne konuşsa nafileydi.

Kabile başkanının içini okuyordu.

Ansızın söz verdi:

«Peki.. Gelecek kervanla gideceğim..»

«Doğrusu budur..»

O akşam Hazreti İbrahim (A.S.) eve mahzun döndü.

Hacer penceredeydi.. İsmail yanı başında oturuyordu. Altı aylık olmuştu..

Hacer'm bir ilhamı da Hazreti İbrahim (A.S.) in hüznünü arttırdı:

Kararsızlık ne fena!.. Bir
kuş, bir karınca bile, Ertesi
gün
Ne yapacaklarım hesaplar,
öyle çekilir uykusuna.

Ben irademde değilim..
Sanki selde yuvarlanan
Bir taş gibiyim..
Nereye sürükleneceğimden,
Hangi kayaya başımı vuracağımdan,
Yahut nasıl parçalanacağımdan habersizim.

Kaderime isyan değildir dertlenişim.
O başkadır.
Bir de amelim var ki,
Aklıma, çabama, zekâma göre,
Meydana gelir...
Niçin o amelim tenbellik olsun?..

III AÇIKLANAN

BÜYÜK SIR

Ertesi sabah Hazreti İbrahim (A.S.) yine erkenden **kalkmıştı..** Hacer'le birlikte ibadetlerinden sonra, izin istedi:

«Ben şöyle bir dolaşacağım ey Hacer.»

«Hay hay.. Sözünü unutmadın değil mi?.»

«Hayır.. İlk kervanla döneceğiz.. Hele akşam eve gelirken ilhamlarını dinledikten sonra.»

«Yalnız o mu?..»

«Daha ne var?..»

«Komşular konuşuyorlardı.. Kabile başkanı seni istemiş, açıkça gitmemizi emretmiş..»

«Haklıdır..»

«Ah, ey peygamberim.. Sen ne kadar yumuşak huylusun öyle?.. Bir türlü Filistin'deki zaferlerini kazandığına inanamıyorum..»

«Onları ben kazanmıyorum. Allah emrediyor.»

«Tabiî..»

«Meselâ yerden bir taş alıp atsan ey Hacer!.. Kendin mi atıyorsun sanıyorsun?..»

«öyle değil midir?..»

«Hayır, sen atmıyorsun.. Allah attırıyor.. Sen ancak bir aracı, vasıtasın.. Onun için değil midir ki, kulsun.. Kulluk da en büyük şereftir.. Fakat sahibine, Nemrud'a, Fravn'a, puta değil.. Sadece Allah'a.»

«Anladım..» dedi Hacer ve sordu:

«Hangi tarafa gideceksin?..»

Hazreti İbrahim Kuzeyi gösterdi.

Hacer razı olmadı:

«O tarafın tepesi toprak değil, yayvan kum yığınlarıdır.. Sık sık kasırgalar patlar ve yer değiştirirler. Nice yolcular kayboldular..»

«Bunlar senin fikirlerin değil ey Hacer.. Kabile baş kanmm putlarm gazabıyla beni tehdit ettiği de sana ulaştırılmış. Bir mümin kadmm inanmasını, ürkmesini, istemezdim.»

Hacer, âdeta haykırdı:

«Asla!. Sormaktan maksadım, bugün işim az.. Bitirince İsmail'i alıp sana yetişecektim.»

«Memnun olurum ey Hacer!.. Seni şu tepe gerisindeki yamaçta bekleyeceğim.. Hani karşısına düşen tepede iki hurma ağacı var.»

«Anladım ey Peygamberim. Sıcağa kalmaz gelirim.»

Hazreti İbrahim (A.S.), memnun oldu.

Asasına dağarcığım bağladı.. Veda edip yola çıktı.

Hava bunaltıcı bir sıcaklıktaydı..

Kuş uçsa düşerdi.

Fakat Hazreti İbrahim (A.S.), sıcaktan müteessir olmuyordu. Aksine üşür gibi titriyordu yol boyunca.

Buna alışıktı..

Cebrail (A.S.) emir getireceği zaman, hep böyle olurdu.

Sevindi ve bekledi sabırla.

Cürhüm kabilesinin son evlerinden çıkmak üzereydi.

Kabile başkanının bahçesinde kadmlar çalışıyorlardı.

Belliydi, bunlar, onun kadınları ve kızlarıydılar.

Hazreti İbrahim (A.S.) ı görünce gülüştüler.

V

Halbuki Hazreti İbrahim (A.S.), onlara selâm vermişti.. Herkese yaptığım yapmıştı.

Aldırmadı kadınların arsızlığına.

Hâlâ vahy hali üzerindeydi.

Emir almadan, Cebrail görünmeden önce, bahçedeki kadınların bir kısmı, şarkılar söylediler ardından... Onu kmayan şarkılar:

En kolay şey hayal kurmaktır..
Masal uydurarak
Yalan söylemektir.
Ama bunlara
Ancak akılsızlar kanar.. İnanır,

Bir maymunu boyasam,
Kuyruğunu kessem Ve
sırtıma bağlasam, Kime
onun oğlum olduğunu
Söylesem güler geçer.

En acısı,
Yoksulun hasır üzerinde, Hükümdar
rüyası görmesidir. Hele uyanınca
rüyasına kapılması Zavallılığın
beteridir.

Kervanlarla gün boyu,
Yukarı, aşağı
Her renkte, her boyda, kılıkta, Her
ahlâkta insanlar Gelip geçiyor.

Kimi nafaka peşindedir.
Kimi gönlünün hevesine kapılmıştır.
Kimi gurbete çıkmıştır.
Kimi sılasını tüketmiş,
Sevine sevine dönüyordur evine.
Her türlüsüne rastlanıldı,

Rastlanacak da.
Fakat, hangi birisi
Hükümdarlığını ilân etti?..
Eğer öyleyse nasıl izaha
Muvaffak olur.
Şu andaki zavallılığını, biçareliğrn?..

Şarkı uzayıp gidiyordu.

Fakat Hazreti İbrahim (A.S.), durmuyor, yürüyordu.

Duyamadı gerisini.

Hacer'e söylediği tepeye varınca, bir kaya gölgeliğine oturdu.. Karşısında tam o iki hurma ağacı bulunan sut vardı.

O anda da Cebrail (A.S.) geldi..

Müjdeledi:

«Ey İbrahim!.. Güzel Allahımız, sana beklediğin sırrı açıklayacak.. Pek şereflenecek sin..»

O kadar..

Cebrail kayboldu.

Hangi sırdı açıklanacak?..

Bunu bulmakta gecikmedi Hazreti İbrahim (A.S.).

Elbette en büyük muradı Kâbe'nm temellerini bulması ve onu tekrar o temeller üzerinde yükseltmesiydi.

Tatlı tatlı hayallere daldı.

Hazreti İbrahim (A.S.), peygamberlikle görevlendi-

rüdiği günden beri, nerede konaklasa, derhal orada bir kuyu açtırır, yanı basma küçük bir mescid inşa ederdi.. Bakım ve korunmasını, ora kabilelerine görev olarak verirdi.

Beklediği, şerefleneceği su* açıklanacaktı öyle mi?.

Nerede?..

Bu da sorulur muydu?..

Elbette burada açıklanacaktı o sur.

Bir zaman, Hazreti İbrahim (A.S.), Kabe'yi yeniden inşa ettiğini hayal edip durdu..

Fakat sık sık uyanıyordu.

İşte Cürhüm kabilesi meydandaydı.. Hepsi koyu bir putperestilef.. Hangisi çıkardı da kendisine yardım ederdi?..

Hele akşam görüştüğü öyle bir başkanları varken..

Böyle düşünüp ümitsizliğe kapıldığı şurada, belki hatırlayarak, belki vahy ile, Hazreti Adem (A.S.) günlerini düşündü.. O, Kabe'yi ne zor şartlar içinde inşa etmişti!..

Teknikten, mimarlıktan habersizdi..

Yardımcısızdı..

Şimdi ise?..

Rahatladı ve cesaretlendi Hazreti İbrahim (A.S.)

O anda da arkadan bir şarkı işitti...

Sahibini hemen tamdı, Hacer'di bu. Nikahladığı, ona bir oğul bağışlayan Hacer..

Sesi de ahlâkı, yüzü, gibi güzeldi..

Dokunaklıydı..

Benzetmeleri, yakıştırmaları, hoştu.

Başını çevirmeden onu dinledi:

Garip değil mi,
Şu toprakların garibiyim sözde.
Hele kardeşim öldükten sonra.

Yakında ayrılacağım da.. Lâkin, kökü
derinlere salınmış Bir ağaç kadar
Kendimi buraların malı görüyorum.
Yakışıyor, yakıştırıyorum.

Ne kaldı kervanın Ufuktan
görünmesine!.. Henüz elim
hiç bir eşyamı Devşirmeye
uzanmadı. Ne zaman buna
kalkışsam, Birisi
bileklerime yapışıyor.

İşimden alakoyuyor.. Onunla nasıl
başa çıkıp Hazırlanabileceğim?.
Alıştığım kabiledeki insanların
İliklerime kadar sinen Sevgisi midir
yoksa?..

Hazreti İbrahim (A.S.) ancak o zaman döndü.

Hacer'e tatlı tatlı gülümsedi.

Sualinin cevabmı verdi:

«Evet odur ey Hacer...»

«Tahmin ederim...»

«Ne çabuk unuttun, burada kalıp araplarm araplaşmış olanlarından sayılmanı?.. Oğlumuz İsrail'in zürriyetinin üremesini?..»

«Biliyorum ey Hacer?..»

«İnsanların hepsini seviyorum.. Hakikaten sevilecek kadar iyidirler.. Esasen Allahımız onları yeryüzünde halifesi olarak yaratmadı mı... Ah şu İblis olmasa!..»

«Merak etme ey Hacer!.. İblis yenilecektir.»

«İnşaallah!..»

Hazreti İbrahim (A.S.) arzuladı: «İsmail'i bana ver.. Kucağıma aldığım zaman bütün kaygım dağılıyor.. Zor sandığım meselelerim kolaylaşıyor..»

Hacer, İsmail'i sırtından çözdü.. Hazreti İbrahim (A.S.) a uzattı.. Yanına oturdu.

Hazreti İbrahim (A.S.) 'm yüzü aydınlanmıştı tekrar. İsmail'i seviyor, onu güldürücü hareketler yapıyordu. Bu, uzun sürmedi.

Hazreti İbrahim (A.S.) m yüzüne gölge düştü.. Sarardı.

Hacer farketti:

«Rahatsızlandın mı ey İbrahim?..» «Hayır, Çok şükür ki, pek sağlamım.. Henüz hastalık nedir bilmedim.. Tanımadım.. Ne var ki..» «Evet?...»

«Geçmiş yılları hatırladım.. Oğulsuz yılları.. Ne kadar üzülürdüm!.. Hele ümmetim içindeki münafıklar dedi kodu çıkardıkça. Kim der ve tahmin ederdi ki, bir kıtlık olacak, Mısır'a göçeceğim.. Fravn bana seni hediye edecek ve evleneceğiz.. İsmail doğacak!. Bunun biri, ikisi tesadüf olabilir ama, hepsi olur mu?. Hazreti Allah, dualarımı işitti.. Beni mahzun etmedi..» Hacer, orada temizliğini gösterdi: «Sâre de mahzun olmasa..» «Bir sebep vardır..»

«Hep düşünürüm.. Yerde ve göklerde öylesine sayılan bir kadın niçin evlâttan yasaklandı diye?..»

«Düşünme!.. Çünkü Hazreti Allah (C.C.), sebepsiz hiçbir şeye emir vermez..» «Tabiî..»

«Köyden çıkarken, Cürhümlülarm başkanlarının bahçesindeki kadınları gördün mü?..»

«Gördüm.. Pek arsızlık ettiler..»

«Ne gibi?..»

«Yüzüme karşı kovulduğumuzu söylediler.»

«Sen ne yaptın?..»

«Hiç.. Duymamazlığa geldim..»

«Doğrudur..»

«Acıdım da..»

«İnsanların çokluğu öyledir.. Dediğin gibi, sevilmeye hak kazanmışlardır. Ah şu başlarındaki zorbalar olmasa!..»

«Saltanatlarının yıkılacağı gün yakındır.»

«Elbette..»

O sırada İsmail, parmağım uzatmış, ileriyi gösteriyordu. Henüz altı aylık kadardı ancak..

Hacer anlattı:

«Sıkılınca hep öyle yapar..»

Hazreti İbrahim (A.S.) doğruladı:

«İnanır mısın ey Hacer?.. Şu kaya altından ben de sıkıldım..»

«Başka bir yere gidelim..»

«Nereye?...»

«İsmail gösterdi..»

Hazreti İbrahim (A.S.) baktı o istikamete. Sordu:

«İki hurma ağacının bulunduğu yamaca mı?..»

«Evet..»

«Yorulmaz mısın?..»

«Hayır.. Hem o ağaçlarda bereketli hurma hevenkleri var.»

«Kim çıkıp toplayacak?..»

«Ben alıştım..»

Kalktılar, üçü bir arada tepeyi indiler.. Kuru dereyi

geçtiler.. Sonra, yamacı tırmandılar. Saat dolmuştu Hurmalara vardıkları zaman...

Dinlediler.

İsmail, annesinin va'dini hatırlatmak ister gibi, ağaçlardan sarkan hevenkleri gösterdi bu sefer.

Hacer, tırmandı ağaçlardan birisine.. Olgun hevenkleri topladı.. Aynı çeviklikle indi..

Bir kısmım yediler. Bir kısmını Hacer ezip, İsmail'e tattırdı.. Gerisini dağarcığına doldurdu.

*
**

Öğle olmuştu.

Namazdan sonra uyuyacaklardı.

Ansızın doğu ufukları karardı..

Hazreti İbrahim (A.S.) m nefesi daralmıştı.. Kurtulmaya çalıştı.. Muvaffak olamadı.

Bunu Hacer'e açtı:

«Ey Hacer!. Benim göğsüm pek sıkıştı. Sen de öylh misin?»

«Evet ey peygamberim.. Hiç bu türlüsü başıma gelmemişti.»

Doğu ufuklarının karışıp kararması artmıştı.

Hacer o tarafı gösterdi:

«Belki bundandır ey İbrahim!..»

Hazreti İbrahim (A.S.) baktı o tarafa. İrkildi, ürperdi.

Hacer sordu:

«Ne oluyorsun ey peygamberim.. Nihayet bir fırtınadır.. **Bu tepe anlattığım** kumluk tepelerden değildir.. Bak sakınacağımız kaya oyukları var.. Hem doğudan gelen **fırtınalar, Cürhüm'ü zarara** sokmazlar.. Benim dediklerim başkaydı.»

Bu cevap Hazreti İbrahim (A.S.) ı tatmin etmedi ama, sustu.

Hacer, aralarındaki karamsarlığı dağıtmak maksadıyla neşeli bir şarkı söylemeye çalıştı ama, mısralar, sert kum taneleri gibi çıtır çıtır, dökülüyordu dudaklarından:

Sabahı severim. Aydınlığına
koşarım, Kimbilir neler
yaratılmıştır Yine diye, Bakınırım
hevesle heyecanla.

Hiç birisinde de aldanmam.
Çirkinler gitmiş, erimiş, Güzeller
gelmiş, boylanmıştır.. Hangisine
koşacağımı bilemem.

Belki her şey dünkü gördüklerimdir.
Fakat sabahları
Gözlerimi yıkayan,
Kalbime kadar inen, aydınlatan nur,
Bakışlarımı, hislerimi değiştiriyor.

Ş« *altüst olan doğu ufukları,*
İnanır mısın bana?., öyle bir
nurlanış altında, Çirkinlikten
uzakları, Güzellikleri
hatırlatıyorlar, Seviniyor,
korkmuyorum..

Hazreti İbrahim (A.S.), buna rağmen ikaz etti:
«Kork ey Hacer!..»
«Niçin?...»

«Artık seçebiliyorum. Ufukları karıştıran SEKİNE' dir.»

«Nedir o?...»

*

«Hiç duymadın mı?..»

«Hayır...»

«Ben duydum ve gördüm.. Sekine, iki başlı, katı, merhametsiz, bir kasırgadır.»

«Anlatmadılar..»

«Hani çekirge sürüleri nasıl tarlaları talan eder, bir varmış bir yokmuş yaparlarsa.. Bu Sekine denen iki başlı kasırga da, rasladığı yeri hayatına, yeşiline acımadan, çöle çevirir.. Canlı cansız ne varsa kaldırır, uçurur, dilediği yerlere sürükler ve savurur..»

«Şu kaya altları?..»

«Onlar nedir ki.. Anında yerinden kaldırır.. Hattâ sırt verdiğimiz ağaçları bile kökünden söker..»

Hacer ayağa kalktı.. Yalvardı:

«Gidelim ey peygamberim!..»

«Artık çok geç..»

«Peygambersin.. Allahımıza yalvar..»

«O'nun emrine karşı gelemem.»

«Biz ölecek miyiz?.. Halbuki daha yaşamak istiyorum. Bu, can tatlıhğmdan değil, Allahımıza kulluğuma devamdan.. Hele İsmail. Çare, bir çare lâzım..»

Hazreti İbrahim (A.S.) da ayağa kalkmıştı..

«Çare düşünmek elbette gereklidir..»

Hazreti İbrahim (A.S.), buna rağmen.. İkâz etti:

«Nedir o?..»

«En doğru hareket, sen İsmail'i tekrar sırtına bağla ve ağaçlardan şuna sıkı sıkı sarıl.. Ben de diğerine sarılacağım..»

«Sekine, ağaçları söküyormuş.»

«Sökse, uçursa da bırakma.. Elbet bir yerde bırakacaktır onlan hızı kesilince..»

Hacer, bunu aynen yaptı..

Hazreti İbrahim (A.S.) da öyle.

Artık hava uluyordu durmadan.

Kumlar uçuşuyorlardı..

Hacer kendisini düşünmedi.. Baş örtüsünü çıkarıp, İsmail'in kulaklarım, yüzünü, örttü.,

Hazreti İbrahim hatırlattı:

«Ey Hacer!.. Hep dua et.. Sevgili Allahımız elbette biz has kullarına fırtına meleklerini gönderecektir. Onlara sığın.»

Beş dakika sonra, tam Sekine kasırgası içindeydiler.

Ortalık zifiri kararmıştı..

Birbirlerini göremiyor, işitemiyordular.

Sekine fırtınası o ana kadar iki başı birbirinden ayrılmadan gelmişti..

Orada bu başlar ayrıldılar.

İki ağaca dolandılar..

Sarsıntılar bütün güçleriyle..

Ve kopardılar..

Ağaçlar bir az yerde sürüklendiler.. Sonra havalandılar.. Gittikleri istikametler de başka başkaydı.

Hacer hep bağırıyordu:

«Uçuyorum.. Sen nasılsın ey İbramm?..»

Tabiî cevap alamıyordu.

İkindiye yakın zamana kadar, Sekine kasırgası, oralarda sanki kol gezdi..

Nihayet yatıştı.. Duruldu..

Güneş tekrar göründü.

Ufuklara kadar, her taraf eski halini aldı.

** *

Hazreti İbrahim (A.S.), tehlikeyi atlattıklarını görünce, tutunduğu ağacı bıraktı..

Yanı başında namaza durdu.

Dua etti:

«Ey Sevgili Allahım!. Beni nasıl kurtardınsa, bir sıyrık bile almama fırsat vermedinse, kulun. Hacer ile, oğlum İsmail'i de koru. Onlarm nasıl müminler olduğunu herkesten iyi sen bilirsin, Sen.»

Etraf ma bakındı..

Tanımadığı bir yerdeydi..

Dört tarafı dikkatle inceledi.. Ne Hacer'i, ne İsmail'i gördü.. Ne de onları uçuran ağacı..

Bu yer bir hoştu..

Havası, toprağı, Hazreti İbrahim (A.S.) in içini açacak, neşesini, genişletecek gibi kokuyordu.

Karısı ile çocuğunu kaybettiği halde, sıkılmıyordu.

Toprağa baktı tekrar..

Sekine kasırgasuın onu sürükleyen başı, orada ağacı yerde dolandırmış, iri, daire biçiminde toprağı çizmişti.

Hazreti İbrahim (A.S.) bunun tam ortasındaydı.

Sebebini araştırmaya çalışırken, ikinci bir olayla karşılaştı..

Tam çizilen daire üzerine, o büyüklükte, insan başı biçiminde, kar gibi beyaz bir bulut peyda oldu..

Boşaldı toprağa..

Yalnız dairenin içini rahmete boğdu.

Cebrail (A.S.) da geldi.. Müjdeledi:

«Ey İbrahim!.. Allah'ın ilk evinin temelleri buradadır... Daha inşasına mezun değilsin.»

«Niçin?..»

«Allahımız bir va'deyi bekliyor..»

«Burasını kaybetmekten korkuyorum..»

«Korkma.. Derhal işaretle..»

Hazreti İbrahim (A.S.) daire boyunca taşlar bulup yığdı. Tam ortasına, en irilerini oturttu.

Gönlü rahat etmişti.

Cebrail (A.S.), yapılanları izliyordu.

Bitirince konuştu:

«Artık dilediğin yere gitmekte serbestsin.. Kabe'nin inşa emrini getiririm..»

«Cürhüm uruğundan, (kabilesinden) de göçeyim mi?..»

«Filistin'deki ümmetini unutma ey İbrahim!. Çevreleri sapıklarla çevrilidir. Hele Hazreti Lût (A.S.) in memur edildiği bölge!»

Hazreti İbrahim (A.S.) emre baş eğdi.

Halbuki Cebrail (A.S.) dan daha sorup öğrenecekleri vardı.

Dili tutuldu.

Ne Hacer'i, ne İsmail'i sorabildi.

Cebrail (A.S.) kayboldu.

Hazreti İbrahim (A.S.) o gün akşama kadar, dağda kırda dolaştı.. Ailesiyle, sevgili oğlunun hiçbir izine raslamadı.

Pek mahzundu, Kabileye dönerken.

Dilinin ucuna geliyor, fakat soramıyordu Allahına:

«Ey Allahım!.. Derhal alacaktın, niçin verdin o halde?..»

Bu hal bir kaç kere oldu.

Nihayet Hazreti İbrahim (A.S.) uyandı ansızın..

Sevgili Allahına ne demeye hakkı vardı?...

O'ndan bir oğul istemişti ama, soyunun üremesi İçin değil, ümmetinin peygamberliğinden şüphe etmemeleri içindi bu isteyiş.. Maksat hasıl olmuştu..

Hattâ Hazreti İbrahim (A.S.), doğacak oğlunu Allah'a adamıştı. Kurban edecekti."

Demek kendisi unutmuştu ki, Hazreti Allah (C.C.) bunu yapmıştı..

Utandı bundan Hazreti İbrahim (A.S.). Halbuki kendisi ahde vefa gösterenlerin başında gelirdi. Değil Hazreti Allah (C.C.) a, her hangi bir insana verdiği sözü, behemehal yapardı. Uzaktan bir çoban geliyordu.. Sürüleri önündeydi..

Sanki Sekine'den habersizmiş gibi, şarkılar söylüyordu:

Her akşam,
Köye dönerken,
Sahibime secdeye hazırlanırken,
Aklımdan neler geçer.. Neler!...
Saysam bir ömür yetmez.

Neden sanki
Bu sürüyü ben güder,
Korurum da,
Doğanları büyütür, beslerim de,
Hiç bir hakka sahip olmam?..

Ama bu sondur artık..
Gönlüm pek neşeli dönüşten beri..
Kararlıyım.
Yarın, yine sürüyü önüme katıp
Köyden çıkacağım ama,
Bu son çıkışım olacak..

Ey sahibim!...
Artık kulumu arada bul..
Evde bekle!.
Kamçınla sırtım kanatmak için
Bahaneler icat et..
Geçti o günler, geçti.

Hazreti İbrahim (A.S.), çobandan öğrenmek istiyordu.. Belki bildiği, gördüğü vardı. Yolunu kesti..

Konuştu:

«Sekine kasırgası patlak verdiği zaman nerdeydin ey oğul?..»

Çoban bilgiç davrandı:

«Yaşıma bakma ey ihtiyar.. Tecrübem engindir.. Mağaraların en derinine sığındım.. Ben, köpekler, sürü, uyuduk bol bol.»

«Sonra?...»

«Sonra mı?.. Kiç... Çıktık.. Bir az sürü yayıldı.. Dönüyoruz.»

«Gördüklerin olmadı mı?..»

«Ne gibi?...»

«Meselâ bir genç kadm ve çocuk..»

«Hayır.»

«Peki..»

«Acaba hangi kadm ve çocuktan bahsediyorsun ey-ihtiyar?.»

«Halas'ı tanır mısın?...»

«Nasıl tanımam.. Av yerlerini hep ona ben haber verirdim. İyi arkadaştık.»

«Onun kız kardeşi Hacer ile, oğlu İsmail'dir sorduklarım.»

«Onları da bilirim.. Fakat köy dışında ne işleri vardı?..»

«Ben Hacer'in kocaşıyım.. Birlikte kıra açılmıştık.. Sekine'ye tutulduk.. Bir başı beni, bir başı onları aldı gitti..»

«Yazık olmuş onlara.. Artık ümidini kes.. Halas nasıl böcek tarafından zehirlenip can verdiyse, onlar da bu

türlü akibete kurban gittiler. Henüz, dışardayken Sekine'ye tutulanlardan kurtulan olmamıştır.»

«Ben kurtuldum..»

«Kimbilir putları nasıl kızdırdın ki, seni hayatta bıraktılar?.. Ailen ve oğlunun acısmı daima çekesin diye..»

Çoban, bu sözlerden sonra, ayrıldı.

Başka bir şarkı tutturarak, köy yolundan inmeye başladı:

İyi ki hatırladım.
Yarın sabah,
Düşündüklerimi yapmak,
Başarıya ulaşmak için, Bu
gece putlara koşmalıyım.

Kesecek kurbanım yok ama,
Hiç değilse,
Ateş çukuruna bir kaç yük odun atabilirim.
Tanrılarım hoşnut olur,
Yarın bana kolaylık gösterirler.

Çoban köye girince, Cürhüm kabile başkanını kapı önünde buldu...

Yaranmadan edemedi..

Önce secdeye kapandı...

Sonra haber verdi:

«Sekine kasırgası, putlarımızın hoşnutluğundan, köye dokunmadı yine... İki başı, başka yönlere kırılıp uzaklaştılar. Bu nedendir bilirim. Cürhümlular hiç bir gün, putların emirlerinden şaşmadılar. Cümlemize geçmiş olsun... Bir oğlağım bile zarar görmedi.»

Cürhüm kabilesi başkanı, zekiydi.

öyle gözlerle baktı çobana:

«Sende bir şeyler var..»

«Evet var... Artık anladım ki, bu toprak yalnız bizimdir... Yerli Arapların... Göçen araplar kayboldular.. Gelip araplaşmak isteyenler ise, yutuldular toprak tarafından...»

«Daha açık konuş.. Beki bilmezsin... Burada dört yabancı vardı.. Birisi zehirlendi. Fakat kadınla çocuk, sonra gelen kocalan hâlâ aramızdadırlar. Dün çekilip gitmeleri için emir vermiştim ama, kervan gec'kecek..»

«Putlar yaptı yapacaklarını.»

«Nasıl?...»

«Ana ile oğulu, Sekine kasırgası yerden yere çalarak, toprağa yem etti.»

«İnanmak isterdim..»

«İnan, çünkü erkeklerinden dinledim.. Hâlâ karşı sırtlarda ailesini ve oğlunu arıyor..»

«Demek o kurtulmuş..»

«Sanırım bir mağaraya gizlenmiş..»"

Kabile başkanı, çobanı savdı..

Pek sevinmişti...

Fakat şüphedeydi..

Nihayet Hazreti İbrahim (A.S.) da köye girince üzüntülü bir yüz, onu durdurdu.

Yolculuğunun yaklaştığını, emrini, hatırlattı.

Hazreti İbrahim (A.S.), hep o yumuşak haliyle cevap verdi:

«Biliyorum.. Gelen kervanla döneceğim..»

«Ailen ve oğlun ne olacak?..»

«Henüz kararsızım..»

«Niçin?...»

«Çünkü bugün Sekine'ye tutulduk.. Onları kaybettim.. Kervan gelene kadar arayacağım.. Eulamazsam, ümit kesip yalnız döneceğim.»

«Ey İbrahim!.. Bunda üzülecek ne var?... Nihayet, kaybettiğin bir kadınla bir oğuldur.. Deve, koyun, at, değil..»

Hazreti İbrahim (A.S.) ne diyebilirdi!..

İnsanı, o şerefli mahlûku, hayvandan aşağı gören bir zihniyetle, akşamın bu saatinde mücadele faydasızdı.

Yoluna devam etti.

Cürhüm Kabile başkanı, o gece, Sekine Kasırgasının köylerine hiçbir zarar vermediği için, sözde türenler tertipletti.. Fakat asıl tören, Hacer ile İsmail'in kayboluşu içindi..

⁂

Diğer günler boyunca, Hazreti İbrahim (A.S.) asla Hacer ile İsmail'den ümit kesmedi..

Sabah ışır ışımaz, dağlara, kırlara çıkıyor, çölde uzun uzun yürüyor, onları arıyordu..

Her seferinde de elleri boş dönüyordu.

Böylece aradan iki gün geçmişti.

Hiç umulmadık bir şey oldu.

Yemen'den beklenen kervan'm ertesi gün geleceği haberi yayıldı.. Yolcular kayd oldular..

Hazreti İbrahim (A.S.) da kaydolmak istiyor, fakat kalbi bir türlü buna razı olmuyordu..

Niçin kervan on gün önce çıkmıştı yola sanki!.. .

Belki Hacer ile İsmail sağdılar..

Bulurdu onları..

Yarın gelecek kervanla gitse, ümmetine, hele Sâre'-ye, ne diyecekti?..

Hepsi Hacer ile İsmail'i dört gözle bekliyorlardı.

Hazreti İbrahim kararsızlık içindeydi.

Cürhüm kabilesinin başkanı, adamlarına Hazreti İbrahim (A.S.) m davranışlarını izletiyordu.

Onun kervana kayd olmadığını öğrenmişti.

Çağırıp sebep sordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) haklı bir savunma yaptı:

«Ben sana iki hafta sonra gelecek kervanla döneceğime söz vermiştim...»

Kabile başkanı yanında, ona rakip olanlar da vardılar.

«Evet, öyle söz vermişti..»

Kabile başkanı ağız açamadı. Hazreti İbrahim (A.S.) i gönderdi.. Sonra rakiplerine döndü, şüphesini söyledi:

«Ben bu yabancıdan sizi bir an önce kurtarmak istiyorum.»

«Niçin?...»

«Çünkü bir sihirbazdır.. Filistin denilen ülkede, sihirle büyük halk topluluklarını kendine kul etmiş, hükümdardır.. Şimdi toprakanmıza göz dikti., Önce kaynı Halas'ı keşf için yolladı.. Sonra karısı ile oğlunu.. Nihayet kendisi geldi.. Niyeti açıktır. Gerekli keşfi yaptı.. Bu adam putlara da inanmıyor.. Fakat p'utlar gazaba geldiler. Kaynını zehirlettiler.. Karısı ile oğlunu Sek-'ne'-yle helak ettiler..»

«Ama ayağı pek uğurlu, eli bereketlidir.. Nereye bassa yeşeriyor, hangi hayvana elini sürse ikiz, üçüz doğuruyor.. Dua edince, kabileler zenginleşiyorlar..»

«Dedim ya, bu sihirdir..»

«Biz razı değiliz.. Onu zorla yurdumuzdan çıkarman karşısındayız.»

Meclis dağıldı.

Cürhüm Kabile başkanı inatçı, dediği dedik bir adamdı.

Çare araştırdı..

Hileye baş vurdu..

İki adamını sözde yeni çölden gelmişler yaptı.

Bunlara hilesini özetledi..

Adamlar, Hazreti ibrahim (A.S.) in evine gittiler aynı gece.. Çölde Sekine'ye tutulduklarını, Mağaraya saklandıklarını, kurtulunca, çölde bir kadınla çocuk gördüklerini, ölülerini canavarların parçaladığını söylediler.. O kadar inandırıcı konuştular dil döktüler ki, Hazreti İbrahim (A.S.) endişelendi.

Sapıkların böylesine yalan söyleyeceklerini, binbir çeşit yemin edeceklerini asla, ümit etmiyordu. Tesellisini, yurdunda bulacağını anladı. Derhal geceden, kervana yazıldı.. Esasen Cebrail (A.S.), müjdelememiş miydi?.. Vakti gelince, Hazreti İbrahim (A.S.) yine buraya dönecek ve gösterilen yerde Kabe'yi yeniden inşa edecekti.. Müminlerin KABE'YE DOĞRU ibadetlerini, akınlarını sağlayacaktı..

Kadere rıza gösterdi.

IV

ALLAH'DAN ÜMİT KESMEYEN KULLAR

Evet, Hacer ile İsmail'e ne olmuştu?.. Hakikaten Sekine'nin onları ağaçla birlikte alıp götüren başlarından birisi, hayatlarıyla mı oynamıştı?.. Nerede ve nasıl can vermişlerdi?... Hayır, onlara hiçbir şey olmamıştı.. Hazreti İbrahim (A.S.) nasıl kurtulmuşsa, onlarda, Allanın izin ve yardımıyla kurtulmuşlardı..

Fakat onları sürüyen Sekine'nin başı, ancak akşama doğru alçalmış, öyle durulmuştu..

Hacer, sıkı sıkıya tutunduğu hurmadan ayrıldığı sırada hava kararmıştı.

Öyle yerlerdeydi ki, yol iz bilmiyordu.. Hele gece yürüse büsbütün kaybolacaktı. En uygun çareye baş vurdu..

Nitekim, çevre canavarları da ulumaya başlamışlardı.

Yakın bir oyuğa sığındı.

Bu yer Mekke çevresindeki Safa Tepesi'ndeydi.

Hacer yorgundu.. Epeyce yarası, beresi vardı.. Önce İsmail'in karnını doyurdu.. Emzirip, dağarcığındaki hurmalardan tattırdı.. Kendisi de yedi.. Yaralarına bakım yapıp, oğluyla uyudu.

Onun da aklı sevgili peygamberi ve kocası Hazreti İbrahim (A.S.) daydı^

Nihayet bir kadındı:. Hem de çocuklu, yaralı bir kadın.

Sabah kalktığı zaman, içi kan ağlar bir halde, oyuktan dışarıya baktı.. Henüz oğlu İsmail uyanmamıştı.

Gürültü yapmamaya dikkat etti.

Dışarıya çıktı..

Ne tarafa başını çevirse, hep o manzarayla karşılaşıyordu.. Çıplak kayalar, esmer, çatlak topraklar, aradan görünen uçsuz bucaksız bir çöl.. Vahşi hayvanların gittikçe uzaklaşan kükremeleri.

Korktu.. Fazla açılamadı Hacer.

Halbuki Safa tepesi üzerine bilhassa çıkmak istiyordu.

Belki bir geçen olurdu.

Lâkin böylesine aç topraklarda ne arardı insanoğlu!.

Tek bir kuş uçmuyordu..

Bir böcek ötmüyordu..

Yer içine doğru açılan çatlaklara inebildikleri kadar inmişlerdi bazıları!..

Hacer, Tekrar oğlu İsmail'in yanma döndü.

Huyunu bilirdi Oğlunun.. Uyanır uyanmaz, süt yerine ilk aradığı şey su olurdu..

Öylesine uysalken, bu arzusu giderilmezse, kıyameti koparırdı.

Hacer'in, dünkü hadise esnasında dağarcığına bir şey olmamıştı ama, tulumu delinmişti.. *

Üzerinden çözüp baktı onun içine yine.

Sanki damla su bulacaktı..

Ne arardı!..

Ancak, tulumun delmen yerini, bağladı ihtiyarsız bir hareketle.. İçini dışına çevirdi..

Bütün korktuğu, yılan, akrep, çıyan gibi zehirli hayvanlardı.. Uzaktan uzağa gelen kükremelerden çekinmiyordu.

Hele yılan!..

Doğdu doğalı hep onun insana yaptıklarını işitmişti.

Kardeşi Halas bile kurbanı olmamış mıydı?..

Cürhüm Kabile halkının masalları, daha çok hep yılan üzerine olurdu.. Anlattıklarına göre, (Haneş) denilen tiplerinin kalınlığı insan belini geçerdi.. Ona uygun uzunlukları vardı.. Kuş, keklik, tavşan ne kelimeydiler!.. Koyunları, keçileri, hattâ süt danalarını yutarlardı.

Hacer, bunları hatırladıkça, büsbütün aynlamadı İsmail'in yanından.. Arada, uyandırmamaya dikkat ederek, yokluyordu.

Gerek kendisi, gerek oğlu öleceklerse, bu kaderlerine yazılmıştı.. Daha çok Hazreti İbrahim (A.S.) ı düşünüyordu.. Onsuz, milyonları aşan bir ümmet!..

Gerisini gözlerinin önüne getirmek istemiyordu.

Hele Sâre!..

Bir kere daha Safa Tepesi eteğindeki oyuğun ağzına çıktı.

Baktı vadi boyunca.

İğne topuzu iriliğinde bir yeşil görse, ondan kuvvet alacaktı.. Göremedi.. Dikenler vardı.. Onlar da kızıllaşmalardı.

Bir atasözüne sarındı:

Ümidin yakasını bırakma,
Serapları çok Bir çölde de
yaşasan. Ona tutundukça
Kurtuluşun mümkündür. Ne
ekmek, ne su, hattâ

Ne havadır Sana hayat
verecek.. Ümittir bas
gıdan.. Bol bol kalbini
doldur, Vakti gelince
sebeplen..

) Hacer, bu ata sözünü hatırladı, yavaşça söyledi ama, ansızın kızardı.. Utandı.. Başını semaya kaldırdı.

Ümidini verecek tek kudret Allah'ıydı.

Kullar, Allah'dan ümit kesmemeliydiler..

Hemen unuttuğu sabah namazını kıldı.. Kaza etti.

Pek ferahlanmıştı.

O kadar ki, ansızın karışsına Hazreti İbrahim (A.S.) çıkacak sandı..

Hattâ bunu oğluna müjdelemeye kalktı.

Başını çevirdi.

İsmail uyanmıştı..

Tatlı tatlı gülüyordu..

Gözleri, babasının gözleri gibiydi..

Aynı renk, aynı aydınlık, aynı şefkat, aynı merhamet!..

Baş ucuna oturdu.

El sürmeye, bir söz söylemeye, cesaret edemiyordu.

Bakışlarında, yüzünde, hayat bulan baharın solacağından korkuyordu.

Böylece beş dakika kadar geçti.

İsmail ansızın, dudaklarını açtı..

Bunun mânasını bilirdi Hacer.. Oğlunu kucağına aldı. Emzirdi sütünü.. Ayrıca bir kaç ezilmiş hurmayı yalattı...

İsmail tekrar uyudu.

Hacer, «Çare.. Allahım bana bir çare, selâmet yolu

göster.» diyordu.. «Bu kuş uçmaz, kervan geçmez yerden hiç değilse oğlumu kurtar..»

İsmail'in kapalı kirpikleri arasından iki damla yaşın sızdığını görünce, büsbütün telâşlandı..

Belki o henüz yarı yıllık olmamış çocuk, annesinin halini anlamış, ağlıyordu.. Veya?..

İkinci şüphe üzerine.. Hacer, İsmail'i soydu.. Bedenini yokladı.. Hiçbir can acıtacak ize rastlamadı.

Vaz geçti dertlenmekten.. İyi şeyler düşünmeli, söylemeliydi.. Ancak o zaman İsmail ağlamazdı.. Uykusunda bile kirpiklerinden yaş sızmazdı.

Böylesini buldu..

Ağabeyisi Halas, ava giderken, bazan Hacer'i de götürürdü.. Av bulamadıkça, o şarkıyı söyler avunurdu.

Tekrarladı Hacer, güzel, garip, sesiyle:

Niçin dertleneyim?..
Akşama ellerim boş,
Yorgun döneceğimi sanmıyorum.

Kısmet her zaman, Ayağa
gelmez.. -Aramak, bulmak
lâzımdır..

Kim yürümedi de
Ac karnına
Yumruğunu bastırmadı geceleri!..

Yürüyen, koşan, araştıran
Daima kazandı.. Nasibine
rastladı.

Hacer bunu yapacaktı.

Beklemekten bir şey çıkmazdı.. Hareket, yani çalışmak, bereketin kaynağıydı. Esasen Hazreti Allah İC.C), hangi tenbeli mesut etmişti!.

Buna hazırlandı.

İsmail'i uyandırmadan, sırtına bağlamaya kalkışırken, İsmail gözlerini açtı.. Razı olmadı annesinin sırtına yüklenmeye.

Öyle bağırıyordu ki!..

Hacer onu uyarıyordu:

«Sus, ey güzel oğlum!., öyle bir yerdeyiz ki, en küçük gürültü, varlığımızı haber verir.. İnsan değildir gelecekler.. Sabah sabah avlanmaya çıkan, bizden güçlü hayvanlardır..»

İsmail dinlemiyordu.

Hacer, mecbur kaldı.. Onu tekrar yere bıraktı. O zaman İsmail sustu.. Ve yine yerden alınmamak için, küçücük elleriyle, toprağa sıkı sıkıya tutundu. Zaman neydi ki!.. İnsanın güneşe bağladığı o, gittikçe kayboluyordu.

öğle yaklaşmıştı..

Artık, barındıkları oyuğun içine bile sıcak aydınlık düşmüştü.. Kayalar, el değse. yakacak kadar ısınmışlardı.

Hacer, İsmail'i oradan aldı..

Açığa oturdu..

Kendisini düşünmüyordu..

Örtüsüyle, dağarağıyia, tulumuyla, üzerine gölgelik yaptı.

Böylece bir saat daha geçti..

İsmail, umulmayan anda tekrar uyandı.

Yalandı bir süre..

Sonra, öylesine ağladı ki, Hacer, onun ne istediğini anladı. Su istiyordu İsmail..

Ana kalbi!..

O yumruk kadar et ve damar parçası, kan tulumbası.. İnsana hayat yeriyordu ama, o derecede de içlendiriyordu.

(Bazı rivayetlere göre, Hazreti İbrahim (A.S.) oğlu İsmail ve ailesi Hacer! Kabe inşasından sonra burada bırakıp yurduna dönmüştür.. Halbuki Kabe' inşasına İsmail'in yardım ettiği Kur'ân'da sarih olarak yazılıdır.. İsmail çocuk değildi.. İsmail'in susamasını da aynı rivayetler alırlar.. Annsesi Hacer, su aramıştır.. Demek ki, birinci vak'a ayrı, ikincisi ayrıdır.. Zemzem'in bulunması, İsmail'in çocukluğuna rastladığı açıktır.. Bir peygamber ise, onları o halde bırakıp gidemezdi.. Hele Kabe'yi, İsmail ile inşası sarih olduğuna göre, hadiseler, akh-ı se-lim'e, bilhassa Kur'ân's Kerîm'e göre, cereyan ettiği sarihtir,. Ön sözde anlatıldığı gibi, Yahudiler ilk Kur'ân tefsir edenlerdir.. O kadar kolay ve anlaşılır bir kitabı, tefsirden maksatları, O'nu karıştırmak, zihinleri bulandırmak, gerçek olayları masallaştırmak, neticede İslâ-miyete gölge düşürmekti.. Ne çare ki, hiçbir muhakeme yapılmadan, bir çoklarımız tarafından, bu masallar kabul edilmiştir.. Tek dayanakları da O küçücük İsmail ile Hacer'in Allah'ın koruyuculuğunda elbette yaşayabilecekleriydi.. Kabul. Fakat Kabe, İsmail ile birlikte inşa olunduğuna göre, ki Kur'ân'da kayıtlıdır, Zemzem'in bulunması ne olacak?. İsmail susadığı vakit mademki o ka-

dar büyüktü, Kabe'yi inşada yardım etmişti.. Annesi Hacer değil, kendisi su aramaya giderdi. Şu da ayrı bir delildir: Önce, hem de İsmail çocukken Zemzem bulunmuştur.. Yıllarca sonra Kabe inşa edilmiştir.. Çünkü bir binayı inşa etmek için su lâzımdır..)

Hacer, İsmail'in ağlamasına daha fazla dayanamadı.

Onu açıkta, Safa Tepesi eteklerinde bıraktı..

Safa Tepesi'ne çıktı.

Maksadı, hep o bir damla suydu.

Belki birisine raslardı..

Bakmdı, Bağırdı.. Çağırdı.. Umduğuna kavuşamadı.

Yılmadı.

Ördan tekrar ovaya indi..

Hâlâ İsmail ağlıyordu.

Bu sefer Merve tepesine koştu.

Hacer artık, ana vefakârlığının sınırsızhğındaydı.

İki tepe, Safa ile Merve arasında, koşuşup duruyordu.. Aradığı insana da raslamıyordu.

Yedi defa bu şekilde koştu, tepeleri tırmandı.

Bağırdıkça, insandan çok, yırtıcı hayvanları davet edeceğini bilerek, kendi kendini uyarıyordu:

«Sus ey Hacer!...»

Bir .keresinde bu uyarışım kendisine başkası yapıyor sanarak dert yandı:

«Mahvoldum. Yanımdaki çocuğum da mahvoldu...»

Esasen, her seferinde tepeye çıktığında, dua ediyordu selâmete ermesi için..

Yedinci koşmasını bitirmiş, oğlunu bıraktığı Safa tepesi eteğindeki (El-Hicir) mevkiine dönüyordu.

Önünde bir insan şekillendi.. Pek güzeldi, yardımcı bir hali vardı.. İsmail'e doğru gidiyordu.

Hayal miydi?.. Yoksa Hazret! Allah'ın gönderdiği bir melek, Meselâ Cebrail (A.S.) mıydı?..

Elbette ki o'ydu.

Çünkü Hazreti Allah (C.C.) sıkışan hangi kuluna yetişmemişti!...

Hacer, o mübarek insana bakıyordu.

Şaşırmış adım atamıyordu..

Yırtıcı hayvanların sesleri de çoğalmıştı..

Bu sesler, Hacer! kamçılamaya yettiler.. Tekrar oğluna doğru koştu..

O mübarek zat, İsmail'in yanında ayaktaydı.. Topuğuyla kuru toprağı eşeliyordu.

Hacer yaklaşınca kayboldu.

Hacer, İsmail'in basma gitti..

Şaşırdı..

Çünkü, İsmail de, o mübarek zat gibi, ökçesiyle kuma vuruyor ve her vuruşta, yerden su fışkınyordu.. İçiyordu sudan.

Hacer, şükür üstüne şükürde bulunarak, kendisi de içti.

Kesilir korkusuyla tulumunu doldurdu..

Su akıp gidiyordu.

Ziyan olacaktı.. Etrafım toprakla çevirdi.. ■v

Bağırdı da:

«Zem!.. Zem!.. (Dur!... Dur!.)»

(Derler ve rivayet ederler ki, eğer Hacer, pek haklı olarak heyecanlanıp, tedbir alarak, Zemzem'in çevresini kapatıp, bir çeşme yapmasaydı, Zemzem o vadide akacak, dere olacaktı ebediyete kadar.)

Elbette bu doğruydu.

Safa ile Merve tepeleri arasında ilk koşan (Say) eden kadın Hacer'di insanlar arasında.. Bunu da ne mak-

satla yaptığı biliniyordu.. Bir damla su uğrunaydı.. Zem. zemi koruması gerekirdi.

(Nitekim Hazreti Muhammed (S.A.V.) de bir hadis-i şerifinde aynı şeyi işaret ederek, şöyle buyurmuştur:

— *Allah, İsmail'in annesine şefaatçi olsun.. Eğer o acele etmeseydi. Zemzem akar pınar olurdu.*

Ayrıca, Hacer Zemzemîin suyunun ziyan olmaması için, onu acele acele emniyete alırken, bir meleğin şu sözlerini de işitiyordu:

— *Ey tlacer, bölgedeki ahalinin susuz kalacağın dan korkma!.. Çünkü Zemzem, misafirlerin, yolcuların içeceği çeşmedir.. İsmail'in babası ya kın bir zamanda gelecek.. Baba oğul, işte bu yerde ibadet için Allah evini tekrar inşa ede cekler.*

(İşte bu da gösteriyor ki, Hazreti İsmail'i babası İbrahim (A.S.), Kabe inşasından sonra değil, çocukken, annesiyle beraber, Safa tepesi eteğindeki El-Hicir'de bırakmıştır.. Bırakmak da değil, Sekine rüzgârı dolayısıyla kaybetmiştir.. İlâhi hikmet sebebiyle.)

*
**

Hacer, bütün bunlardan habersizdi. İsmail'i aldı, yakın oyuğun gölgesine sığındı. öyle yaşamıştı...

Mademki artık El-Hicir'de su vardı, gecikmez, kuşlar uçarlardı.. Gelip içerlerdi.

Yolcular, ekseriya, kuşların bir yerin üzerinde de-

vamlı uçmalarından, oraya inip kalmalarından, çevrede su bulunduğunu anlarlardı..

Hacer, bu tecrübesine güvenerek beklemeye başladı.

Gecikmedi..

İkindiden sonra ilk kuş, sonra diğerleri, geldiler.. Kana kana zemzemden faydalandılar..

Saat dolmadan El-Hicr'in üzerine kanat çırpınızlarıyla gölgelendi..

Hacer yalnızlığını unuttu.

Ah, şu ikinci geceden önce, yolcular kuşlan görüp kendisini kurtarsalar!...

Mümkün müydü?....

Ümit ediyordu...

Esasen mademki Hazreti Allah (C.C.), en büyük ihtiyaçlarını gidermişti, demek yaşamalarını diliyordu.

Hacer, konuşmak arzusuyla da kıvranıyordu..

Kuşların attıkları çığlıklar, onu harekete getirdiler, ilhamlanarak, konuşma ihtiyacını giderdi:

Çırpınışınızda neşe dolu..
Buna size bağışlayan bulduğum sudur.
Neler hayalledığinizden haberliyim.
Suyum, toprak ve güneşle el ele verecek hemen.
Yeşil bir elbise giydirecekler çöle.
Ufuklardan öteye sürülecek kum cehennemi.
Damlalardan cennetler yapılacak.
Artık sefalete paydos.

Şimdiden rüyasındasımz o cennetlerin..
Kayalardan dallara göç edeceksiniz.
Yuvalarınıza çiçekler kapanacak her akşam. Her sabah şebnemler yudumlayacaksımz.

Tüyleriniz renklenecek baharla, Çağlayan sesiyle yarışacak ötüşünüz.. Fidanlar salıncaklarınızda.. Başakların sofrasında ağırlanacaksınız.

Fakat neden hâlâ sokulmuyorsunuz bana?.. Suyumdan nasibinizi alsanıza. Hepimizi aynı Allah yarattı.. Sebep yok birbirimizden çekinmeye. Gelin konuşalım, geliştirelim dostluğumuzu. Yakınlık hayr, ayrılık serdir. Havamdan uzaklaşmayın, ümidim sizdedir. Kurtuluşumu, kanat çırpınışlarınızı Göreceklere bağladım.

Bütün bunlara rağmen, ikinci gece başladı.

Bitti, sabah oldu..

Üçüncü gece nöbete girdi.

Kuşlar pek fazlalaşmışlardı ama, ne çıkardı?.. Hacer umduğu insanlar tarafından kurtarılamamıştı.

Artık arada zemzem basma yırtıcı hayvanlar da geliyorlardı.. Bunlar küçüktüler..

Fakat yarın ve diğer günler ne olacaktı?...

Büyükleri geleceklerdi..

Şimdikiler kuşları, onlar da küçük yırtıcıları kaçıracaklardı.. Belki de...

Hacer, bu şüphesinin sonunu getiremiyor, sanki o yırtıcılardan birisi İsmail'i kapmış gibi, onu sarıyordu..

Geceleri iri iri parıldayan yıldızlarla da dertleşiyordu Hacer..

Neler söylemiyor, sormuyordu ki onlara:

Nedir, niçindir
Bu umursamaz haliniz?..
Çekilip gitsenize!..

Kaybolun ki,
Sizlerde ululuk vehmeden insan
Günâhım anlasın.

Müminler mi var?...
Haklısınız..
Onlara kılavuzluk yapacaksınız.

Allah ne ganidir ki,
Yeryüzünde tek bir mümin de kalsa,
Nimetlerine son vermez.

Ama niçin unuttunuz beni?.,
ibrahim'i görmüyor musunuz?..
Kavuşturun Hacer'i peygamberine.

Hiç değilse oğlunu alın,
Bazıyım,
Bırakın kollarına. ■ –

Hacer, üçnücü gecesini de bu türlü ruh haletleri içinde geçirdi.. Nihayet ana-oğul sarışarak uyudular..

Yarının neler getireceğinden habersizdiler.

Sabr edeceklerdi..

Hacer (Sabır) kelimesinin (Zehir) olduğunu biliyordu.

Hakikaten sabretmek, zehirden daha acıydı.

Lâkin elden ne gelirdi!...

**

Aynı gece, Cürhüm kabilesi başkanının, Hazreti İbrahim (A.S.) a haber verdiği kervan Cürhum kâbilesindeydi.

Bütün hazırlıklar bitirilmişti..

Ertesi sabah erkenden hareket edilecekti.

Cürhüm Kabilesi başkam, kervan şerefine, şenlik düzenlemişti.. Herkes sapıkıığı derecesinde içiyor, eğleniyor, sefahatin türlüsünü yapıyordu.

Bunlara katılmayan yalnız Hazreti İbrahim (A.S.) di. Mahzundu..

Hacer'le İsmail'i kaybettiğine iyice kanaat getirmişti. Tek tesellisi, bir gün gelip, izin çıkar çıkmaz, bu mübarek topraklarda Kabe'yi yeniden inşa edeceğinde toplanıyordu.

O gün de akşama kadar, Sekine kasırgasının bir başının kendisini getirip bıraktığı ve pisliğini süpürefek çevresini sınırladığı Kabe bölgesinde vakit geçirmişti.

Orta yere oturmuş, kırmızı renkli toprağını alıp avuç avuç öpüp koklamıştı.

Çevre tepelerinin kayalarını incelemişti, inşa sırasında onlardan faydalanmak ümidiyle..

Şimdi de, gecenin bu ilerlemiş saatinde, şenliklere uzaktan bakıyor, fakat, görmüyordu.. Çünkü aklı başka şeylerdeydi.. Güzelde, iyide, geziniyordu..

Yurdunu da düşünüyordu.

Acaba neler olmuştu bulunmadığı müddetçe?...

Yine komşu sapık hükümdarlar saldırmışlar mıydı?..

Hele Sedim vadisine (Mü'tefike Havzası) na memur edilen yeğeni, o ilk kendisine inanan peygamber Lût (A.S.) ne durumdaydı?..

En zor vazife ona verilmişti.

Azgınların azgını bir kavmi kurtarmaya memur edilmişti.

Eğlenceler sabaha kadar sürdü..

Hazreti İbrahim (A.S.) da hiç uyumadı..

Seherle birlikte, Kervan Curhum kabilesinden yola çıktı. İstikameti Kuzeydi..

Yürüdü yürüdü.

Geride kalanların içinde en sevinen muhakkak ki Curhum kabilesi başkanıydı.

Kabiledeki rakiplerinden çok, Hazreti İbrahim (A.S.) onu ürkütmüştü..

İşte, gözleriyle görmüştü.. Hazreti İbrahim (A.S.) kervandaydı.. Tekrar dönmesi için de hiçbir sebep yoktu..

Kabile başkanı aklınca her tedbiri almıştı.

Eğer, ilerde Hacer ile İsmail dönerlerse, onları gizlice öldürtecek, kurtuluş haberlerinin yayılmasına fırsat vermeyecekti.

Vakit öğleye yaklaşıyordu.

Kervandakiler, bütün gece içki içtikleri için, tulumlarını erkenden bitirmişlerdi susuzluktan.. İlk kuyu başına ancak akşama varılacaktı.

Çevreyi bilmeyen yoktu.

Burada su, güneşin doğmaması kadar muhaldi.

Buna rağmen, herkesin başı havadaydı..

Yağmur bekliyorlardı,.

Birisi bağırdı:

«Bakın bakın!... Safa ile Merve tepeleri arasındaki vadiden kuşlar yükselip tekrar alçahyorlar.»

Kervandaki Curhumlular gülüştüler:

«O toprağı ateş rengindeki yerde her şey vardır ama, su yoktur...»

«Ya §u kuşların çığlığı, sevinci?..»

«Bir ieşâ rastlamışlardır...»

Hazreti İbrahim (A.S.), leş sözünden ürperdi.. Belki Hacer ve oğlu İsmail üzerine alçalıyordu kuşlar..

Haberi veren İsrar ediyordu:

«Gagaları kansız.. Pençelerinde et yok..»

Birisi doğruladı: j

«Kanatlan ıslak.. Çırpınınca yüzüme damlalar düştü.»

Bu yetti.. Kervan istikâmet değiştirdi.. Ara vadiden, Safa ile Merve tepeleri içine girdi. El-Hicir'e doğru ilerledi. Yarım saat sonra, kervandakiler Zemzemi görmüşler, adeta delirmiştiler neşelerinden..

Gürültülerine, öğle uykusuna yatan Hacer ile İsmail uyandılar.. Hacer oğlunu alarak suyun başına koştu.. Kervandakilere bağırıyordu: «Bu suyu Hazreti Allah halketti.. Her şey gibi.. Oğlum İsmail topuğuyla yere vura vura, bir meleğin yardımıyla yeryüzüne çıkardı.» Cevap verdiler:

«Suyuna sahip çıkmıyoruz.. Elbette tasarrufu senindir. Biz gelip geçiciyiz..»

Hacer, kervandakiler arasında Curhumlu var mı, yok mu öğrenmek istiyordu.. Araştırdı.. Yirmi kadar çıktılar. -

Hacer'i tanıyorlardı.. Ağabeysi Halas'm arkadaşlarıydılar.. Hacer onlara Hikâyesini anlattı..

Sonunda Hazreti İbrahim (A.S.) dan haber sordu. Cürhümlü yolcular O zaman uyandılar: «İbrahim kervandadır..» «Hani?.. Görmüyorum...» Birisi gösterdi.. En gerideydi Hazreti İbrahim: «Devesinin gölgesinde sinirlendiği putuna tapıyor.» Hacer gördü.. İsmail'i yerden kaptı.. Ona koştu.. Yaklaşınca, namazını bitirmesini bekledi..

Sonra müjdeledi:

«Ey İbrahim!.. Biz sağız, kurtulduk..»

Hazreti İbrahim (A.S.) sevincin deryalarında boğulacaktı nerdeyse.. Hep Allah'a sığındı:

«O'na hamd olsun!...»

Birlikte su basma geldiler.

Hacer, yolda Hazreti İbrahim (A.S.) a, macerasını anlattı.

Hazreti İbrahim (A.S.) da Zemzem'den içti.

Kervandaki Cürhümlular, fikir değiştirmişlerdi.

Hazreti İbrahim (A.S.) in çevresinde toplandılar.

Dilediler:

«Ey İbrahim!.. Artık göçmekten vaz geç.. İşte aile ve çocuğuna kavuştun.. Bu su sizindir.. Tasarruf edin dilediğiniz gibi.. Zengin olursunuz.. Esasen biz seni daima tecrübe ettik.. Bereket fışkırıyor, elinin, ayağının değdiği her yerden.. Oğlun da en büyük bereketi, Zemzemi buldu..»

Hazreti İbrahim. (A.S.) düşünüyor, cevap vermiyordu.

Curhumlular devam ettiler:

«Biz kabile başkanından memnun değiliz.. Zalim, gaddar bir insandır.. O kadar da yalancıdır.. Hacer ile İsmail'in öldüğü haberini çıkaran kimdir?.. Bunu adamlarına söyletti.. Ateşe atılmaya lâyıktır.»

Hazreti İbrahim (A.S.) yumuşadı.. Fakat teklifi ret etti:

«Ümmetim beni bekliyor..»

Cürhümlular, Hazreti İbrahim (A.S.) giderse, zemzemin kuruyacağım sanıyorlardı..

Israrları boşa çıkınca, başka bir teklifte bulundular:

«İstersen sen git ey İbrahim!.. İsmail burada kalsın. Biz, hele yeni seçeceğimiz kabile başkanı, ona pek iyi bakarız..»

«Annesiz bu yaşta bir çocuk...»

«Hacer de kalsın.. Esasen kardeşi Halas, kardeşimizdi. Pek alışmıştık.. Hşcer kız kardeşimizdir..»

«Niçindir bu İsrar?..»

«Zemzemin çekilmesinden korkuyoruz...»

Mazeret haklıydı..

Hazreti İbrahim gülümsedi:

«Su için beni ailemden ayıracaksınız..»

«Hikâyesini işitmiştik.. Diğer ailen Hükümdar Haran kızı Sâre, onu kıskanmış, bu sebeple buralara getirmişsin..»

Buna Hacer cevap verdi:

«Yalan!... Sâre, bana ablamdan yakındır..»

Hazreti İbrahim (A.S.) dalmıştı yine.

Nihayet Hacer'i bir tarafa çekti.. Anlattı:

«Ey Hacer!.. Cebrail bana emir getirdi.. İlerde şu kızıl topraklı tepede Kabe'yi tekrar inşa edeceğim.. Sekine rüzgârının beni kapan başı orada bıraktı.. Yeri temizledi.. Bir bulut rahmet yağdırdı üzerine.. Ben de çevreledim.. Ortasını belirttim.. Tekrar buralara geleceğim.. Kabe yapılacaktır.. Zemzem de bu yüzden halk edilmiştir..»

«O halde ey peygamberim, sen git.. Ben Zemzem'i beklerim.. Esasen, Cebrail (A.S.) m seni göz açıp kapayana kadar, hedefine ulaştırdığını söylerdin..»

«Doğru..»

«Ben de bura halkına acırdım. Kurtulmalarını isterdim.. Bu uğurda kalmayı, İsmail'i onlarla evlendirmeyi ve araplaşmış bir üçüncü soy yetişmesini diler dururdum..»

«Anlatmıştın ey Hacer..»

«Üzülme.. Allahımıza sığınalım.. Cürhümlular beni korurlar.»

«İnsan bu.. Her an renk değiştirir..»

«.....,…»

«Fakat Kabe için su lâzım.. Peki seni ve İsmail'i *b\£,* rada bırakacağım..»

Hazreti İbrahim (A.S.) kararmı Curhumlulara bildirdi..

Sevindiler..

Kervanı bırakıp kabilelerine döndüler..

Durumdan rakipler faydalandı..

Başkanı öldürdüler..

Bütün Cürhüm kabilesi, zemzem başına koşuşmuştu.

Kervan da vadide moladaydı hâlâ.

Hazreti İbrahim (A.S.) hemen Zemzem başında, Hacer'e bir ev yaptı.. Curhumlular, hayvanlar verdiler..

Onu ve oğlunu yalnız bırakmayacaklarını tekrar tekrar söylediler..

Hazreti İbrahim (A.S.) m gönlü artık rahattı.

Kervan gece yola çıkacaktı..

Akşam namazından sonra, Hazreti İbrahim (A.S.) Allah'a şu dualarda bulundu:

> Ey Rabbimiz, ben evlâtlarımdan kimini senin mukaddes olan evinin yanında ekinsiz bir vadiye yerleştirdim. Sebebi şudur ki Babbimize, dosdoğru namaz (lannı) kılsınlar. Artık sen insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meylettir. Onların şükretmeleri me'mul olduğu için kendilerini bazı meyvalarla nzıklan-dır.
> Ey Rabbimiz, ne gizler, ne açıklarsak şüphe yok ki sen bilirsin. Zaten yerde ve gökde hiçbir şey Allaha gizli kalmaz.»
>
> (İbrahim: 37-38)

Nihayet alaca karanlıkta, Kervan hareket etti.

Hazreti brahim (A^.S.) m gönlü açılmıştı, rahattı.

Hacer de öyleydi.

Hele İsmail, hep gülüyordu..

Sanki yüzü şimdiden, ilerde bu mübarek toprakların alacağı nur ve bereketle yıkanıyordu.

(Hazreti İbrahim (A.S.) in, zürriyeti hakkında ettiği duayı tefsir edenler, fikir yürütenler elbette pek çoktur.. Bunlardan birisi de İbni Abbas (R.A.) dır.. Şöyle buyurmuştur: «Eğer İbrahim (A.S.), insanların bir kısmı demeseydi Fars'ı, Rum'u ve insanların hepsi gönüllerini (İsmail) Aleyhisselâm'a verirler, Yehûd ve Nasara da Hacc ederlerdi..»)

V

£N BÜYÜK KURBANLIK

Aradan yedi-sekiz yıl geçmişti.

Hakikaten Zemzem'in fışkırdığı mübarek topraklar bölgesi birdenbire şenlenmişti..

Yemyeşil bir elbise giymişti dağ taş ve vadi.

Hacer'in yerleştiği EI-Hicr bölgesine evler yapılmıştı.. Bir sokak, boydan boya uzanıyordu.. Buna fHacer sokağı) deniyordu.

Cürhümlular sözlerinde durmuşlardı.

Hacer ve oğlu İsmail'e gözlerinin bebeği gibi bakmaktaydılar..

Hazreti İbrahim (A.S.) sık sık uğruyordu. Aile ve oğlunu gördükçe memnun kalıyordu. Fakat her seferinde mahzun dönüyordu. Çünkü, henüz Kabe'nin tekrar inşa edilme emri çıkmamıştı.

Bunu Filistin'deki kavmine müjdelediği zaman, hemen hemen bütün ümmeti, yola çıkmak, yardımda yarışmak istemişlerdi..

Onları güçlükle durdurmuştu Hazreti İbrahim (A.S.)

Esasen, çevredeki sapıklar, bilhassa Hazreti Lût (A.S) dolayısıyla, Mekke topraklarına göç edemezdi..

Bir yer şenlenirken, diğer yer harap olur, sapıtırdı.

Güneşin batıp doğması, günler, yıllar, birer bahaneydiler.. Zaman ne demekti?...

Bu, insanların icadıydı..

Her şey Hazreti Allah (C.C.) in takdirine bağlanmıştı.

O, bu maddî zamanı dilerse hiçe indirir, dilerse, binlerce, milyonlarca yıl öteye uzatırdı.

Hazreti İbrahim (A.S.) ilhamlanıyordu hep ve bunu bazan kendi kendine söylüyordu:

«Hazreti Allah (C.C), Kabe'nin inşasını Mekke dolaylarında zürriyetimin çoğalmasına kadar geciktirecek sanırım.. İsmail büyüyecek, evlenecek, çocukları olacak.. Ama ben, Kabe'yi tekrar inşada nasıl şereflenirim o zaman?.. Yaşamam mukadder midir?...»

Elbet Hazreti İbrahim (A.S.) da bir kuldu.

Vahy edilenlerden gayrisini bilemezdi geleceğin.

Yine bir geceydi.

Hicretten önce 2090 (M.0. 1468) yılının bir gecesi

Terviye geecsinde bulunuluyordu.

Bir ses geldi kulağına:

«Cenab-ı Hak oğlunu boğazlamam emrediyor.»

Hazreti İbrahim (A.S.), sabah olunca, bir köşeye çekildi.. Pek düşündü.. Bu ses acaba Allah'dan mı, yoksa şeytandan mı gelmişti?..

Şüphelendi..

Tekrar akşam oldu.. Gece aynı emri aldı.

Üçüncü gece de tekrarlanınca, emrin Hak'dan geldiğine şüphesi kalmadı.. İnandı..

(Bu üç geceye "Terviye, Arefe, Nahr" denmesi bundandır. Terviye, tereddüt demektir..)

Buna rağmen, nihayet Cebrail (A.S.) da geldi.

Üç gün üstüste gördüğü şeylerin, duyduğu seslerin Hak emri olduğunu haber verdi..

Vaktiyle Allah'a yaptığı nezri hatırlattı.

Yerden kurumuş bir ağaç dalı aldı.. Dal derhal yumuşadı.. Bükülüp yeşerdi.. Sonra nemlendi ve titredi.

Hazreti İbrahim (A.S.), dönüş olmayacağım anlamıştı:

«Oğlum, Allah rızası için kurban edilecektir.» dedi.

Buna karşılık Cebrail, Hazreti Allah'ın rızasını, Hazreti İbrahim'e ulaştırdı.

> ... (Allahdan aldığı emri ve) vazifesini tastamam ifa eden İbrahim'in sabitelerinde olan (şun) lordan haberdar mı edilmedi?.. Hakikaten hiçbir günahkâr diğerinin günah yükünü .çekmez. Hakikaten insan için kendi çalıştığından başkası yoktur.
> Hakikaten çalıştığı ileride (kıyamet gününde mizanında) görülecek. Sonra buna en kâmil mükâfat verilecektir. Şüphesiz ki e» son gidiş ancak Rabbinedir. Hakikat şu, güldüren de ağlatan da O'dur. Hakikat şu (Dünyada) öldüren de, (Âhirette) dirilten de O'dur.
>
> (Necm: 36-44)

Hazreti İbrahim o günden sonra, Yurdundaki işlerini hızla yoluna koymaya girişti..

Telâşlıydı.. Eskiden boş zamanlarını değerlendirirken, şimdi bir tarafa çekiliyor, dabp gidiyordu.

Onu görenler fikir yürütüyorlardı:

«Peygamberimiz yüz yaşını aştı.. İstese de çalışamaz daha fazla.. Hastalanır, yorulur..»

«Bir derdi olmasın da..»

«O, gelmiş geçmiş peygamberlerin en büyüklerinden, bahtiyarlarındandır.. Doğduğu günden bugüne kadar-ki hayatını incelesene.»^

Bazıları da tenhalara çekilip hep düşünen, gözlerini baktığı yerden ayırmayan, peygamberlerine üzülüyorlardı.

Ona göre ilhamlanıyorlardı:

Sana pek alışmıştım..
Her mevsimde aynı berekettin..
İklimlerin değişmesi
Tesir etmezdi bedenine.
Hep diri, hep meyvalı,
Çiçekli, yapraklıydın..
Dalların asla sertleşmemişti..
Suya eğilen bir salkımsöğüt gibiydin.

Arı, karınca nedir!..
Onların çalışması Hiç
kalırdı yanında.. Hem
kendine değil, Bizeydi
kıyasıya. Sapıkları,
azgınları Kovalamış,
yıldırmıştın.

Şimdi niçindir bu inziva?..
Tenhalara çekilip Yalnız
başına yaşama?.. Anlat,
haber ver ki Bunca
fedakârlığının Karşılığını
yapmak Fırsatım bulalım..

Hazreti İbrahim (A.S.), bunları işitiyordu. —

Ümmetinin üzüntüsü karşısında büsbütün hisleniyordu.

Mü'minler, Sâre'ye de baş vurdular:

«Peygamberimizin en yakım sensin.. Farkında değil misin?»

«Farkındayım.. Lâkin öğrenmeye çalışmak, onu daha çok üzmek demektir.»

«Derdi nedir acaba?..»

«Sanırım yeğeni Lût'un durumuna üzülüyor..»

«(Sanmayız, sorsan iyi olacak..»

Sâre, hem kendisinin, hem ümmetin ısrarı karşısında nihayet bir sabah Hazreti İbrahim (A.S.) a gitti.

O sırada Hazreti İbrahim (A.S.) tarlasını sürüyordu.

Mevsim kışa yakındı..

Sâre, yanma varıncaya kadar, tarla sürmeyi bıraktı.. Yine tarla kenarına çekilip oturdu.. Başını elleri arasına aldı.

Sâre boş gitmemişti..

önüne ekmek, zeytin, süt bıraktı..

Birlikte yemelerini teklif etti.

Hazreti İbrahim (A.S.) ret etmedi ama, yemek yerlerken bile konuşmuyordu.. Halbuki eskiden ne çok konuşulacak mevzular bulurdu!.

Sâre dayanamadı.. İçlendi.

Bunun da farkına varmadı Hazreti İbrahim (A.S.).

Nihayet Sâre açıldı:

«Ümmetin üzgün ey İbrahim!.. Ben de öyle..»

«Niçin?...»

«Pek değiştin..»

«Sanmıyorum..»

«Çalışma saatlerinde bile tenbelsin..»

«Fikren çalışma yapıyorsun..»

—ıe—

«Ne demektir o?...»,

«İlerde[1] yapacaklarımı düşünüyorum..»

«Nelerdir?...»

«Bilmesen daha iyi olur ey Sâre..»

«Demek benden bile gizliyorsun?..»

Hazreti İbrahim (A.S.), Sâre'nin kırılmasına dayanamazdı.. Yüzüne baktı uzun uzun.. Geçen yüz yıla yakın zaman, ona hiç tesir etmemiş gibi geldi.

Birdenbire ferahladı.. Açıldı Sâre'ye:

«Ben Hicaz'a gidiyorum..»

Sâre sevindi:

«Yoksa, sevgili Allahımızdan Kabe'nin inşası emri çıktı mı?...»

«Hayır..»

«Başka ne için gidilir bu mevsimde.. Artık geçti.»

«Allahımız bana üç gece üst üste adağımı hatırlattı.»

«Hangi adağı?...»

«Oğlumuz olursa kurban etme adağım..»

Sâre pek düşünmedi:

«Bizim oğlumuz oldu mu?...»

«İsmaü nedir?...»

«Hacer bir cariyedir ama..»

«Allahım şahittir ki nikâhlanmıştım. Bilmeyen kim var?...»

Sâre cevap veremedi..

Hazreti İbrahim (A.S.) devam etti:

«Bunu sen de bilirsin ama, niçin böyle konuştuğundan^ haberliyim..»

«Yanılıyorsun..»

«Hayır.. Sen Hacer'i, Hele İsmail'i pek seversin.. Kendin bir çocuk doğursan, kurban edilmesine ses etmezsin ama, onlar için yüreğin pek yufkadır..»

Sâre yine cevap vermedi.

Ağlıyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) devam etti:

«Ben hemen yollara düşeceğim.. Adağımı yapacağım.»

«Hiç değilse mevsimi beklesen..»

«Bir kul için adağım Hazreti Allah (C.C.) in hatırlatması ne acıdır!... Bu sırada diliyor ki hatırlattı..»

Sâre, kalktı.. Tarlada bir zaman dolaştı.

Hıçkırıyordu..

«Hacer gözlerimin önüne geliyor.. Hele İsmail koşup oynuyor.. Hayır hayır.. Düşünülmesi bile korkunç bir iştir bu. Keski haber vermeseydin,. Yahut, doğacak oğlumuzu bekleseydin..»

«Karar verilmiştir ey Sâre..»

«Hiç değilse, Hacer'e ve İsmail'e hemen duyurma.»

«İşte ben de günlerdir bu çareyi araştırıyordum..»

«Buldun mu?...»

«Evet..»

*
*»

İki ay kadar sonraydı.

Şenlenen, El-Hicir mevkiinde, herkes arı gibi çalışıyordu gün doğuşundan beri..

İsmail'in bulunduğu Zemzem kuyusu dolayısıyla, artık kervanlar arka dağlan dolaşmıyor, Mekke vadisinden geçiyor ve behemehal orada konaklıyorlardı..

Hacer sokağı'nm içinden geçen kim olursa olsun, ov lerden saadet şarkıları işitiyordu.. Başını uzat»». m-in larda kadın ve kızların, aynı neşe içinde çalıktık im mı görüyordu.

. Çocuklar da öyleydiler. Yürümek, koşmak çağına gelenler, Mekke'nin birer kahkahasıydılar..

Yine bir sabahtı.

Hacer ağıldan henüz »hayvanları çıkarmış, çobana vermişti.

İsmail, duvar gölgeliğine oturmuş, acele acele ok yontuyordu.. Delinen ağını tamir ediyordu.

Hacer oğlunu görünce gülümsedi:

«Yine ava mı ey İsmail?...»

«Evet güzel annem..»

«Bu gün gitme..»

«Neden?...»

«İçim istemiyor..»

«Ama ben yavrulara dokunmuyorum ki.. Sevgili Allahımın bize nimet diye sunduğu büyüklerini avlıyorum.. Bilirsin çiçeklere bile el sürmem..»

«öyledir ama, korkuyorum.. Henüz küçüksün.. Mekke'den pek açılıyorsun, heyecanına kapılıp..»

«Her zaman değil..»

«Haberini alıyorum..»

«Geç kaldığımı hatırlıyor musun?...»

«Doğru.. Bir de kabilelere uğrayıp, putlanyla alay ediyormuşsun.. Ben seni yedi yaşma bastığın için Müslüman yaptım, Allah'mı tanıttım ama, halkı dine çağırmaya mezun değilsin..»

«Elimden gelmiyor..»

«Bir gün hepsini kızdırırsın.. İnsan nankördür.. Zemzem'i buluşunu unutur.. Bizi kovar..»

«Peki ey annem, artık merak etme.. Başımdan büyük işlere karışmayacağım..»

«Öyle yap.. Hazreti Allah, onları da görüyor, bizi de.. Dileyince emir verir.. Haydi ağıla gir yıkılan taşlarım yerine koy.»

«Olur ey annem..»

İsmail işini bıraktı.. Ağıla koştu.

Hacer arkasından bakıyordu..

Söylendi:

«Sen ne yumuşak başlı, her güçlüğü kolaylaştıran oğulsun!. Baban Hazreti İbrahim (A.S.) da ne varsa hepsini kapmışsın,.»

İsmail, annesinin emrini çabuk yapıp döndü avluya, yine av malzemesinin başında durdu.

Annesinin gözlerini araştırıyordu.

Yalvaran bir hali vardı.

Annesi öğrenmek istedi:

«Hani söz vermiştin?.. Yine avlanmak arzusundasın.»

«Bugünkü avlanmak da değil.. İnan ey annem.. İki aya yakın zamandan beri, hep kuzeye gidiyorum.. Nedendir bilmem, kervan yollarını araştınyorum..»

.«Bırak bugün gideyim.. Yol yakınlarında bir tuzak hazırlamıştım.. Belki yakalananlar olmuştur.. Dilersen getireyim, dilersen azat edeyim.. Tuzakta kalmaları işkencedir..»

«Peki ey İsmail.. Geç kalma .ama.. Avlan da azat et. Çünkü yiyeceğimiz boldur... Aç gözlülük iyi değildir.»

İsmail, av malzemelerinin noksanlarını tamamlayınca, evden çıktı..

Bir kaç arkadaşı kendisine, çölü teklif ettiler. İsmail razı olmadı.. Kuzeye yürüdü..

Yol boyunca hazırladığı tuzaklara baktı.. Hepsi boştu. Öğleye yakın, bir kaya altında dinleniyordu.

Gözlen ufuktaydı..

Babası Hazreti İbrahim (A.S.) hep o yoldan gelirdi.

Şimdi değil, iki aydan beri, babası burnunda tütüyordu.

Annesine bu sılasını söylese, onun üzüleceğini bildiği için, kalbinde bırakıydirdu arzusunu.

Ufukta kara bir leke belirmişti.

Gittikçe de büyüyordu.

İsmail derhal ümitlendi.. Kervanlar ufukta böyle görünür,, yaklaşırlardı.

Aşağıda, yamaçta sürüsünü yayan bir çoban da görmüştü kervanı.. Sürüyü oğluna bırakıp Mekke'ye müjdeye koştu..

Buna mecburdu da.. Her kervan gelişinde, iyi bir alış veriş olurdu..

Çobanın sürüsü başında kalan oğlu babası gidince, onunla alay eder gibi ilhamlandı:

Hep böyle yaparsın.. Bir
karınca görsen uzaktan Kervan
sanırsın.. Hangi gün
yanılmadın?.. Koşuştuklarını
kızdırmadın?..

***Sana** ne kervandan?..*
Sürü yetmez mi?..
Belki şimdi,
Belki yarın,
Canavarlar dalacaklar içine.
Meydanı boş bulacaklar.

Ben kaçacağım..
Kurtulacağım..
Lâkin sana kim inanacak artık?..
Bir kuzuyu, oğlağı bile
Emanet etmeyecekler.

İsmail, ilhamdan sıkıldı.. Bağırdı
çoban çocuğuna: «Aldanan sensin
ey Assa!...» «Bunu isterdim..»
«Gelen kervandır..» «Sanmam...»
«Ben avcıyım.. Hedefleri ayırırım uzaktan.. Gözlerim öylesine keseskindir..» İsmail yanılmamıştı.. Çeyrek saat sonra kervan vadiye girdi. İsmail, sanki uçtu bayır aşağı kervana doğru. İlk gördüğü de babası Hazreti İbrahim (A.S.) oldu. Devesine sokulup ellerini öptü.. Hazreti İbrlhim (A.S.) onu yukarıya çekti.. Kucağına aldı.. Sevdi, okşadı..

Her zamanki suallerini sordu:

«Annen nasıl ey İsmail?...»

«Pek iyidir..»

«Şeriatimle amel etmeye başladın mı?...»

«Evet...»

«Cürhümlular sözlerinde durdular mı?...»

«Göz nurları gibi bakıyorlar bize..»

«Zemzem?...»

«Yine öyle gür akıyor.. İhtiyacı karşılıyor..»

Sustular..

Bir az sonra, İsmail'in yüzüne ılık iki damla düştü.

İsmail semaya baktı.. Bulut göremedi.

Bu sefer babasının gözlerini araştırdı.. Oradan yağıyordu bu ılık damlalar..

Elini silmek için uzattı:

«Sen ağlıyorsun ey babam..»

«Sevinçten...»

«.....»

«Sana ve iyi kalpli, fedakar, annene kavuşmak sevincinden.»

«Halbuki eskiden ağlamaydın ey babam..»

«Yaşlandım zahir..»

Kervan El-Hicr'e yaklaşınca, ismail, birdenbire deveden atladı.. Koştu eve..

Müjdeyi verdi:

«Ey güzel annem!.. Kervanda kim var biüyor musun?.. Babam var..»

Hacer de dışanya uğradı..

Hakikaten, duran kervanda Hazreti İbrahim vardı.. Yetişip, inmesine yardım etti.. Elini öptü.. Anne ve oğlu, Hazreti İbrahim (A.S.) ı araşma alıp eve yürüdüler.

*

**

Uzaktan her şarkı hoş gelirdi. Hazreti İbrahim (A.S.) da, Filistin'den yola çıkacağı sırada, ahde vefa gösterip, kolaylıkla oğlunu kurban
edeceğini sanıyordu.

Fakat işte, bir haftadan beri Mekke'de olduğu halde, akşam karar veriyor, sabah bozuyordu kararını..

İsmail'i Kabe'nin inşa edileceği yere götürüyor, taş toplamakla avunuyordu..

Bir seferinde İsmail sormuştu: «Ey babam!.. Neden bu taşları topluyorsun?...» Hazreti İbrahim (A.S.) artık saklamadı.. Çünkü oğlu büyümüştü.. Vahdaniyete girmiş, Müslüman olmuştu. Anlattı:

«Ey oğlum!.. Şu şimdi hiç kimsenin beğenmediği kızıl topraklı tepede, ilk atamız, ilk peygamberimiz Hazreti Âdem (A.S.), bir Allah evi yapmıştı.. Müminler topluca ibadet ederlerdi.. Tufan'da izi kalmadı.. Hazreti Allah, sen altı aylıkken temellerinin yerini bana malûm et-

ti. Emrine göre, günü gelince, Kabe'yi tekrar inşa edeceğim.»

İsmail sevineceğine mahzun oldu:

«Ey babam!. Bunu yalnız basma nasıl yapabilirsin?. Pek yaşlandın.. Annem güçsüzdür.. Ben çocuğum..» «Bunları biliyorum...»

«İnşallah, güzel Allahımız, daha bir zaman emrini geciktirir.. Yahut Cürhümlular Müslüman olurlar.. Ah, ben büyüsem!.. Yeterdi. İkimiz Alah evi'ni tekrar inşa ederdik..»

«Hiç bir şey söyleyemeyeceğim.. Allah ne takdir etmişse o olur..»

«Fakat ben, her fırsatta çevreden taş toplayacağım.. Olmazsa kayaları kıracağım..»

Hazreti İbrahim (A.S.) boş bulundu:

«Acaba yeryüzünde, atalarını böylesine destekleyen evlat var mıdır senden başka?...»

. Sonra, nihayet bir kaç gün içinde adağım yerine getireceğini, İsmail'in cennetine gideceğini hatırladı. Ağladı yine.

Hazreti İbrahim (A.S.) m ağlaması, İsmail'e pek dokunmuştu. Tekrar babasının gözlerini sildi ve sordu:

«Şimdi neden ağlıyorsun ey babam?...»

«İkimizi birlikte Kabe'yi inşa ederken hayalledim de.»

Ertesi sabah, çıkan fırsat, Hazreti İbrahim (A.S.)'a adağını yapmak gücünü hazırladı.

Daha uyandıkları vakit* Hacer, ağıldan dönmüş ve haber vermişti:

«Ey İbrahim!.. Hiç odunumuz kalmamış..»

Hazreti İbrahim (A.S.) her zamanki gibi yumuşak konuştu:

«Sen üzülme ey Hacer.. Şimdi gider, dilediğinden çok toplarım..»

«İsmail sana yardım etsin...»

«Olur...»

Hazreti İbrahim (A.S.), İsmail'e döndü.. Emir verdi:

«Ey oğlum!.. Annen odunumuzun kalmadığım söylüyor..»

«İşittim...»

«İpi, bıçağı al da peşime takıl.. Şu dağa gidelim.»

İsmail çabuk hazırlandı.

Hazreti İbrahim (A.S.) sokağa çıkmış epeyce açılmıştı.

Hacer oğlunu, kapıya kadar uuğrladı..

Onun da bakışları nemliydi..

Çünkü, Hazreti İbrahim (A.S.) in geldiğinden beri halini görmüş, üzülmüştü.. Kocadığma, yorgunluğuna, veriyordu.

İsmail, annesinin de ağladığını görünce ilgilendi: «Ne oluyor ey annem seninle babama?.. Sık sık ağlıyorsunuz.»

«Babanın hali beni üzüyor.. Sanırım bir az keyifsizdir.. İnsanları hayr'a yönelten peygamber babam sakın fazla yorma.. Bir dediğini iki etme..»

«Hiç şüphen olmasın ey annem..» «Salan dağda şeytana uyup, vazifeyi unutma.. Avların peşine düşme..»

«Peki.. Fakat bana öyle geliyor ki, babam bir şeye sıkılıyor.. Bunu ben çoktan farkettim..»

«Kimbilir belki öyledir..» ,
«Nedir sıkıntısı?...»
«Habersizim.. Ancak ağırlığı altında ezilmektedir..»
«Pek de dalgın..»
«Evet..»

«Odun toplamaya giden yalnız iple bıçak mı götürür. Balta baş vasıtadır.. Unuttu.»
«Doğru.. Baltayı al, kuşağına sok..»
İsmail, dağ eteğinde babasına yetişti.
Baba oğul hiç konuşmadan, iki sırtı aştılar.
Hazreti İbrahim (A.S.) m can sıkıntısı, vehim halindeydi artık..

Bunu yapan îblis'ti.
Sanki insan kıbğına girmiş, karfUlM Çlk&Uftt,
Onu ahdinden vaz geçinnrk için dil rtokıip ıitınıyı du:
«Ey ihtiyar, nereye gidiyorsun »
«İş için Sebir Dağı'na gidiyorum..»
«Yalan söylüyorsun.. Ben insanın gözünden anlarını

Asıl maksadından haberliyim..»
«Yoluna git..»
«Gideceğim ama, şunu söylemeden edemeyeceğim.. Rüyana girip sana adağını hatırlatan Allah değil, İblis'-tir..»
«Sus ve uzaklaş!...»
«Sakm İblis'e kapılıp oğluna kıyma.»
Hazreti İbrahim (A.S.), onu ahdinden vaz geçirmek isteyenin İblis olduğunu anlamıştı..
Kovdu:
«Sus ey Allah'ımın düşmanı!.. İçimden, kalbimden uzaklaş.. Ben, AUahımm adına yemin ederek oğlumu O'na adadım.. Elbette bunu yapacağım..»
İblis çaresiz kalmıştı..
Kaçtı Hazreti İbrahim (A.S.) m önünden, kalbinden, göğsünden.
Fakat yılmadı..
Bu sefer oğlu İsmail'i buldu..
Tatlı tatlı sokuşturdu:
«Ey oğlum!.. Baban seni nereye götürüyor biliyor musun?..»
«Dağa, odun toplamaya.»
«Hayır..»
«O halde nereye gidiyoruz....»
«Görmedin mi, balta bile almadı.. İp ve bıçakla yetindi.»
«Olabilir..»
«İp ve bıçak ancak kurban içindir. J>
«Babam dalgındır.. Rahatsızdır..»
«Bunlar bahane.. Sen kurban edileceksin..»
«Babam beni, tek oğlunu, niçin kurban etsin?.. Hem bizim şeriatimizde öyle insan kurban etme yoktur ki..»

«Güya Allah emretmiş..»

«Sebeb?...»

«Sebep sorulur mu?... Belli ki İblis işidir o.» «Hayır, babam peygamberdir.. İblis ona sokulamaz. Şeytanlarım bile yanaştıramaz.. Eğer babam hakikaten beni kurban edecekse, bunu muhakkak Allah emretmiştir.. Emir derhal yerine getirilmelidir.. Ben babanım işini kolaylaştıracağım..»

Bunlar olurken, Hacer, evin kapısındaydı hâlâ.. Sokak boyunca bakıyordu. Bir türlü işinin basma dönememişti. İblis, Hazreti İbrahim (A.S.) ile oğlu İsmail'den ağzının payım alınca, bu sefer Hacer'e koşmuştu.

Onu pençesine almıştı. Gâh karşısında sırıtıyor, gâh içini kemiriyordu:

«Ey güzel İsmail'in bahtsız annesi!.. İbrahim, oğlunu nereye götürüyor biliyor musun?...» «Onları odun toplamaya ben gönderdim.» «Doğru.. Fakat İbrahim, hanidir böyle bir fırsat arıyordu..»

«Niçin?...»

«İsmail'i kurban edecek..»

«Olamaz.. İbrahim, oğluna daima şefkatla davranmış ve onu canından ileri sevmiştir..»

«Yanılıyorsun ey Hacer..»

«Sene geçmiyor, bir kaç kere ta Filistin'den buralara kadar geliyor..»

«Bütün bu işler diğer kansı Sâre'nin başı altından çıktı.. Hele sen, Sâre'nin yakınlık göstermesine çubuk kandın.. Halbuki Sâre seni dalma kıskandı BurftlfU* sürülmene sebep oldu.. Şimdi de adak bahanesiyle ismail'i öldürecek.. Çünkü artık o bir koca karıdır. Çocuk do ğuramaz.. İsmail'den sonra sana da sıra gelecek.»

Hacer, İblis'le konuştuğunu anlamıştı..

Bağırdı:

«Sus ey İblis!..»

«Hakikat daima acıdır.. Güya Allah, üç gece üst üste İbrahim'e adağını hatırlatmış. Allah, hiç kullarının kurban edümesini ister mi?., O halde neden insanı yarattı?..»

Hacer, kuvvetli konuşuyordu:

«İbrahim bir peygamberdir.. Elbet kurban için bir sebep vardır.. Allah emrettiyse, İbrahim bu emri yerine getirecektir. Boşuna uğraşıp, Sâre gibi bir kadınla arama çalı misali girme.. Ben, Sâre'nin nasü bir inci olduğunu bilirim.. Sâre kötülük işlemez, düşünmez bile.. Beni ve İsmail'i canından çok sever.. Hiçbir zaman bizi kıskanmadı.. Sâre, Allah katında daima hürmetle anılır.. Böyle huyları olsa, meleklerin arasında adı dolaşmaz, hî* kâyesi dudaklarında gezinmezdi.»

İblis, her üç yerde de başını taştan taşa vurmuştu,

Hazreti İbrahim, İsmail ve Hacer, imanları gücüyle kayalaşmıştılar önünde..

Fakat İblis, başını bu kayalara çarpmaktan, yaralandığı, kan içinde kaldığı halde, henüz mağlubiyeti kabul etmiyordu.

Zemzem'in basma koştu..

Oradaki su dolduran kadınları fitledi:

«Ne gariptir şu dünya..»

Sordular:

«Niçin?...»

«Her şey, ortaklaşa, faydamız için yaratılmıştır da, kapışırız.. Kimimiz çoğu alırız, kimimiz azı.. Hele bazımıza hiçbir şey düşmez.»

«Çalışan kazanır.»

«Bunun adı çalışma değil.. Kurnazlıktır..»

«Sen iyi kalbli değilsin ey ihtiyar..»

«Çok gördüm, çok gezdim.. Tecrübemden faydalanmanızı isterdim..»

«Böyle şeyler anlatıyorsan her taraftan kovulursun.»

«Meselâ şu suyu ele alalım.. Kimindir?...»

«Hacer oğlu İsmail'indir..»

«Neden onun olsun?...»

«Bulan kendisidir.. Eskiden buraları kuş uçmaz, kervan geçmezdi.. Şenlendi..»

«O bulmasa, bir başkası bulacaktı..»

«Ne zaman?..»

«Dağlardaki odunlar kimin?..»

«Hepimizin..»

«Onları, yani odun ve ateşlerini ortaklaşa kullanıyorsunuz da, suya gelince mi sahipli oluyor?... O da ortak kullanılmalı.»

«.....»

«Bana sorarsanız, tam sırasıdır..»

«Ne yapmamızı istiyorsun?...»

«Suya el koyun.. Zemzem ortak malınız olsun..»

«Korkunç şeyler!... Putlarımız duysa kimbilir ne kadar gazaba gelirlerdi..»

«Gelecekler elbette.. Onlar her şeyin, yalnız ateş ve suyun değil, bütün nimetlerin ortaklaşa kullanılmasını isterler..»

«Toprak?...»

«Evet...»

«Sürü?...»

«Evet...»

Gülüştü kadınlar.. İblis hakkında hükmü verdiler:

«Deli.. Deli...»

İblis oralı olmadı..

Akla hiç gelmeyecek bir şey daha söyledi:

«Kadmlar da ortak olmalı..»

Kadmlar, yere eğildiler, taşlar alıp İblis'in peşinden savurdular.. Bağırıyorlardı:

«Sen galiba ölü Deniz kuzeyindeki Havza insanlarındansm.. Onların hikâyelerini duyduk..»

«İyi öyleyse.. Siz de öyle olacaksınız.. Çünkü, İbrahim oraya yeğeni Lût'u gönderdi.. Hükümdar yaptı.. Şimdi de sizi kul edecek.»

«O daima gelir.. Hacer ve oğlu İsmail'i ziyaret eder.»

«Bu bir hazırlıktır.. Sihirlidir onlar..»

«Nasıl sihir?...»

«Hiç, sizin şenliklerinize katıldıklarını, putlarınıza taptıklarını gördünüz mü?...»

Kadınlar cevap veremediler..

Ellerindeki taşlar düştü.

İblis ümitlendi:

«İbrahim, yapacağını yaptı.. O pek zalimdir.. Oğlunun sevildiğini bildiği için onu bile fedadan çekinmiyor..»

«Anlamadık..»

«Şu Sebir dağı'na gider, yahut erkeklerinizi gönderirseniz, görürsünüz olacakları.. Ama geç kalmayın..»

«Ne göreceğiz?...»

«İbrahim, oğlunu kurban edecek..»

Kadmlar gülüştüler:

«Bunu biz her gün yapıyoruz.. Kaç çocuğumuzu putlara kestik, kaçını ateşe attık?.. Sayısını unuttuk.. Demek ki İbrahim de ağır ağır bizim putlarımıza dönüyor.. Bayram etmeliyiz..»

Tekrar taşları aldılar, İblis'i kovaladılar..

İblis, hem kaçıyor, hem tehdit ediyordu:

«İlerde göreceksiniz.. Putlar gazaplarım yağdırınca, eğer çıldırmamışsamz, beni hatırlayın...»

VI

VİCDANLAR YARIŞI

Hazreti İbrahim (A.S.), Sebir dağında, İsmail'i ikindiye kadar, dolaştırdı durdu.

Henüz bir tek odun toplamamışlardı.

Halbuki öylesine güzel ağaçlar, çalılar yanından geçiyorlardı ki!...

İsmail: «Ey Babam!.. Şuna bak, tam aradığımız..» dedikçe, Hazreti İbrahim (A.S.) cevap veriyordu.

«Daha vakit erken.. Güneş batıya kaysın, serinlikte hemen toplarız..»

Yine dolaşıyorlardı..

Bir kaç kere, Hazreti İbrahim (A.S.) uygun yer bulup durdu.. Nerdeyse dili çözülecek, oğluna gerçeği açıklayacaktı.

Her seferinde göz göze geliyorlar ve İbrahim (A.S.) derhal fikir değiştiriyordu..

Vicdanı rahatsızdı..

İsmail anlamıştı anlayacağını..

Belki bir ilham, belki bir vahydi.

İlgileniyordu:

«Sen rahatsızsın ey babam!...»

■

*

«Görüyorsun ki dipdiriyim...»

«İçin, vicdanın rahatsız..»

«.....»

«Benim de vicdanım öyle ama.. Gel ey güzel babam, peygamber babam, vicdanlarımızı yarıştıralım.. Bundan kuvvet, hayır doğar.. Hele eğer seni sarsan, rahatsız eden, Allahımın bir emriyse..»

«Emri değil ey oğlum...»

«Nedir?...»

«Benim ona bir ahdim..»

«Daha iyi söyledin.. Vicdanlarımızı yarıştıralım.. Allaha yapılan ahdin vefasına kavuşalım.. Bundan güzel ne yardır.»

Hazreti İbrahim (A.S.), henüz yedi yaşında bile olmayan oğlunun sözleri karşısında hayretten hayrete düşüyordu.

Bunu açıklamadan da edemiyordu:

«Ey oğlum!.. Sevgili Allahımız sana pek yüksek meziyetler bahşetmiş.. Hidayet nuru vicdanında pırıl pırıl yanıyor.»

> İsmail'i, Elyasa'ı, Yûnus'u, Lût'u da (hidayete iletdik). Herbirine âlemlerin üstünde yüksek meziyetler verdik. (En'âm: 86)

İsmail, hâlâ hidayetle aydınlanan kalbini babasına açıyordu:

«Ey babam!.. Senin Allahımıza ahdin, va'din, benim de ahd ve vadimdir.. Sana yardım ederek vefa ve sadakatimi gösteririm.»

> Kitapda İsmail'i de yâdet!. Çünkü O, va'dinde sadıktı, resul bir peygamberdi.
>
> (Meryem: 54)

İtiraf da ediyordu:

«Ey babam!. Bilir misin ki, bazan gerek senden ve gerekse annemden izinsiz, gizli gizli, ben yaştaki sapık çocuk arkadaşlarıma tenhalarda namaz kılmayı öğretiyorum.. Büyüyünce elbette daha cesaretle hareket ede- " ceğim.. Onlar da bundan engin bir haz duyuyorlar... Anlıyorum ki, putları pek sevmiyorlar.. O benim kadar akıl-larıyla, şu koca âlemi yaratanı buluyorlar.. Avdan, odundan, elimize ne geçerse, ondan, bir pay ayırıyoruz.. Senin şeriatinde olduğu gibi.. Annemde birikiyor.. Bu zekâtı annem gerekli hayr işlerinde kullanıyor.»

> Kavmine namaz (Kılmayı), zekât (vermeyi) emi ederdi...
>
> (Meryem: 55)

Hazreti İbrahim (A.S.), İsmail konuştukça, onun cennetine giderken, babasına habersiz yaptıklarını itiraf ettiğini, böylelikle kalbini rahatlandırmak istediğini anladı..

Büsbütün mahzun oldu..

Halbuki duydukları ne kadar sevinilecek şeylerdi!..

Oğlunu sevip okşadı:

<(Ben senden daima razı olmuştum. Elbette ki Rab-bin nezdinde de Rızaya ermişlerdensindir.»

> ... Rabbi nezdinde rızaya crmitylrrdrımll O.
>
> **(Meryrın 55)**

İsmail devam ediyordu:

«Ey babam!.. Ahdin uğruna her türlü sabır ve sebatı göstereceğim..»

>

> İsmail'i, İdris'i, ZülkifTi de (yâdet! Bunların) her biri de sabr (ve sebat) edenlerdendi.
>
> (Enbiyâ': 85)

«(Sıkıntıya göğüs gereceğim.. Babacığım, sana hayırlı insan, oğul, olduğumu göstereceğim. Hele Kabe'nin yeniden inşasında Allahım beni vazifelendirirse..»

> İsmail'i Elyesâ'ı, Zülkifl'i de an! (İşte) bütün bunlar hayırlı (insan) lardı.
>
> (Sâd: 48)

Hazreti İbrahim (A.S.), İsmail konuşmasını bitirince, birdenbire cesaretlendi ve haber verdi:

«Ey oğulcuğum.. Sevgili Allahım, seni bir çok meziyetlerle, daha bu yaşta bezedi, süsledi içini dışını ama, en fazla şerefi de sana ayırdı..»

İsmail pek sevindi.

Öğrenmek istedi:

«Nedir o ey babam?...»

«Sen, yeryüzünün bugüne kadar gördüğü en büyük kurbanlık olacaksın.. İlk büyük kurban..»

> Ona büyük bir kurbanlık fidye verdik.
>
> (Sâffât: 107)

«Bu şeref eğer Allahımm emriyse derhal hazırım ey babam.»

«Böyle bir cevap vereceğini biliyordum.. Bunun hikâyesini dinlemek ister misin?...»

«Yorulmaz mısın ey babam?...»

«Esasen mecburum.. Çünkü kendimi temize çıkarmak mecburiyetindeyim..»

Hazreti İbrahim (A.S.), bütün hayatmı tekrar İsmail'e özetledi.. Seksen yaşını aşmışken, ümmeti içinde münafıkların türediğini «Bu nasıl peygamberdir ki bir oğlu yok..» dediklerini anlattı.. Tek, ümmet tekrar sapıklığa düşmesin diye, Allah'dan bir oğul dilediğini, sonra ona tekrar iade edeceğini, ahde giriştiğini anlattı.

Sonra, bu ahdi unuttuğunu utanarak tekrarladı.

Sözlerini şöyle bağladı:

«Ey oğlum!.. Hazreti Allah, üç gece üst üste bana ahdimi hatırlattı rüyamda.. Şeytan işi olmadığını anladım.. Artık rıza ve karar senindir.. Hattâ İblis, dağa çıkarken yolumu kesti, ne diller döktü bilsen!...»

«Bunu bana da yaptı ey babam.. Kovdum..»

«Öyle sanırım ki bizden yüz bulamayınca annene ve halka gitmiştir..»

«Onlardan da ağzının payını almıştır..»

«Bunu tahmin ediyorum.. Aksi halde güzel annen, halk, peşimizden dağa gelirdi.. Ey İsmail'im.:. Ne düşünü yorsun?...»

İsmail hemen cevap verdi:

«Emri yap ey babam.. Benim nasıl davranacağımı, az önce anlattıklarımın doğruluğunu, göreceksin.»

> «Ey.Rabbim, bana salihlerden (bir oğul) ihsan et» ('diye dua etti.)
> Biz de ona çok uysal bir oğul müjdesini verdik. Artık o (oğul, İbrahimin) yanında koşmak çağma erince (babası) «Oğulcağızım, dedi, ben seni rü'yamda boğazlıyorum görüyorum. Bnk artık ne düşünürsün?...»
> (Oğlu) Dedi: «Babacığım, sana edilen emir M ise yap. tnşaallah beni sabredenlerden bulacak sın.» (Sâffât: 100-10:i)

\

Böylece İsmail sâlih ve uysal bir mümin olduğunu, henüz çocuk yaşında gösterdi.

Bütün bu konuşmaları, yeryüzünün varlıkları ve göklerdeki melekler, dinliyor, olanları seyrederek ağlıyorlardı.

Bir melek hattâ şöyle dedi:

«Şimdi anlıyorum, peygamberlerin bizden üstün olduklarını..»

Diğer bir melek diledi:

«İsmail büyüseydi, kimbilir ne sadık bir peygamber olurdu!.. Yahut soyundan yeryüzüne en büyük peygamber gelirdi...»

*
**

Artık baba oğul anlamışlardı..

Vicdanlanndaki nur yansı birleşmiş, İblis'i ezmişti.

Hemen işe giriştiler..

İsmail yere uzandı.

Diledi:

«Ey güzel balam!... Ben bir kaç kurban olayını seyrettim. Şu iple el ve ayaklarımı sıkı bağla.. Olur ki çırpı-mrım.. Kanım sana sıçrar.. Sevabım eksilir..»

Hazreti İbrahim (A.S.) oğlunun arzusunu yerine getirdi.

Fakat İsmail tekrar diledi:

«Bu iş çok zordur.. Belki bıçağın kesmez.. Canım acır.. Çırpmış ve ıztırabıma dayanamaz, ahdini bozarsın, vefa göstermezsin..»

«Çaresi nedir ey oğlum?...»

«Bıçağını iyi bile..»

Hazreti İbrahim (A.S.), bıçağının çok keskin olduğunu biliyordu.. Buna rağmen, tekrar oradaki bir kara taşa sürttü uzun zaman, biledi.

İsmail'in konuşması bitmemişti:

«Ey peygamber babam!.. Gömleğimi sırtımdan al.. Onu anneme götürmeyi unutma.. Koklar, koklar da avunur..»

. Hazreti İbrahim (A.S.), İsmail'i soydu..

Gömleği dürüp yana bıraktı..

Annesine götüreceğini va'd etti.

Fakat belliydi, İsmail'in istekleri henüz bitmemişti.

Şu ricada da bulundu:

«Ey babam!.. Beni diğer kurbanlar gibi, yanak üzerine değil, yüzü koyun yatır., öyle ki alnım yere gelsin.. Böylelikle yüzümü görmez, Allahımızm emrini yerine getirmekte zorluk çekmezsin.»

Hazreti İbrahim. (A.S.) dayanamadı..

Kalbinden şu sözler taşıp köpürdüler.. Çoğaldılar:

«Ey oğlum!. Dinimizin güneşi yavrum!. Sen Allahımın emrini yerine getirmekte bana ne büyük bir yardımcısın!..»

«Bu vazifemdir ey babam..»

Her ikisi de ağlıyorlardı..

Toprağa düşen gözyaşları sanki kumlara hayat vermişlerdi. Yerde renk renk açan binlerce kır çiçeği tertemizdiler.. Tazeydiler.. Belki de o şekle girmiş meleklerdi-ler..

Şöyle söyleştiler:

> Vaktaki bu suretle ikisi de (AHahın emrine) râm oldular, (İbrahim) onu alnı üzere yıktı.
>
> (Sâffut: 103)

Bu sözler belki Hazreti İbrahim'e bir ihtardı. Derhal oğlunun boğazına sürdü.. Bıçak kesmeyerek ters döndü.

Hazreti İbrahim (A.S.) aynı işi bir kaç kere tekrarladı.. Her seferinde bıçak kesmedi ve tersine kıvrıldı. Hazreti İbrahim (A.S.) şaşırmıştı.. Ne yapacağım bilmiyordu. O anda da Allah'ın emri kendisine ulaştı:

> Biz ona: «Yâ İbrahim, rü'yana sadakat gösterdin. Şüphesiz ki biz iyi hareket edenleri böyle mükâfatlandırırız» diye nida ettik. Hakikat, bu, apaçık ve kesin bir imtihandı.
>
> (Sâffât: 104-106)

Hazreti İbrahim (A.S.), Cibril ile aldığı bu müjdeden pek sevindi.. Gerek kendisi, gerek oğlu İsmail, imtihandan yüz aklığıyla çıkmışlardı.. İmanlarının bütünlüğünü isbat etmişlerdi.

Baba, oğul ipler çözülünce kalktılar..

İbadet edip şükranlarmı sundular..

Hazreti İbrahim (A.S.), henüz duasını bitirmişti ki, az ilerde otlayan bir koç gördü..

Bazan aklı-karah, bazan pamuk gibi beyaz oluyordu.

Gözleri iri ve sürmeliydiler.

Boynuzlan geyiğinki uzunluğundaydılar.

Yüzü sık sık kızıllaşıysrdu.

Hazreti İbrahim (A.S.) bu güzel koça hayran bakarken, İsmail de: «Acaba kimindir?...» diye düşünüyordu.

O esnada olayları seyreden iki melek yakma geldiler.

Aralarında konuştular:

«Şu koçu görüyor musun?..»

«Evet...»

«Cennette tam kırk yıl beslendi.»

«Haberliyim.. Bu koç Âdemoğlunun Allah'a kestiği ilk kurbandır.. Ve ilk kabul buyrulandır.»

«Bakalım, Hazreti İsmail'in diyeti olduğunu, Hazreti İbrahim (A.S.) a hangi melek müjdeleyecek?..»

«Elbette ki Cebraildir..»

«Sanırım Allahımız İbrahim'in işini kolaylaştırır.. Fakat dilerim ki yine İblis araya girmesin..»

«Allah, insana, kalplerine yerleşen İblis ordusu şeytanları kovma kuvvet ve kudretini daima vermiştir..»

«Koçun Makam-ı İbrahim olacak yerde, veya Mina'da kurban edilmesini isterdim..»

«Demek Makam-i ibrahim var?...»

«Henüz yok.. İlerde olacak..»

Melekler kayboldular..

Hazreti İbrahim (A.S.) hâlâ şaşkınlık içindeydi.

İblis her kılığa girebilirdi..

İşittiği meleklerin sözleri belki onun uydurmasıydılar.

Eğer koç sahipliyse, Hazreti İbrahim- (A.S.) hırsızlık yapmış olacaktı.

Fakat, gecikmeden Hazreti Allah şu açıklamayı Cebrail ile göndererek, şüphelerini dağıttı:

> Ona büyük bir kurbanlık fidye verdik.
> Sonra gelen (peygamberler ve ümmet) ler içinde ona (iyi bir nam) bıraktık.
>
> (Sâffât: 107-108)

Hazreti Allah, en büyük hâkim ve âdildi.

İsmail gibi yeryüzünün en büyük kurbanı karşılığı elbette böylesine büyük bir fidye olacaktı.

Hazreti İbrahim (A.S.), İsmail'e emir verdi:

«Buradan ayrılma ey oğlum..»

«Peki babacığım..»

Hazreti İbrahim (A.S.) elindeki bıçakla koça doğru koştu.

Koç, Sebir dağın'da Semee anacı'na bağlıydı.. İpi uzundu, hâlâ otluyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) yaklaşınca, koç şeytana uydu, ipini koparıp kaçtı..

Hazreti İbrahim (A.S.) peşinden koştu yine.

Düşünüyor ve söyleniyordu:

«Koçu âsi yapan İblistir..»

Hazreti İbrahim (A.S.), koçu (Cemret-ül Ulâ)ya kadar kovaladı.. Yakalayamadı.

Yedi taş attı".

Koç hep kaçıyordu.

(Cemret-ül Vustâ)da aynı sonucu aldı.. Tekrar yedi taş attı..

Nihayet (Cemret-ül Kübra)da yedi taş attıktan sonra yakalayabildi.. Beraberinde alıp sürüdü ve kurban etti.

Vazifesini bitirip oğlu İsmail'in yanma gelirken o iki melek tekrar göründüler..

Hazreti İbrahim (A.S.) m duyacağı şekilde konuştular:

«Ah ne yazık!. Hazreti İbrahim (A.S.) m koçu nerede kestiğini göremedim.. Acaba Makam-ı İbrahim olacak yerde mi kesti, yoksa Mina'da mı?...»

«Bundan ne çıkar?.. Dilediği yerde kessin..»

«Haklısın ama, tarihçiler şaşıracaklar..»

«Ben, Allahımın izniyle, gelecek yıllara atladım. Koçun boynuzlarım İbrahim makamı üzerinde asılı görüyorum..»

«Doğrudur.. İsmail, Allahımızın en sevgili kullarından oldu.. Annesi Hacer'in arzusu gerçekleşti.. İsmail burasının yabancısıdır.. Fakat arapla evlenip araplaşa-cak.. Yani kaybolan araplardan, yahut yerlilerden olma-

yacak.. Günü gelince zürriyetinden son peygamber gelecek..»

«Ya kendisi?...»

«O da peygamberlikle şereflenecek..»

«Zürriyetinden gelecek son peygamber, bütün insanların ve cinlerin peygamberidir.. Allahımızın habibidir o. Ahmed Muhammed Mustafa'dır.. Ne garip, İsmail gibi, dedesi O'nun da babasını kurban etmeye kalkışacak..»

«O halde ahir zaman peygamberi Muhammed (S.A.V.) böylelikle iki kurbanlığın oğlu oluyor..»

«Evet.. Hattâ Hazreti Muhammed (S.A.V.) e: (Ey iki kurbahğın oğlu!.) diye hitap edecekler çıkacak.»

«Sebebini soranlara da, Hazreti Muhammed (S.A.V.) bu iki kurbanlıkların hikayelerini, kendisine has gülümsemesiyle anlatacak.»

Hazreti İbrahim (A.S.) duyduklarını, her peygamber gibi, kullara izinsiz açıklamaya mezun değildi.

Pek sevindi..

İsmail'in yanına döndü..

Müjdeledi:

«Ey hayırlı ve sabırlı evladım.. Koçu yakalayıp kurban ettim.. Fidyen verildi..»

«Bıçak kesti ve dönmedi demek?...»

«O kadar kolaylaştırdı ki işimi...»

Baba oğul sarılıp ağlaştılar yine..

İki melek hâlâ oradaydılar..

Birisi dayanamadı, boşandı..

Diğeri öğrenmek istedi:

«Sevinilecek yerde bu hüzün niçindir ey kardeşim?.»

«Hüzün değil, sevinç gözyaşları döküyorum.. **Hele** şu anda kulaklarıma bu kurban hikayesinin ilhamları, **gelecek yüzyıllar** ötesinden, şair Ümeyye oğlu Ebi Es Salt ağzından **geliyor..** Tekrarlayayım da dinle..»

Her mısraı işittikçe tekrarladı o melek:

Sevap ümit edip adağına uyan İbrahim'i, Ve ipleri yüklenip getireni hatırla. İbrahim, iğrendiği halde, adağını yapacaktı. Onun, oğlunu kurban etmeye sabrı tahammülü yoktu

Oğluna neler demişti!..
Ey oğlum, ben seni kurbana adamıştım..
Canım sana feda olsun..
Allah yolunda .kurban olmayı sabırla karşıla.

İsmail ne cevap vermişti!.. Sen bukağıyı sağlam vur ey babam. Zincirbent esirler gibi bıçaktan korkmayayım. Boynumu yana döndürmeyeyim.

İbrahim'in bıçağı çok keskindi..
Hilâle benzerdi.. Ete çabuk saplanırdı.. Oğlunun elbisesini çıkardı. Onu kesmeye hazırlandı.

Allah ona derhal bir kurban yolladı.. Ve seslendi ibrahim'e: Bunu al, oğlunu serbest bırak, dedi. Yaptıklarından size doğru değilim.

Allah'ı severlerdi baba oğul.
Sayarlardı Rablerini. Bu güzel hitapla, müjdeyle"
*Sevinçlerinden **uçtular.***

Kalplerin çok defa
Korktukları görülür..
Sona sevinçli ve hayırlı olan
Bu gibi işlerden.
Müjde korkuyu dağıtır..
Hayır yağar Allah emirlerinden.

Vakit bir hayli ilerlemişti.

Hazreti İbrahim (A.S.) ile İsmail, dağı dolaştılar. İhtiyaçları yeterince odun kesip eve döndüler.

Çok geciktikleri için Hacer merak içindeydi...

Hacer, olanları öğrenince, bu büyük Allah mükafatı karşısında ne yapacağım bilemedi..

Hazreti İbrahim (A.S.) Mekke'de yedi gün daha kaldı.

Yine sık sık Allahevi'ni inşa edeceği yere İsmail ile birlikte gidiyor, taş topluyordu.

İsmail'in aklı fikri hep büyük taşlardaydı..

Fakat onları kımıldatamıyordu bile.

O zaman ağlıyor, babasına dert yanıyor, arzusunu tekrarlıyordu:

«Ey güzel babam!.. Ey Peygamberim!.. Allahımın emri başım üzerindedir.. Henüz ben pek küçüğüm.. Yapacağımız Kabe'ye hiçbir yardımım dokunamıyor.. Halbuki kalbimde ne emeller var bilsen!.. Ne olursun, sen yoluna git.. Ben de büyüyeyim.. Allahevini inşa edecek yaşa ulaşayım.. Sanırım Allahımız bunu bana bağışlar..»

Hazreti İbrahim (A.S.) oğlu İsmail'e şu cevabı vererek yüreğine su serpti:

«Kederlenme, hele hiç tasa çekme ey oğlum!. Çünkü Allahımız ancak hazırlık emrini verdi eskiden.. İnşa emrini bilirsin ki sonraya bıraktı.. Sanırım bu, Kabe'nin

tekrar inşasında senin emeğinin bulunmasını arzulamasındandır..»

Hazreti İbrahim (A.S.) o hafta ayrıldı.

Yine iki yabancı, Hacer ile yedi yaşındaki oğlu İsmail, Cürhümlular içinde yalnız kaldılar..

Cürhümlular, İblis'in bütün tahriklerine rağmen onlara iyi bakıyorlardı daima.

Taptıkları Allahlarma da karışmıyorlardı..

Çünkü putlarının azapları dışındaydılar..

Aksine, yurtlan bereketlenmişti.

Fakat, İsmail sabredemiyor, arkadaşlarını namaza teşvik ediyordu.. Vadilere gidiyorlar namaz kılıyorlardı.. Avlarından, buldukları nimetlerden zekât ayırıyorlardı.

Eğlenceyi bırakmışlardı.

İsmail baş olmuştu onlara.. Kabe bölgesine taş taşıyorlardı.. Sonra ana babalara çocuklar:

«Oyun oynuyoruz..» diyorlardı.

Göz önünden uzaklaşmadıkları için de kimse ses çıkarmıyor, aksine memnun oluyorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) oğlunu kurban etmeye gelişinde doksan yaşı üzerindeydi.. Hacer otuzunu aşmıştı.. İsmail yedi yaşındaydı. Sâre altmış beş yaşını sürüyordu..

Yıllar birbirlerini kovaladılar.

Hazreti İbrahim (A.S) tekrar gelmedi ama, hemen hemen her kervanla muhabere ediyorlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) m komşu sapık hükümdarlıklarla başı dertteydi. Devamlı savaşlar yapıyordu. Hattâ bir keresinde Hükümdarlar birleşmişler, Lût denizi kuzeyindeki Sedim vadisi hükümdarlarını basmışlardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) bunları kovalamış ve yeğeni peygamber Lût (A.S.) ı kurtarmıştı..

Buna rağmen hızını alamamış, kuzeye kadar gitmişti.

Bu pek büyük bir zaferdi.

Ümmeti günlerce şenlik yaptılar..

Fakat Hazreti İbrahim (A.S.) üzgündü.. Bunu Hacer'e gönderdiği haberde şöyle anlattı:

(Ey Hacer!. Ey hayırlı oğlum İsmail!. Sizleri unuttum sanmayın.. Buradaki sapıklar pek azıttılar.. Hepsine cihat açtım ve kazandım..

Lâkin dayanamayarak, kuzeye kadar çıktım.. Haran'a vardım.. Annem Tila'nm mezarını ziyaret ettim.. Ve ayrıca, babam Âzer ile kardeşim Nahur'a görün-düm.

Onlar hâlâ sapıklar..

Bana dostluk göstermediler..

Babamı tekrar uyardım..

Şöyle dedim: «Ey babam!.. Ey güzel anneciğimin vefakâr arkadaşı!. Annem Tila hiç değilse son günlerinde içini dışına vurdu.. Allah'a teslim olduğunu bildirdi.. Sen de onunla aynı huydasın.. Direnmen yersizdir.. Yaşın yüzyetmişi aştı.. Emr-i Hak her an mukadderdir.. Gel tek ve yüce Allahıma sığın.. Vahdaniyete teslim ne güzeldir!. Pek şereflenirsin.. Hür olduğunu anlarsın.. Bırak şu kula kulluğu.. Taşa .oduna tapmayı.. Dünya denilen tarlaya bir daha gelinmez.. Ahirete götüreceğin yük kara değil, ak olsun.. Dağarcığın kullukla dolsun.. Altında iki büklüm kal ki, Cennetin en güzel yerlerinde ağırlanasın..

Nemrud'un, Fravn'ın başına gelenlerden haberlisin..

Nemrud'un beynine giren sinek onu hâlâ rahatsız ediyor..

Dünyası zindan kesilmiş..

Artık kıyasla da ahirette neler çekeceğini düşün..» Bunları anlattım da ne kendisi ne kardeşim Nahür imana geldiler..

Babam yine şöyle diyerek beni kovdu: «Sana uzaklaşmam emretmiştim.. Çağrılmadan niçin geldin?.. Belki bütün dünyayı ele geçirebilirsin ama, inancını asla.»

Hacer olsun, İsmail olsun, bu habere üzüldüler..

Ne de olsa dedelerinin, amcalarının, kayınpeder ve kayınlarının Müslüman olarak ölmelerini istiyorlardı.

Ve biliyorlardı ki, pek içli olan Hazreti İbrahim (A.S.), üzgündü.. Babasıyla kardeşini kazansa, zaferlerin kıymeti kalmazdı.

Ona güzel, gönül açıcı cevaplar yolladılar hep.

Tekrar yıllar birbirlerini kovaladılar..

İsmail'in kurban edilmesi üzerinden yedi yıl geçti..

Şimdi İsmail 14 yaşındaydı..

Hacer 40 ındaydı..

Hazreti İbrahim yüz yaşını aşmıştı.

Sâre yetmiş beşin üzerindeydi..

Kısacası sene Hicretten önce 2083 (M.Ö. 1461) di.

Hacer, Sâre ile de haberleşiyordu.

Her haberinin sonunda ona kuvvet veriyordu:

«Ey ablam!..» diyordu.. «Allahdan ümit kesilmez...» Bütün dileğim bir evlat sahibi olmandır...»

Sâre da teşekkür ediyordu.

Hazreti Lût (A.S.) m o sapık, azgın karısı Vâile bile peş peşe iki kız doğurmuştu..

Hacer haberini aldığı zaman, Sâre namına pek üzüldü.

Allahına pek tutkun, saygılıydı.. «Bunda bir hikmet var.» diye avundu..

O yıl, yani İsmail on dördünü sürerken, annesi Hacer ansızın hastalandı..

Mumlar gibi eriyordu..

İşe kalksa, az duruyor, kuvvetten tükeniyordu.

İsmail ne yapacağını bilemedi.

Fayda etmedi.

İsmail, bir az bekledi.. Belki geçer sanıyordu.

Esasen Hacer de haber vermek arzusunda değildi.

Oğluna tenbih ediyordu: «İyileşirim ey İsmailim!. Baban peygamberimiz İbrahim (A.S.) a asla haber yollama.. Başı darda olmasa, durmaz gelirdi..»

İsmail, annesini dinledi..

Sabretti..

Fakat annesinin durumu ağırlaşınca dayanamadı.

Babası Hazreti İbrahim (A.S.) a haber saldı:

— ***Ey babam!.. Annem, bilinmez bir dertten hızla erimektedir.. Tükenmektedir.***

Hazreti İbrahim habere pek üzüldü.. Lâkin gidemezdi. Tam savaşlar içindeydi.. Sadece haber saldı:

— ***İlk fırsatta geleceğim..***

Artık İsmail sık sık durumu bildiriyordu:

— ***Ey babam!.. Annem Hacer yatağa düştü.***

Aynı cevabı alıyordu:

— ***Allah bizimledir.. Ben de Allah yolunda cihattayım.. İzin verirse geleceğim.***

Nihayet Hazreti İbrahim'e en beklemediği haber ulaştı:

— ***Ey Babam!.. Sen sağ ol!.. Annem Hacer ruhunu teslim etti.. Bulunduğumuz yere, (El-Hicre, defnettik.. Meğer ne kadar seviltyormuş!.. Mezarı dolup taşıyor.. Hele kuşlar.. Hele çiçekler.. Hele zemzem!.***

Hazreti İbrahim (A.S.) ı bu son haber pek sarstı. Fakat kılıcı titremedi.. Cihad'la avundu..

İsmail, iki yıl daha babasını bekledi.

Aklı hep yapılacak Kabe'deydi.

Orası olmasa bir gün durmazdı.

Cürhümlular, belki İsmail bıkar gider diye, ona eskisinden fazla hürmet gösteriyorlardı;.

Bütün korkuları, Zemzem kuyusunun, İsmail ayrılırsa kurumasıydı..

Böyle olaylara çok şahit olmuşlardı.. Yıllar ilerledikçe, İsmail sıkıldı. Nihayet aklına bir fikir geldi.. Pek âlâ şimdilik babasının yanına dönebilirdi. Kabe'nin inşa izni çıkınca baba oğul tekrar gelirlerdi.

Şimdilik Zemzem kuyusunu birisine emanet ederdi.

Bunu babasına haber yollayarak danıştı.

Yaşı on sekizi bulmuştu.

Babası: «Orada kal, geleceğim..» diyordu.

Fakat hani?..

Yıllar gün gibi geçip gidiyordu.. Hazreti İbrahim (A.S.) gelmiyordu..

İsmail, ava çıktığı çok günler, çevreye bakarak, gariplenirdi.. İçlenir, ilhamlanırdı:

Ufuk pek zalim karıştı.
Sürdüğü kasırgalar ***Beni***
hedeflemişler..

Dalından kopan tek,
Taze çiçek benim.,
Meyvalanmadan düştüm.

Yahut, yuvasında
Palazlanmadan.
Atılan bir yavru gibiyim.

Ama niçin solmuyorum?.
Yapraklarım diridir?, özümde bir
meyva irileşiyor?..

Yavru kuş görsem de kendimi..
Kanatsızlığımı unutuyorum..
Diriyim, hattâ uçuyorum..

Bundaki sır, hikmet nedir?..
Ah, pek yanıldım..
Allah'ın baş ucumda beklettiği var.

Melekleri,
Her şekle girmiş orduları dolu.
Niçin sılalanayım?'..

Böyle geçiyordu günleri ismail'in.. Yaşı yirmiyi aşmıştı..
Onu kabilede sevmeyen yoktu.. Büyüdüğü için,
meclislerde ağırlanıyor, sözü, sohbeti dinleniyordu..

Akıllıydı.. Zekiydi.. Âdildi..

Gerek Cürhüm kabilesinde, gerek diğerlerinde, her gün çeşitli meseleler patlak verirdi.. Bunları ancak İsmail, en doğru bir şekilde çözer, karara bağlardı..

Haklı da haksız da meydana çıkar, memnun olurlardı.

VII

DİL Mİ GÜZEL, DİLBER Mİ

İsmail yirmi dört yaşma basmıştı. Hâlâ babası gelmemişti. İsmail Kabe'ye taş taşımaya hız vermişti.. Bilhassa, ilerde lâzım olacak inşaat malzemesini hazırlıyor, evinin bir tarafma yığıyordu..

Çocukluğundaki hevesini geçim yolu yapmıştı..

Avcıydı İsmail..

Babası Hazreti İbrahim (A.S.) in gelişini, Kabe'nin tekrar inşasına bağlamıştı..

Bu emir çıkarsa, ancak Hazreti İbrahim (A.S.), düşmanları bırakır, koşardı.

Bunun için, İsmail her namazda dua ediyordu Allahma:

«Ey ululaın ulusu Rabbim!... Artık büyüdüm.. Cürhümluların ve daha güneydeki, Yemen'e, denize kadar-ki Amâlikalılann hali bilgin dahilindedir.. İzin buyur. Kabe' bu mübarek toprak üzerinde artık tekrar kurulsun.. Azgınlıklar, sapıklıklar dursun.. Ateş mabetleri, putlar yıkılsın...»

Babası Hazreti İbrahim (A.S.)ua da mütemadiyen haber yolluyordu.. «Hâlâ izin çıkmadı mı?..» diye soruyordu..

Gelen cevaplar gönül açıcı değildiler.

İsmail'in evlenmesi de gecikmişti.

Cürhümlular bunu fırsat bildiler..

İsmail, kabilelerinden birisiyle evlenirse, artık ayrılmazdı.. Onu kandırmak için aracılar koydular..

Her seferinde İsmail red etti:

«Ben bir avcıyım.. Sabah çıkar, bazen günlerce dönmem. Belki günü gelir, yırtıcı hayvanlara yem olurum.. Yazık değil midir bana aile olacak kıza?...»

Cevap veriyorlardı:

«Biz de öyle değil miyiz? Kervanlarla aylarca yâd ellerde dolaşıyoruz..»

Aracılarla İsmail bir kaç ay becelleşti..

Aracılar ağır bastılar..

İsmail haklı bir mazeret buldu:

«Babama danışmadan evlenmem..»

«Sor..»

İsmail sordu:

— *Ey babam!.. Cürhümlular beni evlendirmek isti yorlar..*

Sanıyordu ki, babası «Beni bekle!.» diyecek ve gelini kendi seçecekti.. Ummadığı bir cevap aldı:

—*Cürhümlü kardeşlerinin dediğini yap.. Evlen ve ve orada kal.. Ben Allah izin verirse gelirim.. Düğüne bekleme..*

Artık yapılacak başka şey yoktu..

İsmail, kurban edilmeye kalkışının, yani yedi yaşının üzerinden, on sekiz sene geçtikten sonra, yirmi beş yaşında evlendi.. Ve böylece annesi Hacer'in arzuladığı

gibi, araplaşmış yabancıların ilki, atası oldu Mekke'de..

Cürhümluların ona verdikle kız eşraftandı..

Güzeldi..

Fakat bed huyluydu..

İsmail pek yumuşak kalbli olduğu için, ses çıkarmadı

Nasıl olsa gün boyu avdaydı..

Esasen zamanla elbette onu yola koyardı..

Avunarak yeni ailesiyle yaşamaya başladı..

Aradan bir üç sene daha geçti..

Hazreti İsmail yirmi yedi yaşma bastı..

Tam yirmi senedir babasını görememişti..

Her ne hikmetse üç yıldır evli olduğu halde çocuğu da doğmuyordu..

Fakat umurunda değildi..

Evini, bahçesini pek güzel yapmıştı..

Ağılı, avlusu temizdi, tertipliydi..

Hacer sokağının en güzel, büyük binek taşı kapısını süslüyordu..

Kabe olacak kızıl topraklı sırtı da temiz bulunduruyordu. Yine taş taşıyor, guruplara ayırıyordu..

O beterin beteri karısı, onun Kabe toprağında oyalandığım gördükçe çileden çıkıyor.. Bağırıyordu:

«Oralarda, boş kırlarda ne eğleniyorsun?... Ya ava git, yahut, evinde yap o temizliği.»

İsmail cevap vermiyordu..

Yine bir sabah, İsmail ava gitmişti..

Yol boyunca hesap yapıyordu:

«Ben yirmi yedi yaşındayım.. Annem ölttMtJTdi alil yaşında olacaktı.. Babam 113 yaşımı bn.-ıi ı ı cennetlik Sâre 88 yaşında.. Hadi benim kanın doğumu yor, Sâre niçin bundan mahrum edildi?.. (Halbuki lınıı rivayetlere göre İsmail, babası Hazreti İbrahim 99 yaşındayken doğmuştur.. Sâre ise İshak'ı İsmail'den 13 se-

ne sonra doğurmuştur.. Bu hesap, peygamberler şecere sini tutmamaktadır. Yanlıştır. Hele Hazreti İsmail (A.S.) m Hicretten önce 2628 (M.Ö. 2036) da doğmuş olması tam hatadır.. Kur'ân-ı Kerim sarihtir.. Cebrail ile Mi-kail Lût kavmini helake giderlerken, Hazreti İbrahim'e uğradıkları zaman, Sâre doksan beş yaşım aşmıştı.. Kendisine (kocakarı) demişti.. Halbuki bu rivayete göre, Hazreti İshak (A.S.) ı 87 yaşında doğurması gerekiyor.. İsmail ile aralarında yaş farkı 13'e düşüyor.. Hatırlanacağı üzere, İbrahim (A.S.) Mısır'dan dönerken seksen iki yaşmdaydı.. Hacer'le nihayet seksen üç, seksen dört yaşmda evlenmiştir ve İsmail doğmuştur.. O halde İshak (A.S.) ile İsmail (A.S.) arasında on üç değil otuz-otuz-beş yaş vardır.)

İsmail, o sabah henüz, Kabe'nin yapılacağı yeri gezmiş, av bölgesine açılmıştı ki, kuzeyden gelen bir kervan, Mekke'de konağa geçti.

Tepeler gerisindeki Cürhümlular koşuştular..

Kervanı karşıladılar..

Bunların arasında nur yüzlü bir ihtiyar da vardı.

Onu pek tanıyan olmadı..

Hazreti İbrahim (A.S.) di..

Aşağı yukarı, yirmi üç seneden beri Mekke toprağına ayak basmamıştı..

Yaşlılar ölmüş, yahut bir köşeye çekilmiş, gençler büyümüştü.

Hazreti İbrahim (A.S.) kervandan ayrılınca, bir kılavuz, rehber aramadı..

İlk önce Kabe'yi inşa edeceği yere gitti..

Görür görmez sevindi..

Oğlu İsmail pek çalışmıştı..

Tertemizdi her taraf..

Dilediğinden çok taş hazırlamıştı çeşitli boyda..

Hepsi de siyahtılar..

Hazreti İbrahim (A.S.) orada namaz kıldı.. Dua etti.. Oğlu İsmail'e hayır duada bulundu. Sonra asasına dayanarak kalktı.. El-Hicr'e vardı..

Esasen, Hacer'in kardeşi Halas'ı kendisi defnetmişti. 13 sene önce ölen Hacer onun yanındaydı.. Tanıdı, havasında kokusunu buldu.. Baş ucuna çömeldi.. Okudu okudu.. Biliyordu, Hacer bir vasıtaydı.. Hazreti Allah (C.C.) onun aracılığıyla, burada yeryüzünün en büyük kurtuluş nurunu parlatmak dileğindeydi..

Hacer ki, melek kadar temiz, herşeye katlanmış, o kadar yıl erkeksiz kaldığı halde, iffetini korumuştu.. .Dünyanın ne olduğunu, neye geldiğini bilendi.. O Hacer ki, fenadan kaçmış iyide kalmıştı.. Çirkini asla giyinme-mişti, güzele bürünmüştü.. Sevgili kocası, Peygamber Hazreti İbrahim (A.S.), bu kadar yıl ayrı kaldığı halde, cihad'da olduğunu bildiği için, asla hırçınlık göstermemişti.. İşte öyle bir Hacer'e Hazreti Allah (C.C), elbette bazı sırlan fâş etmiş olacaktı.. Ermişti o. Dileği aynen kabul edilmişti.. Zemzem bölgesinde mezanndaydı. Oğlu İsmail yabancılardan araplaşmışlann atasıydı. Elbette üç yıldır evli olan karısı doğurmuştu ve doğuracaktı.. Bu mümin soy, üreyecek, Kabe yükseldiği zaman sapıklık, denizlerden öteye, uçurumların dibini Çekilecekti..

Bütün bunlara rağmen, Hazreti İbrahim (A.S.), bur nunun direği sızlarcasma, Hacer hasretini can evinde duydu..

İlhamlandı, o yumuşak sesiyle, dertleşti Hacer'le: —

Az sürdü
Misafirliğin bende.
Doğusundaki yorgunluğu
Bile çıkaramadın..
Sanki göklerden,
Kollarıma,
İsmail'i bırakmak için indin.

Beklemedin.
Hemen yükseldin
Cennetine..
Elbet görüyorsun benî,
Sılasını çektiğim
Murat yeşilliğindeki bahçelerden.

Habersizim henüz..
Belki de nurdun.. Melektin.
Veya Allahımın
En sevgili kulu.
Görüyorum,
Seni bağrına bastıran toprak
Pek gururlu..
Zenginliğini üzerine
Serpmekten haz duymuş

Ah, ne verebildim sana Çileden başka!.. Kimbilir ne emellerin vardı?.. Uykunda damlarlardı Yastığına, kirpiklerinden. İlk baharda değil, Sonbaharda yaşadın hayatım.

Günlerinin hangisi
Doldu şafakla?..
Hep gurbet sarstı
Can evini..
Yoldu kıyasıya yarınlarını.
Koptu, döküldü hülyaların sılada.

Beni beklediğin yollar,
O sınırsız ufuklar,
Boştu daima..
Ayrılık şarkıları
Dinledin bakındıkça.
Kervanlar kahkahalar zinciri gibi
Geçtiler önünden.

Fakat ey İmanlar güneşinin özü nurunu
Saçan ufuklara!., Başbaşayız..
Açıklayabilirim., izinliyim son Nebi'yi,
Resulü Ahmed'in, Muhammed'in, Sevgili
Mustafa'nın ninesi!. Senden bahtiyar kim
var?..

İnsanları,
Yarının kullarını,
Aydın sabahlara hazırlayan
Allahın Habibi kimdir?..
Senin, benim torunum değil midir?..
Haberlisin artık geleceklerden benim gibi.
O halde sevinelim başbaşa. .
Ey Hacer!..
Ey Kabe'nin,

Ey Allah Evi'nin, uğru, bekçisi!.
Ey Zemzem başında Can veren ilk
şehid!.. Şereflisin geleceğin
Ahmed'i, Muhammed'i,
Mustafası'yla.. Alahımın
habibiyle..

Hazreti İbrahim, Hacer'le bu türlü konuşurken, mezarını düzlüyor, toprağmı avuçlayarak kokluyordu..

Bir ara kalktı.. Zemzem kuyusuna gitti.. Su getirdi..

Suladı toprağmı..

Vakit ilerliyordu..

Burada nasıl olsa hiç değilse bir ay kalmaya niyetliydi..

Daha çok, her gün gelirdi Hacer'in yanma, konuşur, dertleşirdi..

İsmail'i görmek istiyordu..

Belki torunları bir kaç taneydi.. Onları sevip okşayacaktı..

Gelinini görecek, razı olduğunu söyleyecekti.

Daha da bir çok şeyler..

*
**

Ayrıldı El-hicir mezarlığından..

Hacer sokağına girdi..

Evi biliyordu..

Atını o yana sürdü..

Üstü başı hâlâ toz içindeydi..

Yaşlı bir kadma rastladı..

Kadın onu tamdı..

Durup selâmladı.. Sordu:

«Ey İhtiyar!.. Kardeşim.. Sen İsmail'in babası İbrahim değil misin?...»

«Evet...»

Kadın canı acırcasına başını salladı: «Onu^ıek ihmal ettin.. Yad ellerde bıraktın..»" «Kimden bahsediyorsun ey kadın?...» «Elbet İsmail'den değil..» «Hacer'den?...» «Evet, ondan...»

«Niçin?...»

«Hiç geceleri uyanık kaldın *mı?..»*

«Kaldım..»

«O iri iri yıldızların nasıl ufalıp söndüğünü seyrettin mi?...»

«Ettim...»

«Hacer, işte öyle bir yıldızdı.. Eridi. Söndü..»

«Hastalığını bulamamışlar..»

«Bana kalırsa iki rivayetin ikincisi doğru.»

«Nedir?..»

«Birincisi, Hacer'in duvardan düşüp yahut odun taşırken belini incitmesi.. İkincisi de Zemzem'e göz koyanların onu zehirlemeleri.»

«Allah sebep olanların taksiratını affetsin..»

«(Anlamadım..»

Hazreti İbrahim (A.S.) henüz sapık bir kavm içinde bulunduğunu hatırlayarak, cevap vermedi, eve yürüdü. Düşünüyordu.. Duvarda düşmekle, odun taşımakla bel sakatlanmazdı.. Yoksa Hacer, Kabe'ye taş mı taşı- . mıştı?...

Meselâ evin kapışma getirilen o emsali görülmemiş büyüklük ve güzellikteki binek taşını kim oraya sürmüş-, yerleştirmişti?..

Hazreti İbrahim (A.S.), hep Hacer'in hastalanmasında iau türlü şeyler üzerinde duruyordu. Evin önüne varmıştı. Birdenbire içi karardı.. Sebep aradı bulamadı.. Avlu, bahçe, ev pırıl pınldı.. Sokak ta öyleydi..

O halde ansızın bastıran iç sıkıntısına sebep neydi? Bed bir ses dolaşıyordu havada.. İlhamları da kendisine görevdi:

Horozun her sabahki Çalımım
anlamıyorum.. Tavuklar meydanda..
Hangi biri üçer-beşer yumurtladı?
Fakir evi mi ki burası?..

O nasıl erkektir ki, Uykusunda
bile av peşindedir. Ya elleri
boş döner, Yahut üç öğünlük
av getirir. Her. de ne
çalımla!..

Ben avcıyı nasıl isterim, Kime
avcı derim bilir misin?..
Kasırga gibi patlayıp,
Yeryüzünü süpürene,
Kapıma hazineler yığana yakıştırırım o adı. Hazreti İbrahim (A.S.), ilhamlananın ne türlü bir İhtirasla olduğunu anladı..

«İyi ki ümmetim ve yakınlarım içinde böylesi yok.» diye düşündü..

Bahçe kapısında attan inmeye hazırlandı.

Aynı anda da o bed ses gürledi.

«Sana kim izin verdi de durdun kapımda?..»

Hazreti İbrahim (A.S.) başım kaldırdı baktı.

Oğlunun evi penceresinde bir kadın vardı.

Belki güzeldi ama, nursuzdu.

İçi sızladı..

Acaba İsmail'in karısı bu muydu?..

Yani gelini?..

Hazreti İbrahim (A.S.) dayanamadı.. Sordu: «Sen kimsin ey kadın?..» «Sana ne?. Var yoluna git..» «Elbet duruşumda. bir sebep var.. Kendini tanıt.» «Ben avcı diye geçinen İsmail'in karışıyım..» «Şarkından anlamıştım.. Çocuğun yok mu ki pencerede şarkı söylüyorsun?...»

«Çocuk olmaması suç mudur?.. Onu İsmail düşünsün.. Babasının diğer kadınları da doğurmuyormuş..» Hazreti İbrahim (A.S.) üzüleceğine sevindi. Böyle bir gelinden torunu olmaması daha hayırlıydı. Konuşmasına devam etti: «ismail nerededir?..» «Ava gitti..»

«Döneceği zamanı söylemiştir..»

«Söylemedi.. Söylese de sana haber vermeye mecbur değilim.»

Hazreti İbrahim (A.S.), sabırla hâlâ kadını, gelinini imtihan ediyordu. Halini anlattı:

«Görüyorsun ki yüzü'nü çoktan aşmış bir ihtiyarım.»

«Bana ne?.. Herkes yaşlanacak..» «Ama yorgun ye açım..» «Kendin yola çıkmışsın.. Otursaydın yerinde.»

V

«Sanırım böyle bfr Allah misafirini ağırlamaktan hoşlanırsın..»

«Hiç tecrübe etmedim.. Etmeye de niyetli değilim.»

«Ama, bu işin dünya ve ahirette sevabı büyüktür.»

«Boşuna ümitlenip yalvarma ihtiyar..» «Pek yazık!...»

«Ben seni ne doyurabilirim, ne de istirahat ettiririm))

«Niçin?.. Bir dilim kuru ekmeğin, eski bir hasırın vardır sanırım..» Kadın sinirlendi.. Yumruklarını üst üste koydu: «Her şeyim var.. İnat değil mi, gönlüm öyle istiyor.«

Hazreti İbrahim (A.S.) oğlu İsmail'in nasıl bir azab içinde olduğunu anlamıştı..

Artık kadının Müslüman olup olmadığını bile sormadı.

s Esasen o zamanki Müslüman şeriati erkekleri buna mecbur tutmuyordu, haklı sebeplerle henüz.. Hazreti İbrahim (A.S.) in pek canı sıkıldı.. İsmail'i beklese, İsmail, babasını eve alacak, bu bed suratlı, ahlâkı kıt kadınla oturtacaktı..

Buna katlanmaktansa, oğlunu görmemek daha hayırlıydı.

Kadına şunları tenbihledi:

«İsmail gelince ona söyle.. Evini güzel yapmış, pek beğendim.. Ancak eşiğini beğenmedim.. Tez elden değiştirsin...»

Kadın inatçılığı kadar anlayışsızdı da.. Gerçekten bahçe eşiğinden bahsediliyor sandıı.. Cevap verdi:

«Bunu kendisine çok söyledim..» Hazreti İbrahim (A.S.), o gün güneyden kervan gelinceye kadar bekledi.. Tekrar Kabe topraklarını ziyaret

edip, inşa şeklini düşündü. El-Hicir'de çok oyalandı.. Hacer'le dertleşip açıldı..

Akşam kervan geldi..

Yola çıktı.

Mekke sınırından ayrılana kadar, eski tatlı hatıralarla yaşadı..

Fakat pek çok üzgündü..

Hem İsmail'i görememiş, hem de öyle bir kadınla evli olduğuna kederlenmişti..

Yol boyunca, söylenen şarkılar bir az olsun onu oyaladılar. Bilhassa, hangi devirden kaldığını bilmediği, hikmetli ilhamlar onu pek sardılar:

Deve kendiliğinden çökmez.. Ya
içindeki dert, Yahut üzerindeki
yük, Yıldırır onu..

Sana sırtımı döndümse,
Çirkinliğimi göstermemek İçin
değil bu.. Hoşlanmadım
bakışlarından.

Kim sertlikten haz eder?..
Kayalara dayanan Yol gördün
mü?.. Hepsi düzlüğü dolaşırlar..

Bana ne o yeşillikten!..
Mevsimler geçer de Dallar
çiçeklenmez.. Meyvalar
bastırmaz ağırlığınca.

Sabahla akşam
Arasına sığan gün
Gırtlağı sıkılan Köleye
benzer..

Çadırın yıkıldıkça
Dışarıya çıkıp
Rüzgâra kafa tutma..
Ayaklarını öylesine niçin uzatırsın?...
Direk elbet yıkılır.

*
**

İkinci günü "akşamı, İsmail, avlarıyla eve döndü..

Yeterini kendisine ayırdı.

Diğerlerini konu komşuya dağıttı..

Karısı her zamanki gibi sinirlendi:

«Sen o evlerin de mi erkeğisin?...»

«Av bol.. Kokacağına komşuya vermek hayırlıdır.»

«O kadar avlanmasaydın..»

«Kısmetteki tutulur..»

«Haysiyetini say ey İsmail.. Hizmetçi, yahut köleysen başka.»

İsmail kanamın bu sözleri üzerinde durmadı..

Atını içeriye çekti..

Tımar edip terini kuruttu..

Suladı.. Yemledi..

Sonra kendisi temizlendi..

Nihayet pencere önündeki hasıra karısıyla karşı karşıya oturdu:

Yemek yiyeceklerdi..

Karısı getirdi..

Fakat İsmail, havayı yutarcasına kokluyordu.

Haz duyuyordu bundan.

Karısı başka mânaya aldı.. Çıkıştı:

«Yemekler kokmuş değil ey İsmail..»
«Biliyorum..»
«Öyleyse burun kanatların niçin açılıp kapanıyor?.»
İsmail saklamadı., öğrenmek istedi.
«Bize bugün, yahut dün, gelen oldu mu?...»
«Hayır..»
«İyi düşün..»
«Gelmedi.. Ha, evet, dur bakayım.. Birisi geldi ama, anlatmaya değmez..»
«Kim?...»
«Yüzsüz mü yok?.. Bahçe kapısında durdu atıyla.. Bana yiyecek gibi baktı..»
«Adı neydi?...»
»Sormadum..»
«Kaç yaşındaydı?...»
«Yüzü aşkındı..»
«Hiç konuşmadı mı?..» .«Sözde açmış, yorgunmuş, temizlenmeliymiş..»
«İstediğini yapsaydın..»
«İşin mi yok ey İsmail.. Kovdum gitti..»
«Mazeret bile söylemedin mi?...»
«Niçin söyleyeyim.. Her şeyim var ama, inadımdan vermiyorum dedim..»
«Bana şu ihtiyarı tarif etsene sen..»
Karısı tarif etti..
İsmail anlayacağını anlamıştı..
Pek üzüldü..
Yine sordu:
«Giderken bana bir haber bırakmadı mı?..»
«Hayır..»
«Garip...»
Karısı birden bahçeyi gösterdi..
Ve anlattı:

«Sana şu eşiği kaç kere değiştirmeni söylemiştim.»
«Ne oldu yine?...» «O adam bile dikkatimi çekti..»
«Nasıl?...»
«İsmail gelince ona söyle dedi. Evini güzel yapmış.. Ancak eşiğini beğenmedim.. Tez elden değiştirsin..»
İsmail kalktı.. Karısı sordu: «Nereye?...» «Aklıma bir iş geldi..» «Yarma kalsın..» «Olmaz..» İsmail ilhamlandı da:

Kötü huyların hepsini Aynı
mezarlığa gömsen, Toprak
kuvvetten düşer.. Rengiyle,
verimiyle, Onlara benzer..

İyi huy, salkımsöğüt gibidir.
Sahibini su başında tutar. Ne
yorar, ne terletir.. Gölgelikte
yaşatır..

Kim ateşe elini soktu da
Gül devşirebildi al al?..
Can acısı, tenini yanık kokusu
Beter etti, kaçırdı onu.
Belki Hint-inciri
Tatlıdır, dilberdir..
Soyuncaya kadar,
Etinden az mı diken ayıklarsın?..

Her yolculukta yaralanırım..
Hangisinin izi kaldı?..
Ama dil zehir kusunca
Hatırası mezara kadar sürer..

İsmail'in karısı da ayağa kalkmıştı. Pek sinirliydi:

«Bıktım bu sözlerinden.. Başka şey bilmez misin sen?..»

«(Bilmez olur muyum?.. Ama sana söylemem.. Çünkü nasibini kendin istiyorsun..» İsmail yürüdü.. Acele bahçeye çıktı.. Karısı penceredeydi.. Korkmuştu da.. Tekrar sordu: «Ne zaman geleceksin?...»

«Belli olmaz..»
«Kime gidiyorsun?...»
«Babamı aramaya..»
«Babanı mı?..»
«Evet..»

«Sen aklım mı kaçırdın ey İsmail?...» «Kaçırmadım.. Çünkü eve gelen o ihtiyar babamdı.» İsmail'in karısı şaşırdı.. Ne konuşacağım bilemedi. Hemen kabahati yükledi: «Kendini tanıtsaydı.. Kuş sütüyle beslerdim..» «Maksat babama değil, her misafire aynı hürmeti göstermektir, ağırlamaktır..»

İsmail, kapıya kadar gitti.

Eşiği geçerken güldü acı acı.. Haber verdi:

«Eşiği değiştireceğim.. Artık merak etme..»

İsmail, Cürhüm kabilesini birer birer gezdi.. Aradı,

sordu.. Hiç kimse görmemişti Hazreti İbrahim (A.S.) ı..

İsmail eve döndü..

Ertesi sabah erkenden annesinin kabrine gitti.

Toprağın düzeltilmesinden, babasının uğradığını anladı.

Kabe düzlüğüne çıktı.. Orada da izlerine rastladı.

Demek karısı yüzünden, dönüp gitmişti babası..

Karısının bed huyu sebebiyle bunca yıl sonra babasını yine görememişti..

Derhal, ailesinin baba evine gitti..

Durumu anlattı..

Komşular konuşulanları işitmişlerdi..

Şehadet ettiler..

İsmail, hemen o gün karısını boşadı..

Bu yetmedi..

Babasının emrini tamamlamalıydı..

O gün kime baş vurup, aracı yapacağını düşünürken, Cürhümlulardan Muaz bin Amfe rastladı..

Ona başından geçenleri anlattı..

Evlenmek istediğini söyledi..

Muaz bin Amr güldü..

Güzel ilhamlamrdı.. İsmail'i de pek sever takdir ederdi.

Önce ilhamlandı:

Sen adına ne dersen de.,
Bazan aksi yönden İki
rüzgâr eser. Yaklaşırlar
Yüklendikleri bulutlarla..

Fakat homurdanarak
Çarpışmazlar..
Öpüşür, koklaşır gibidirler.
Yükleri bulutları
Bırakırlar keyiflerince boşanmaya.

Altlarındaki o çorak,
Aç tarla sebeplenir bu uysallıktan.
Doyar iliklerine kadar..
Sonra, binbir çeşit nimet fışkırır bağrından.
Devşirmeye yetişemezsin..

Sen adına ne dersen de..
Çok olur. bu..
Uysallık, hele tatlı dil yok mu?.
Yerdeki hangi deliğe gidilip seslense,
içinde yaşayanı ağıza koşturur.

İsmail cevap verdi:

«Ben buna kader derim..»

«Dilediğini söyle.. Bana ne?.. Fakat karşılaşıp konuşmamız, ilhamım tıpkasıdır.. Hayır yüklüdür bu..»

«Beni sevdiğini bilirim ey Muaz..»

«Seni herkes sever.. Sen bereketin canlanmışsın.. Baban da öyledir.. Karın boşanmayı haketmiş..»

«Fakat babanım emrini tamamlamalıyım..»

«Tamamlayacaksın..»

«Nasıl?...»

«Çünkü seni damatlığa lâyık görüyorum.. Bununla ancak ^reflenirim..»

«Kızlarının hepsi evli..»

«Değil.. Yakın bir kabilede yetişen, arada bana gelen en küçük kızım var.. Henüz on yaşındadır..»

«Yoksa dilinin tatlılığını, ahlâkının üstünlüğünü anlata anlata bitiremedikleri kız mıdır o?...»

«Ben avcıyım.. Geçen sene o dediğin kabileden ge-

«Görmemişsindir..» çerken gördüm.. Süt sağıyordu.. Zorla ikram etti.. Sordum.. Muaz bin Amr'in kızıdır dediler ama, sen olduğun aklıma gelmedi..»

«Adı neydi?...»

«Es-Seyyide..*

«Tamam ey İsmail.. Kararlıysan hemen getireyim, evlenin..»

«Bunu candan dilerim..»

İsmail hafta çıkmadan Es-Seyyide ile evlendi..

Babasına şu haberi koşturdu:

— Ey babam.'.. Emrine uydum.. Eşiği değiştirdim..
Sanırım artık mübarek ayağın incinmez.

VIII BEKLENEN ÜMİDİN GERÇEKLEŞMESİ

Aradan üç yıl daha geçti..

Bu üç sene içinde Hazreti İbrahim (A.S.) Mekke'ye gelemedi..

116 yaşındaydı..

İsmail otuzunu aşmıştı..

Sâre doksanım doldurmuştu..

İsmail yine avcılık peşindeydi..

Yeni ailesi Es-Seyyide, hakikaten pırlanta temizllğindeydi.. O kadar da velud'du.. Hemen hemen her sene bir çocuk doğuruyordu.

Üç sene içinde iki oğul vermişti İsmail'e

Bunlar Nabit ile Kayder (Kayzer) diler.

İlerde araplaşmış yabancıların atası olacakiıim

Es-Seyyide olsun, İsmail olsun .onları pek »evlyor lardı.

Sene Hicretten önce 2067 (MA 1445) di.

Yine av mevsimiydi..

İsmail erkenden kırların yolunu tutmuştu..

Ailesi Es-Seyyide, oğulları Nabit ile Kayde^i em-• irip doyurmuş ve uyutmuştu..

Evi temizlenmiş, yemekleri hazırlanmış, bahçe ve avluyu pâke çıkarmış, pencere önüne geçip oturmuştu.. Kendi kendine söyleniyordu:

«İşsizlik ne fena şey!.. Hele hayır yapmamak.. Geçen bir garibin duasını almamak.. Şuradan birisi görünse de yardım etsem.. Çocuklarım başka türlü büyürler.. Evim bereketlenir.. İsmail daha çok avla döner, ben de komşulara bol bol dağıtırım..»

Es-Seyyide'nin bu arzusu gerçekleşmede gecikmedi.. Hacer sokağı boyunca bir atlı göründü.

Bu Hazreti İbrahim (A.S.) di.

O sabah kervanla gelmiş, yine Kabe toprağını ve Hacer'i ziyaret etmişti..

Şimdi oğlu İsmail'i görmek için evine gidiyordu.

Fakat eski karşılanışı aklına geldikçe, atının dizginlerini kasıyordu..

Pek heyecanlıydı..

Bu sefer de oğlu İsmail'i göremezse, gelinini beğenmeyip, döner giderse, artık İsmail'e bir daha kavuşmak onun için muhal gibi görünüyordu.. Çünkü 116 yaş az şey değildi.

Fakat daha sokağa girer girmez içinin sıkıntısı dağıldı.. Ferahladı.. Hele eve yaklaşırken duyduğu bir söyleyiş onu büsbütün çatı.. Kendisini yurdundaki mümin-arasında sandı:

ömrünü tüketmiş,
Renginden olmuş,
Kayaları hiç sevmem..
Ne yüz ekşiliğidir o!..
Hele inatçı sertlikleri!..
Halbuki bir dokunuşta
Dağılıverirler..

***Her** ışık,*
En küçüğü, sızıntısı, bile
Haz etmez ondan..
Varlıklar, yaratılanlar,
Keyiflerince neşede
Yaşamalı değil midirler?..

Hele kayalaşmış insanlara
Pek şaşarım.. Ekşi
suratları, İçlerindeki
hırsı, Karalığı, bencilliği,
Dışlarına vuran bakışları,
Öylesine korkunçtur ki..

İsterim ki dil'im
Bal peteği olsun..
Şifa damlatsın dudaklara..
Gözlerim bakanı hayallerine,
Emellerine, kavuştursun..
Gerçekleşecek ümitleriyle avutsun.

Derde derd katmak için
Yaratılmadım ben..
Derman olmalıyım
Her yaraya, her illete.
Musibetler karşımda duraklamaklar.
Daha bahardayken
Çiçek dökmek, sararıp solmak niçin?..
Hakkım mıdır beni görenleri
*İçim gibi karanlık **bir ine itmeye?.***

Bir komşum var ancak
Düşündüklerimi yapabilen.. Hem
kendisi huzurdadır, Hem de
sokaktakileri Aydınlığında
yaşatıyor.. Doğrusunu da
konuşacağım. Onu kıskanmamak
elde değil.

Hazreti İbrahim (A.S.), pek hoşlandığı bu ilhamları dinleye dinleye ilerlerken, kendisini oğlu İsmail'in avlu kapısı önünde buldu..

Dönmek, yahut yoluna devam etmek mümkün değildi artık.

Allah'ına sığınıp gem kastı.. Baktı eve.

O anda yüzü aydınlandı..

İçi ışıdı.

Pencerede yine bir kadın vardı ama, eskisine hiç benzemiyordu.. .

Sanki sabah üzerinde, yüzünde, gözlerinde, yerleşmişti.

Kadın, Hazreti İbrahim (A.S.) m selâm verip, hatır sormasına fırsat bırakmadı.

Hemen ilgilendi:

«Ey nur yüzlü ihtiyar!.. Sanırım bir ihtiyacın var.. Seni yüksek sesle konuşturmamak için, yanına geliyorum.. Az bekle.»

Kadın içeriye çekildi.

Hazreti İbrahim (A.S.) ummadığı bu başlangıçtan memnundu. Ne ince düşünceli kadındı öyle!..

Evi gözden geçirdi..

Temizdi ama, başka türlü **bir** temizlikti olan..

Nereye baksa, temizleyenin iç aydınlığını, gönülden yapışını, görüyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) kendi kendine hükmünü verdi:

«Güzel huyun yatağı da güzel olur.»

Gecikmeden, kadın geldi..

Bir taraftan atın dizginlerini tuttu.. Bir taraftan Hazreti İbrahim (A.S.) in elini öptü..

Hemen kendisini tanıttı:

«Ben avcı İsmail'in ailesi Es-Seyyide'yim, Muaz bin Amr'ın kızıyım..»

<(Pek memnun oldum ey altın kalbli kızım..»

«Sağ ol!.. Hoş geldin, şerefler getirdin evime.. İçeriye buyur.. Nasü olsa oğullarım henüz uyudular, uyanmazlar..»

«Demek oğulların da var?...»

«Evet.. Üç senelik evliyim...

«Daha bereketlenmeni dilerim.. İsimleri nedir?..»

«Nabit ile Kayder (Kayzer)... Sanırım, İsmail'in babası bu isimleri pek severmiş..»

Hazreti İbrahim (A.S.), İsmail'in, o isimleri koyduğuna da memnun oldu..

Es-Seyyide bilgi vermekte devam etti:

«Kocam İsmail her ne kadar daha bu sabah avlanmaya gittiyse de akşama kalmaz döner inşaallah.. Haydi buyur..»

Hazreti İbrahim (A.S.), bu teklife rıza göstermedi:

«Ben, İsmail'i şöyle bir kapıdan görüp gidecektim..»

«Olur mu öyle şey?...»

«Olur ey kızım. Artık başka zaman uğrarım.»

Es-Seyyide pek üzüldü ve direndi:

«Uzak yerlerden geldiğin belli ey atam yerine koy-

duğum ihtiyar.. Toz toprak içindesin.. Müsaade buyur da sana insanlık vazifemi yapayım..»

Hazreti İbrahim (A.S.) fikir değiştirmedi:

«İnşaallah bu arzun ilerde olur ey kızım Es-Seyyide.. Şimdi temizlenme gerekmez.. Daha acele uğrayacağım yerler var.»

«Hiç değilse ayaklarını ve başını yıkayayım.. Böylelikle ferahlarsın..»

Hazreti İbrahim (A.S.), Es-Seyyide'yi yeteri kadar tecrübe etmişti.. Kâfi gördü.. Kırmadı.

Etrafına bakındı..

Eskiden gördüğü iki metre boyunda ve bir buçuk metre enindeki taş yine duruyordu kapının yanında.

Atmı ona sürdü..

Es-Seyyide sevinerek su getirmeye koştu.

Hazreti İbrahim (A.S.) taşa yanaşmış, ayağını üzengiden çıkararak üzerine basmıştı.

Es-Seyyide dönünce, içinden taşan bir arzuyla, Hazreti İbrahim (A.S.) m iki ayağmı yıkadı.. Temizledi.

Her fırsatta Hazreti İbrahim (A.S.): ((Allah senden razı olsun..» diyordu.

Ayaklar bittikten sonra, Es-Seyyide, Hazreti İbrahim (A.S.) ı bırakmadı.. Başım da yıkamakta ısrar etti.

Taşa çıktı.. ' Hazreti İbrahim (A.S.) m başının önce sağım, sonra solunu yıkadı.

Hazreti İbrahim (A.S.) duasını tekrarladı:

«Allah senden razı olsun ey kızım!...»

Fakat Es-Seyyide, misafirini bu kadarcık ağırlamakla yetineceklerden değildi..

Konuştu arzuyla:

«Aç olduğun muhakkaktır.. Ne arzu ediyorsan buyur da getireyim..»

Hazreti ibrahim (A.S.) sordu:

«Ağırlıyacak her şeyin var mı?...»

«Var..»

«O halde canın ne istiyorsa getir..»

Es-Seyyide eve koştu..

Olayları izleyen o iki melek tekrar yaklaştılar..

Aralannda konuştular:

«Şu büyük taşı görüyor musun ey kardeşim?..»

«Evet, görüyorum.. Hazreti İbrahim (A.S.) ona bastı ve mübarek ayağının izi üzerine çıktı..»

«İşte o taş, pek talihli bir taştır..»

«Neden?...»

«Çünkü (İbrahimMakamı=Makam-ı İbrahim) adıyla şereflenecektir.. İlerde demir bir sandığa konup Kabe'yi ziyaret edenlere gösterilecektir.»

Es-Seyyide döndü melekler açıldılar.

Es-Seyyide, elindeki tepsiyi Hazreti İbrahim (A.S.) a uzattı, buyur etti:

Tepside et ve süt vardı..

Hazreti İbrahim (A.S.) tepsiye elini uzatırken, Es-Seyyide'nin yüzüne baktı.. Es-Seyyide kızardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) ilgilendi:

«Niçin yanakların al al oldular?.. Utanmışa benziyorsun..»

«Ey atam!.. Sana ekmek de ikram etmek arzusundaydım. Fakat kalmamış.. Ondandır mahcubiyetim..»

Hazreti İbrahim (A.S.) cevap vermedi..

Es-Seyyide'nin gözleri derinliklerine bakıp gülümsedi. Es-Seyyide rahatladı.

Hazreti İbrahim (A.S.) yemeği bitirince, ellerini semaya kaldırıp dua etti:

«Ey Rabbim!.. Bu evi uğurlu kıL. Et ve sütünü bereketli eyle..»

Es-Seyyide tepsiyi aldı, içeriye götürdü..

Melekler tekrar birbirlerine bakıp geldiler.

Birisi üzgündü..

Diğeri sebebini sordu:

«Niçin kederlisin ey kardeşim?..»

«Hazreti İbrahim (A.S.) in Allahımıza ettiği duayı işitmedin mi yoksa?...»

«İşittim..»

«Ah ne olurdu, Es-Seyyide, Hazreti İbrahim (A.S.) a arpa veya buğday ekmeğiyle hurma da ikram edebilseydi!.. Burası yeryüzünün buğday, arpa ve hurması en bol yeri olurdu.. Çünkü Hazreti İbrahim (A.S.) onların da bereketlenmesini Allahından isteyecekti.»

Melekler gittiler.

Hazreti İbrahim (A.S.), tepsiyi bırakıp tekrar gelen Es-Seyyide'ye şunları söyledi:

«Allah üzerinden şefaat ve rahmetini eksik etmesin ey temiz kalpli kızım!... İsmail gelince ona şunları ulaştır: Evi güzel, yeni eşiğini de iyi seçmiş.. Sakın bu eşiği değiştirmesin.. Yurduma dönmeden önce yine geleceğim. Şimdi Cürhüm kabilesine gidiyorum.»

Aynı gün, ikindi vakti, İsmail avdan döndü.

Karısının yüzündeki aydınlıktan şüphelendi..

Derin derin nefes aldı..

Havada babası Hazreti İbrahim (A.S.) m kokusu vardı.

Sordu:

«Gelen giden oldu mu Es-Seyyide.»

Es-Seyyide anlattı:

«İhtiyarların en güzel yüzlüsü, en tatlı dillisi ve en yumuşak başlısı, hoş kokulusu, uğradı.» İsmail neşelendi.. Karışma açıkladı:

«O ihtiyar, babamdır.. O halde hatırını saymış, rızasını almışsın.. Acaba şimdi nerededir?.. Yurduna dönmeye mi kararlıydı?.»

«Hayır ey İsmail!.. Seni görmeden yurduna dönmeyecekti.. Şimdi Cürhüm kâbilesindedir..»

Hazreti İbrahim (A.S.), oğlu ve gelini arasmda, unutulmaz dört gün geçirdi.

Her uyanışında, kendisini bir sabahkinden daha diri, dinç, neşeli buluyordu.

Beşinci günün sabahında İsmail ava gidecekti.

Baba oğul erkenden kalktılar..

Evden çıktılar..

Her zamanki gibi, Kabe'nin inşa olunacağı, kızıl kumlu, hafifçe yüksek düzlüğe geldiler..

Namazlarını kıldılar.

Hazreti İbrahim (A.S.) ilerde içinde bir şehrin yükselmesi mukadder olan vadiye baktı.

En geniş yeri altı yüz, en dar yeri yetmiş beş metre kadardı. Çevresindeki tepeler eili-yüzelü metre yükseklikte değişiyordu.

Hazreti ibrahim (A.S.) fikrini söyledi oğluna:

«Ey İsmail!... Buralarını şimdiden ağaçlamak iyi olacak.. Toprak Mısır dikeni yetiştirmeye elverişlidir.. Vadi dışında da meşe tutar.»

İsmail cevap verdi:

«Buraya yerleşenler de aynı fikri ileri sürmüşlerdi.»

«O hade hiç durma ey oğlum. Bu işte örnek ol.»

«Emrin başım üzerindedir.. Avdan dönünce ilk meşeleri ben dikerim.»

Hazreti İbrahim (A.S.) oğlunun cevabından memnun oldu.

Durdukları yerin çevresinde iki yüz, üç yüz metrelik bir sınırı gösterdi..

«Bu sınır, ilerde kuracağımız Allahevi'nin dış emniyet sınırı olur.. (Haremi-Şerif) i Mısır dikenleriyle belli edelim..»

«Peki ey babam..»

İsmail, bu sözlerine karşılık, her zamanki gibi, babasından: «Allah senden razı olsun..» duasını bekledi.

İşitemedi..

Baktı..

Hazreti İbrahim (A.S.) oturduğu yerdeki kayaya sırtını vermiş, sıtmaya tutulmuş gibi hem titriyor, hem de ter döküyordu.

İsmail, babasının baş ucuna koşmaya hazırlanırken vaz geçti ve bekledi.. Çünkü Hazreti İbrahim (A.S.) in yüzünde, bilhassa alnında, nurlar geziniyordu.

Belliydi herşey...

Hazreti İbrahim (A.S.) e yine Allah tarafından emirler tebliğ ediliyordu.

Hazreti İbrahim (A.S.) in dünyasına dönüşü gecikmedi.

İlk sözü: «Sana şükürler olsun ey yüce Rabbim». demek oldu.. Tekrar namaz kıldı.

İsmail bir şey sormuyor, babasını dikkatle izliyordu. Onu hiçbir zaman bu derece mesud ve huzur yüklenmiş görmemişti.

Nihayet, Hazreti İbrahim (A.S.) namazım bitirdi ve İsmail'e sıcak sıcak baktı.. Müjdeyi verdi:

«Yıllardan beri beklediğimi almak kısmet oldu ey oğlum. Sevgili Allahımız ümidimi gerçekleştirdi..»

«Eğer düşündüğümse pek sevindim.»

«Odur.. Kabe'yi (Beyt-i atik) i tekrar inşa emrini aldım.»

«Pek bahtıyarsm ey babam.. Fakat yaşlandım.. Yalnız başına bu işi nasıl başaracaksın?..»

İsmail ummadığı bir cevap aldı:

«Sevgili Allahımız, bunu birlikte yapmamızı emir buyurdu.»

İsmail, hâlâ inanamamıştı:

«Benimle mi?...»

«Evet..»

«Ah ne güzel!.. Demek ismim Allah katında söylendi?.»

«Söylendi.. Bana yardım edecek misin ey oğlum?..»

«Hem de nasıl?.. Allahım bununla beni şereflendirir de ben yüz mü çeviririm?..»

Hazreti İbrahim (A.S.), oğluna cevap vermek üzereyken, arkasında sesler duyarak bakındı.

Koruyucu iki melek uzakta durmuşlar ona gülünmüyorlardı.

İsmail, onlara babası gülümseyerek karşılık verince, öğrenmek istedi:

«Kime o derece sevgiyle bakıyorsun ey babam?...»

«Beni daima koruyan, sık sık açığa çıkıp varlıklarını haber veren iki melek var.. Onlar şu mor kayalardalar şimdi. Gülümsediler.. Aldığım emir için beni tebrik ettiler..»

«Ah ne yazık ki onlun göremiyorum »

«Yanımdayken açığa çıkmaları bile »enin İçin ' reftir ey oğlum.. Demek sana güveniyor ve tmtUnl dir ediyorlar.»

<Çok mesudum ey babam!»

«Hakkmdır.. Bak o meleklerden birisi, yarının İn

sanlarına AUahın buyruklarını bana duyurmaya çalışıyor.»

«Nelerdir?..»

Hazreti İbrahim (A.S.) duyduklarını birer birer tekrarladı:

> ... Babanız İbrahim (tevhid) din (inde olduğu) gibi.. Size daha evvel (Gönderdiği kitaplarda) da, bu (Kur'ânda da Müslüman adını - Peygamber sizin üzerinize şahit olsun, siz de (bütün) insanların üzerine şahitler olasınız diye- (Allah) vermiştir...
>
> (Hacc: 78)

İsmail, bunlardan sonra umulmadık bir şey sordu: «Ey Peygamber babam!.. Hata etmeyelim diye soruyorum.. Hakikaten Kabe'nin yeri burası mıdır?... Ya- nılmayasıh...»

«Hayır oğlum!. Sekine'den sonra, Cebrail (A.S.) da gösterdi.

> Hatırla ö zamanı ki biz Beytin yerini İbrahim'e: «Bana hiçbir şeyi eş tutma; Beytini tavaf edenler, kıyam edenler, rükû' ve sücûd edenler için iyice temizle!» diye merci yapmıştdt.
>
> (Hacc: 26)

Babası devam etti: «Koyduğum işaretlere baksana..» İsmail baktı..

Bu işaretlere, köşe taşlarına göre, Kabe'nin uzunluğu yirmi iki, genişliği onbeş metre kadar vardı.

Hazreti İbrahim (A.S.) köşelere (Rükn) diyordu.

Hatırlattı:

«Birinci rükn doğuya, ikinci rükn İrak'a, üçüncü rükn Şam'a, dördüncü rükn Yemen'e doğrudur.»

«Evet.. Temelleri bulup inşaya başlayınca yüksek ligini ne kadar yapacağız?...» «On adam yüksekliğinde..» «O halde çok taş lâzım..»

«Evet lâzım ey oğlum., önemli bir husus daha var. Çevremizdeki kabileler henüz küfr balçıgmdalar.. Olur ki Allah evini inşa ederken karşı korlar..»

«Mümkündür..»

«Ben derhal kabileleri dolaşıp dine davet edeceğim. Sen yine Es-Seyyide ile taş topla.. Kabe'yi siyah renkte inşa edersek, Her müslüman uzaktan görür.»

İsmail, hem babasını dinliyor, hem oklarını onarıyordu.. Fakat babsının son sözlerini işitince, avlanmaktan vaz geçti.

Eve koştu..

Haindir hazırladığı inşaat malzemesini aldı.

Hazreti İbrahim (A.S.) ise durmamış yürümüştü.

Hangi kabileye uğrarsa, konaklarsa, sürülerin ve sütlerin bereketi için dua ediyordu.. Ertesi sabah da, her zaman olduğu gibi, hayvanların ikiz-üçüz doğurduğu görülüyor, memelerinden akan süte kap yetiştirilemiyordu..

Bunlar elbette mucizelerdi..

Halk, Hazreti İbrahim (A.S.) in va'zlarını da dinliyordu.

«Kabilemize Halil-ür-rahman bereketi yağdı..» diye-

Şairler kabilenin sevincini dile getiriyorlardı:.

Al duvaktı şafaklar, serin gündüzler..
Penbe rüyalı hafif geceler,. Evet,
bütün bunlar İbrahim'in Allahıyla
ahdidir.

Artık kumlar bir hoş yakıyor tabanlarımı..
Alnımda açan ter damlası bir güldür. Evet,
bütün bunlar İbrahim'in Allahıyla ahdidir.

Tek sürüler bir gecede beş oluyor, Süte
tulum, kaymağa kap yetişmiyor.. Evet,
bütün bunlar İbrahim'in Allahıyla ahdidir.

Dilese, çöl diz boyu çayır,
Tepeler orman kesilirdi.. Evet,
bütün bunlar İbrahim'in
Allahıyla ahdidir..

Halil-ül-rahman bereketi,
Kerameti, şefaati sonsuzdur..
Evet, bütün bunlar
İbralıim'in Allahıyla ahdidir.. Böylelikle aradan iki hafta geçmeden, yakındaki bütün kabileler hak dine girmiş ve putlarını parçalamış, ateş tapmaklarını yakmışlardı.

**

Hazreti İbrahim (A.S.) döndüğünde, bir çok taşm daha toplanmış olduğunu gördü.. Bilhassa İsmail'in evi kapısmdaki o iki metre boyundaki taş da getirilmişti.

İsmail izafi etti:

«Ey babam!. Duvarlar yükselirken zorluk çekeceğini düşündüm.. Bir zamana kadar iskele vazifesini görür.. Üzerine çıkar çalışırsın..»

Ertesi gün işe başlandı..

Toprak köşeler hizasınca kazıldı..

Temelle karşılaşıldı..

Halk gelip görünce büsbütün inandılar ve Müslüman olduklarına sevindiler..

Temelde neler yoktu ki!.. Hazreti Âdem, aylar süren yollardan beğendiği taşları getirmişti..

Hazreti İbrahim ile İsmail, temellere hiç dokunmadılar.. Üzerine duvarları inşaya başladılar..

Hep dua ediyorlardı baba oğul.

> Hani İbrahim o Beytin temellerini (yahut duvarlarım), İsmail ile birlikte yükseltiyordu (da ikisi de şöyle dua etmişlerdi:) «Ey Rabbimiz, bizden (şu hizmeti) kabul büyür. Şüphesiz hakkıyla işiten, kemaliyle bilen sensin sen.» Ey Rabbimiz, ikimizi de sana teslimiyette sabit kıl. Soyumuzdan da (yalnız sana boyun eğen) Müslüman bir ümmet (yetiştir), bizo ibadet edeceğimiz yerleri (Hac amellerini) göster (Öğret), tevbemizi kabul et. Çünkü tövbeleri en çok kabul eden ve (nui'nıiılerl) İmlik ı.v la esirgeyen sensin sen.»
>
> Ey Rabbimiz, onların (müılitn olan « «oy ..... zun) içinden onlara ıcnlll Ayetlerini ıtl onlara Kitabı (Kıır'am). hllUMtl (OüdUl hti kümleri) öğretecek, onları (şlrlıleıı) ı>ı<< l< mizleyecck bir peygamber (önder,, Şttphtlll v« gâne galip (sun'unda) tam hikmet sahibi sen sin sen.» (Bakara: 127-129)

Hazreti İbrahim (A.S.) yoruldukça o iki melek derhal açığa çıkıp ona görünüyorlar, tekrar kuvvet kazanmasına sebep oluyorlardı.

Yine bir gün, Hazreti İbrahim (A.S.) ile İsmail, aynı duayı tekrarladıktan sonra geldiler..

Aralarında konuşmaya başladılar:

«Onların duaları Allah katında kabul Duyuruldu.. İlerde, hem İsmail peygamber olacak, hem soyundan ahir zaman peygamberi gelecektir.. Pek sevindim..»

Hazreti İbrahim (A.S.) bunları işitti.. Sadece gülümsedi.. Oğluna bir şey söylemedi..

Günler geçti.. K§,be yükseldi.

Bir ara Hazreti İbrahim (A.S.) oğlu İsmail'i çağırdı, köşedeki boşluğu gösterdi:

«Burasını rükn yapacağım.. Tam içine sığacak bir taş bul.»

İsmail aramaya gitti..

Duvarlar siyah olduğuna göre, bulacağı taş beyaz olmalıydı. Aramaya başladı..

O anda da Hazreti İbrahim (A.S.) m yanında tatlı bir hışırtı oldu.. Hazreti İbrahim yere baktı., önünde dilediği beyazlıkta ışıl ışıl bir taş duruyordu. Taşın nereden geldiğini anlayarak Allahına şükranlarını sundu..

Bu taş sekiz santim çapmda ve oval biçimindeydi. Rengi yer yüzünde rastlanmayacak bir beyazlıktaydı. İçine küçük billur noktalar serpilmişti.. Tam ortasında koyu zemin üzerine feldispat parçalan vardı..

İsmail az sonra dönüp geldi.. Taşı görünce pek sevdi. Sordu:

«Ey babam!.. O taşı kim getirdi?...»

«Bu işi sana ısmarlamamı muvafık bulmayan bi^ risi.»

«Kim ama?...»

«Cebrail (A.S.)...»

Ne çare ki ilerde, yüzyıllar boyunca, insanlar o kadar sapıtacaklardı ki, bu bembeyaz taş, utancından siyaha çalar koyu kırmızı bir hal alacaktı.. Ona Hacer-ül Esved (Kara taş) diyeceklerdi.

Ve Hazreti Muhammed (S.A.V.), taş hakkında şunları buyuracaktı:

— *Hacer-ül Esved cennet taşlarındandır. Yeryüzünde ondan başka cennet taşı yoktur.. O, su gibi bembeyazdı. Cahiliyyet şirk ve küfr pisliği ona yapışmamış, karartmamış olsaydı, ona dokunan her hasta derdinden kurtulurdu.. (Teberani: İbni Abbas (R.A.).*

— *Hacer-ül Esved, cennet yakutlarından beyaz bir yakut ildi.. Onu, cahiliyyet devri müşriklerinin günahları kararttı.. Kıyamet günü Uhud Dağı büyüklüğünde olacak ve dünya ehlinden kendisine el süren ve öpene şahitlik edecektir? (İbni Hüzeyme: İbni Abbas (R.A.)*

Kabe inşasından sonra, Hazreti İbrahim ve ismail iki hafta kadar istirahat ettiler. Halk ibadete başlamıştı..

Nihayet bir gün Cebrail geldi.. Hazreti İbrahim'i bütün yeryüzü varlıklarını ça^ırnı.iMin, ı h u r i n n pılacağını öğretti.. Gezdirip p > . i < ı < i ı

Hazreti İbrahim (A.S.). lyler be'nin tekrar inşa edildiğinden, İmim imin < •< ımrdı işe başladı.

Yeryüzüne ilk defa, tufandan sonra Kabe'den' seslendi

Köşelere çıkıyor (rükünlerde) o istikâmetlere dönüyor ve haykırıyordu:

«Ey Allanın kulları!.. Allahımın gösterdiği yerde Kabe tekrar yapıldı.. Hepiniz HacC'a çağrıldığınız.. Geliniz ondaki menfaatleri görünüz..»

Sesi işiten bütün insanlar, taş, kaya ve ağaçlar, durum ve dilleriyle cevap verdiler:

«Lebbeyk Allahümme!.. (Ey Rabbimiz, hulûs ve îmanla davetini kabul ediyoruz.»)

Bu Lebbeykler yeryüzünün ilk lebbeykleriydiler.

Çağrılar günlerce devam etti.. Herkes birbirine ulaştırdı.

İşiten koşup geliyordu.. Mekke bölgesi çadırlarla doldu.. Nihayet Terviye (Zilhicce) ayının sekizinci günü, Hazreti İbrahim (A.S.) ümmetini peşine taktı.. Yola çıktı.. Cebrail'den öğrendiği şekilde, Müslümanlara Hacc'ı eda ettirdi..

Bu ilk Hacc'ın yapılış hikâyesini, o zamanın şairlerinden birisi şöyle anlattı:

Terviye'nin sekizinde Arafata çıktık..
Hazreti İbrahim rehberimizdi. Güneş dönene kadar dinledik., öğle ve ikindiyi birlikte kıldık.

Oradan Arafat üzerinde biraz yürüdük.
Er ak mevkiinde Vakfe yapıldı. Hazreti İbrahim imamlık etti. Hutbesiyle nur yağdırdı yüreğimize. -

Güneş batarken Müzdelifedeydik..
Yine akşamla yatsıyı beraber kıldık.
Sohbet ettik, ilhamlandık tatlı tatlı,
Sanki gecemizi melekler şereflendirdi.

Sabah namazı çabuk kılındı..
Müzdefiledeki Kuzah'da durduk.
Peygamberimiz tavaf amelini anlattı.
Topluca orada geceledik.

Sabah şeytanı taşladık Cemrettil Kübra'da.
Kurban kestik Mina'da. Traş olup
temizlendik.. Kabe'yi tavafa indik.

Ne hoştu bu Hacc günleri!.. Tanışıp güç
kazandık çocukluğumuzdan. Dağ ve taşlar
bizimle tavaftaydı. Evlerimize dağılırken
üzüldük.

Kabe'nin inşası, Hacc işleri, Hazreti İbrahim (A.S.) in aylarını almıştı.. Mütemadiyen dönmesi için haberler geliyordu.

Artık dönecekti, karar verdi..

Kabe'yi ve oradaki ümmeti, oğlu İsmail'in İmametine bıraktı.

Hatırlattı:

«Allahımız Kabe'nin daima temlı tutu İmi retti, biliyorsun..»

«Evet babacığım..»

«Bu senin vazifendir.. Dikkat et..»

«Şeref imdir...»

«Haremi şerif sınırını çizdik.. İçi yüreğimiz gibi pak olmalı.. Oraya ancak müminler girmeli.» «Elbette babacığım..»

«Ben fırsat buldukça Hacc'a tekrar geleceğim.. Gelmediğim zamanlar Hacc emîri sensin.. Mü'minlere Hac Farzını noksansız eda ettirirsin..»

Hazreti İbrahim (A.S.), oğlu İsmail ile daha birçok şeyler konuştu.. Ona öğütler verdi..

Halkla vedalaştı.. Son va'zmda tekrar uzun uzun Vahdaniyet üzerinde durdu.. Kabe'nin tarihini anlattı.. Sapıklığın geçmişini hikâye etti. * Nihayet ayrıldı..

Yolda Hazreti Allah'a şükranlarını sundu: «Ey Rabbim!.. Sana hamd ediyorum.. Bana bir çok vazifeler verdin ama, kolaylaştırma yollarını da gösterdin.. Böylelikle başarıya ulaştım.. Ey Rabbim!... Yaşım bir hayli ilerledi.. Bugüne kadar her emrine uyarak, sanıyorum ki gelmiş geçmiş peygamberlerin düştükleri hatalara düşmedim.. Bundan sonra için de ben kulunu, İbrahim'ini, korumam ditiyorum...»

IX

ŞEREFLİ YILLAR

Hazreti İbrahim (A.S.) m ayrılmasından sonra, İsmail önce üzerine yüklenen vazifeden ürktü. Sonra alıştı.

Bütün korkusu tam yapamayacağından ileri geliyordu.

Kabe'den ayrılmıyor, bizzat temizliyordu..

Yahut temizliğe nezaret ediyordu.. Namazları aksatmadan kıldırıyordu.. Mü'minler çoğaldıkça bereket de artıyordu.. Zekât, sadaka veriliyordu..

İnsan yalnız kendisi için yaşamıyordu.. Kardeşini de düşünüyordu.. Ona yardım elini uzatıyordu.

Her yıl Hacc'a gelenler artıyorlardı.. Bazan Hazreti İbrahim (A.S.) da bulunuyordu. Fakat çok yıllar Hacc emirliği İsmail'in üzerindeydi. Bunu dikkatle yapıyordu..

Her Müslüman gönlü ve gözü doymuş olarak dönüyordu.

Böylece yıllar geçti..

Hazreti İbrahim 120 yaşındaydı.

Sare 95, İsmail 34 ünü sürüyordu..

İsmail babasından güzel bir haber aldı..

Nihayet Hazreti Allah (C.C.) Sare'ye bir oğul

vermişti.. Adı (Ishak) konmuştu.. Şimdi İsmail'in üvey bir kardeşi vardı..

Bu müjde geçen yılki acı, pek acı bir haberi unutturmuştu İsmail'e..-Lût (A.S.) in memur edildiği azgınların azgını kavm helak edilmişti. Ancak Hazreti Lût (A.S.) ise gurbete çıkmıştı yine.

Hakkında çeşitli rivayetler vardı..

Kimi kuzeye gittiğini, kimi Yemen'e indiğini söylüyorlardı.

Bir sabah, aynı yılda, Hazreti Lût ansızın Mekke'ye geldi.

Hacc mevsimiydi..

Peşinde yeniden kazandığı epeyce mümin vardı..

Hacc farzını yaptı..

Hacılar döndüler..

Fakat Hazreti Lût (A.S.) orada kaldı..

İsmail pek sevinmişti.. Mekke topraklarında bir peygamberin yaşamakta olduğuna..

Hazreti Lût (A.S.), hutbelerde, hep Sedum ve Gamura'nın basma gelenleri anlatıyordu.. Halk da ibretleniyordu..

Lâkin İsmail'in bu en sevinçli yılı çabuk tükendi.

Çünkü hiç ummadığı bir anda, Hazreti Lût (A.S.) ansızın hastalandı.. Henüz geçti.. Buna rağmen vefat etti.

İsmail onu, Makam ile Rüku arasında yatan adı bilinen ve bilinmeyen 98 peygambere nasib olacak toprağa defnettirdi.

O tarihlerde, dünyanın başka tarafları bilinmiyordu ama, arada çok yerlerden sapıklık haberleri alınıyordu. Fakat, Filistin ile Hiiaz, büyük bir çoğunlukla

Vahdaniyetteydiler., Müslümanlar gün, yıl, geçtikçe artıyorlardı..

Bu yayılıştan en çok tedirgin olanlar, elbette henüz kökleri kurumamış Mısır Fravunlarıyla, Mezepotamyadaki Nemrud'du.

Her çareye baş vurarak, yakın kabile ve hükümdarlıkları, müslümanlar aleyhinde kışkırtıyorlar, huzur vermiyorlardı.

Sık sık Hazreti İbrahim (A.S.) ile İsmail birbirlerine gidip geliyorlardı..

İsmail büyük bir huzur içindeydi.

Yeryüzünün tek ve ilk kurulan Allahevi (KABE) ona teslim edilmişti. Hizmetinde kusurda bulunmuyordu.

Babasıyla buluştukları zaman hep yalvarıyordu:

«Ey Babam!.. Ne olursun kuzeyle ilgilen, bana da müsaade et, güneye, Yemen taraflarına kadar ineyim.. Yeryüzünde bir sapık bulunduğunu düşündükçe uykulanm kaçıyor..»

Babası Hazreti İbrahim (A.S.) hep aynı sükûnetle cevap veriyordu:

«Sabret ey oğlum..»

İsmail de, bu sözlerde bir maksat bulunduğunu anlayarak sabrediyordu.

İsmail bilhassa çölün sır dolu derinliklerine serpilmiş, iki tepe arkasmdaki insanlardan habersizler için pek kaygıdaydı.. Onların vahşetten ileri hayatı ona dokunuyordu..

Elinden ne gelirdi!..

Yıllar hızla ilerlediler..

Bu müddet içinde pek çok şeyler oldu:

Sâre vefat etti..

Oğlu İshak evlendi..

İsmail'in babası Hazreti İbrahim (A.S.) da evlen-

di.. Bunlardan oğullan oldu büyüdüler ve İshak hariç, diğerleri kuzeye, doğuya dağıldılar...

İsmail'in de tek ailesi Es-Seyyide mütemadiyen doğuruyordu. Hem de oğullardı bunlar..

On ikiyi bulmuşlardı İsmail seksen yaşma varmadan.

İsimleri şunlardı:

1. ***Nabit.***
2. ***Kayder {Kaydet).***
3. ***İdbil (İbdal).-***
4. ***Mışa (Mişam).***
5. ***Misamma.***
6. ***Demma (Tem).***
7. ***Mas (Misa).***
8. ***Uded (Maded).***
9. ***Vetur (Yatur).***
10. ***Nefis (Nafis).***
11. ***Amia (Vima).***
12. ***Kadmar (Kadim).***

Henüz İsmail'in kızı olmamıştı..

Oğullan büyüdükçe evleniyorlar, aileleri çoğalıyordu ve Hazreti İsmail kendilerine hicret izni veriyordu..

Kimisi çöle dağıldılar.. Kabileler kurdular.. Yerli arap oldular.. Kimi daha uzaklara gitti, başka milletlerin içinde eridiler...

Yalnız ilk oğulları Nabit ile Kayder Mekke'de kaldılar. Ancak onları ve soylarını Mekke toprağı taşıyabildi..

Esasen Kabe'nin korunması, senelik Hacc işlerinin döndürülmesi için, İsmail'in yardımcı evlâtlara ihtiyacı vardı..

Üvey kardeşi, Sâre'nin oğlu İshak da gelmişti birkaç kere Mekke'ye.. Hacc farzını ifa etmişti..

Üvey oldukları halde, İsmail ile İshak iyi anlaşıyor, sevişiyorlardı..

İshak son gelişinde altmış bir yaşındaydı..

Müjdeledi:

«Ey kardeşim İsmail, ikiz iki oğlum oldu.. Büyüğünün adı (El-İs) dir.. Esmerdir.. Ona lakab olarak (Adam) diyorlar..»

On yıl sonra İsmail'in ailesi Es-Seyyide de ilk defa bir kız doğurdu.. Adı (Beşme) kondu..

Yine yular geçti..

Beşme onbeş yaşına vardı.. Artık yaşlanmış olan annesinin bütün işlerini üzerine almıştı..

O da annesi gibi iyi huylu konukseverdi..

Tatlı dilli ve hikmetli Sözlüydü..

Besme'yi çok istiyenler oluyordu.. •

Fakat İsmail eçşitli bahanelerle, bu tek kızım evlendirmekten kaçınıyordu..

Evlerinin bahçelerinde bülbül yoktu ama, Besme'-nin şarkıları, ilhamları, yaşlanmış İsmail'i doyuruyorlardı.

Neler söylemiyordu ki Beşme...

Bir Hacc mevsimiydi yine.

Yeryüzünün her tarafından **KABE'YE DOĞRU** hacılar akın ediyorlar, gösterilen yerlere çadırlar kuruyorlardı.

İsmail kan ter içinde çırpınıp duruyordu.

İkindiydi, fakat henüz yemek yemek fırsatını bulamamıştı.

Karşısına yirmi beş yaşlarında kadar bir genç dikildi.

Esmerdi ama, pek yakışıklıydı..

İsmail'in ellerine sarıldı.. Birini bırakıp diğerini öptü. Sonra kendisini tanıttı

«Ey amcam!.. Ben Üvey kardeşin İshak'm oğlu El-İs'im..»

İsmail pek sevindi.

Yorgunluğunu unuttu..

Filistinden haberler sordu:

«Babam nasıl?..»

«İyi...»

«Allah'ıma şükürler olsun..»

«İshak nasıl?..»

«İyi...»

«Allah'ıma şükürler olsun..»

«Diğer kardeşlerim nasıl?..»

«İyi...»

«Allah'ıma şükürler olsun..»

«Müminleri yine komşu sapıklar rahatsız ediyorlar mı?»

«Hayır...»

«Allah'ıma şükürler olsun..»

Yola çıktılar.. İsmail El-İs'e Mekke ve çevresini tanıttı. Eski hatıralarım anlattı.. Kabe'yi gösterdi.. Kurban edildiği yerde gezdirdi.. Yerine Cenab-ı Hakkın yolladığı kurbanın boynuzlarını okşattı.

Nihayet akşam olunca eve doğru yürüdüler.. Hacer sokağma girmiş, bir az ilerlemişlerdi ki, El-İs durdu.. Kulak verdi.. Sormadan da edemedi: «Ey güzel amcam.. Henüz bu kadar tatlı ilhamla-

nan, şarkı söyleyen bir kıza hiç rastlamadım.. Kimbilir kendisi nasıldır?..»

İsmail sesin sahibini tanımıştı..

Şarkı söyleyen kızı Besme'ydi..

Haber verdi:

«O kızım Besme'dir...»

Şarkıyı birlikte dinlediler:

Şaşarım o insana ki,
Düşünemez bahane.
Vasıta olduğunu..
Yumurtlayan kuş,
Çiçekleuen dal, Su
getiren bulut, Kimin
malıdırlar,
*Eserleridirler?.^*

O gururundan ateş almış güneş,
Benzi soluk ay,
Fıkır fıkır oynaşıp
Gülüşen yıldızlar,
Neden arzularına hâkim değiller?..
Doğmaları emredilince doğarlar?..
Batmaları emredilince batarlar?..

Âlemlerin tek sahibi
İstemedikçe, dilemedikçe,
Çölde değil kasırga,
Esinti bile gezinemez..
Ama ben o insana şaşarım yine.
Çünkü inadındadiT..
Bir türlü sahibine teslim olmaz.
Kulluğunu,
O en büyük şerefi giyinmez.

İshak'ın oğlu El-İs, Hacc sonuna kadar amcası İsmail'de misafir kaldı..

Bu arada kızı Besme'yle pek anlaştı..

Artık ertesi gün dönecekti babası yurduna..

Yatsıdan sonra ancak dili çözülebildi..

İsmail'in odasına girdi..

Derdini, isteğini anlattı:

«Ey dedem gibi, yumuşak başlı, nur yüzlü amcam!. Yeğeninin mes'ut olmasını istersin sanırım..»

İsmail düşünmeden cevap verdi:

«Bu baş arzumdur..»

«O halde kızm Beşme için beni ret etme diğer erkekler gibi..»

İsmail o zaman düşündü..

Kesin cevap vermedi:

«Hele sabah ola, hayır ola...»

O gece El-İs uyuyamadı heyecandan..

Sabahleyin erkenden, İsmail önce ailesi El-Seyyide'-ye danıştı.. Uygun cevap aldı..

Sonra kızı Besme'yi çağırdı..

Gönlünü yokladı..

Beşme kızardı:

«Sen bilirsin ey babam...» dedi.

Bunlar yettiler..

Esasen bütün gece, İsmail düşünmüştü.. Hayr bulmuştu bu işte.. Rızası vardı..

Kararını El-İs'e bildirdi:

«Güzel yeğenim, kızım Beşme senindir...»

El-İs, şaşırdı.. Olmayacak bir sual sordu:

«Bugün götürebilir miyim?..»

İsmail güldü:

«Götüreceksin ama, hep birlikte gideceğiz.. Düğününüz babamın huzurunda yapılacak..»

Hiç hesapta yokken, böylece ismail ve kızı da Şam'a doğru hareket edecek kervana katıldılar..

Bir ay sonra oradaydılar..

El-İs ile Besme'nin düğünleri oldu..

İsmail ile Es-Seyyide bir az daha kalıp geri döndüler.

*
**

Yıllar tekrar hızla aktı.

Hazreti İbrahim (A.S.) da nismail'e her kervanda yine haberler geliyordu.. Hem de iyi haberler..

Fakat İsmail doksan altı yaşım bitirmesine yakın, ansızın babası tarafmdan çağrıldı..

Gün geçirmeden gitti..

Esasen tahmin etmişti..

Bütün kardeşleri oradaydılar..

Babasının yatağı baş ucunda bekleşiyorlardı..

Çünkü Hazreti İbrahim (A.S.) ağır hastaydı..

Oğullarına pek çok vasiyetlerde, nasihatlerde, bulundu.

Nihayet ruhunu Allanma teslim etti..

İsmail, perişandı..

O haliyle, kardeşlerine yardım ederek, babasının, ailesi Sara'mn yanma defnetti..

Döndü Mekke'ye..

Kendisini pek öksüz sandı..

Şimdiye kadar, her sıkışmasında, meselelerini babası hallederdi.. Bundan sonra kime danışacaktı?..

Hicreten önce iki bin (M.Ö. 1378) yılıydı o **yıl.**

İsmail 97 yedi (90) yaşında bulunuyordu.

Bir sabah, henüz karanlıkta Kabe'ye gitmişti..

Buna hiç sebep yoktu..

Fakat bir kuvvet çağırmıştı onu ısrarla..

Kabe'de sabahı bekledi..

Namazmı kıldı..

Yine kendi elleriyle temizliği yaptı..

Oradan adı bilinen ve bilinmeyen peygamberlerin medfun bulunduğu Makam ile Rükne arasındaki mezarlığa gitti.. Hepsini ziyaret etti.. Annesinin El-Hicr'deki kabrini de yokladı..

Niyeti ava gitmekti..

Tekrar o kuvvet, kendisini Kabe'ye çekti..

Kabe göründüğü sırada, basma hiç gelmeyenler geldi.

Babası Hazreti İbrahim (A.S.) ve Hazreti Lût (A.S.) da gördüğü titremeler, terlemeler içinde bunaldı bir zaman.. Dizleri çözülüp bir kenara yığıldı..

O anda da Cebrail (A.S.) ı buldu..

Müjdesini ondan aldı:

«Ey İsmail!.. Tebrik ederim, Hazreti Allah, seni peygamberlikle görevlendirdi..»

Hazreti İsma'l (A.S.) dili tutulmuştu.. . İnanamıyor, ne cevap vereceğini bilemiyordu..

Cebrail (A.S.), emri üç kere tekrarladı..

O zamana kadar Hazreti İsmail (A.S.) kendine geldi.

Konuştu:

«Allahıma hamd olsun.. Her emrine hazırım.!»

(OBunu biliyor..»

«Şeriatım ne olacaktır?..»

«Baban Peygamber Hazreti İbrahim (A.S.) m şeriatiyle amel edeceksin.. Gerekirse, diğer emirleri vahyle bildiririm..»

«Hangi bölgede vazife alacağım?..»

«Hicaz senindir.. Ayrıca A'mâlikalardan hâlâ sapıklıkta bulunanları vahdaniyete çağıracaksın...»

«Allahıma hamd olsun.. Bu en büyük arzumdu...» Cebrail (A.S.) tekrar Hazreti İsmail (A.S.) ı tebrik etti ve ayrıldı..

> (Ey Müminler) Deyin ki: «Biz Allaha, bize indirilene (Kur'ân-ı Kerîme), İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Ya'kub'a ve torunlarına (Es-bât'a) indirilenlere, Musa'ya, İsa'ya verilenlere ve (bütün peygamberlere Rableri tarafından verilen (kitab ve âyetler) e îman ettik. Onlardan hiçbirini (kimine inanmak, kimini inkâr etmek suretiyle) diğerinden ayırd etmeyiz. Biz (Allaha) teslim olmuş (Müslümanlar) iz.
>
> (Bakara: 136)

> De ki: «Allaha îman ettik. Bize indirilen (Kur'ân-ı Kerîm) e, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yabuk'a ve oğullarına indirilenlere, Musa'ya, İsa'ya ve peygamberlere Rablerin-den verilenlere de (inandık). Onlardan hiçbiri arasında (peygamber olmaları bakımından) fark gözetmeyiz. Biz O'na (Allaha) teslim olmuşlarız.»
>
> (ÂI-i Imran: 84)

Hazreti İsmail (A.S.), hemen Kabe'de peygamberlikle şereflendiğini halka ilân etti.

Orada yerleşen oğullan Nabit ile Kaydar imanda gecikmediler.. Halk da öyle yaptı..

Esasen Hazreti İbrahim (A.S.) in vefatmdan, hele Hazreti Lût (A.S.) in umulmadık zamanda cennetine

gidişinden beri pek üzgündüler. Sevgili Allahlannm onları sakındıncısız bırakmayacağını umuyorlardı..

Nitekim öyle olmuştu..

Hazreti Allah, kendisine en sadık, sâlih, yüksek meziyetler sahibi, rızasını almış, sabırlı, sebatlı, âdil bir kulunu insanlar için peygamber seçmişti..

Halk aralannda Hazreti İsmail (A.S.) m doksan yedi yıllık hayatmı konuşuyorlardı.. Yaptıkları az şeyler değildiler..

Bunların mükâfatmı vermişti Hazreti Allah.

Şimdiden keramette bulunanlar da vardı:

«Sevgili peygamberimiz Hazreti İsmail (A.S.), ne çektiyse çocukluğunda ve gençliğinde çekti.. Peygamberliği diğer peygamberlerinki gibi güçlüklerle dolmayacak.. Bu, ona Allahımızın bir lûtfudur.»

Muhakkak ki öyleydi..

Hazreti İsmail (A.S.), Kabe'de ve Mekke'de işlerini yoluna koyduktan sonra, oğullarını yerine bıraktı.. Çöle açıldı güneye doğru.

Önce giden diğer evlâtlarını bazan buluyordu.

Onlardaki tek tük sapıtmaya başlayanları çabuk yola getiriyordu..

Böylece Yemen'e kadar uzandı.

A'mâlikalılar arasında yıllar harcadı.

Cihat yaptığı bile oluyordu..

Babası gibi, bütün bu cihatları kazanıyordu.

Nice nice putları devirdi kırdı!..

Ateşperest tapınakları yerle bir etti..

Arada Mekke'ye dönüyor, Hacc işlerine nezaret ediyordu.

Her gün değişen dünya gidişine göre aldığı vahy-leri tebliğ ediyordu..

Yeryüzünde yalnız Mısır Firavnları, Mezopotamya Nemrutları yoktu..

Başkaları da vardı küçük küçük.

Bilhassa Arap Yarımadası çölü derinliklerinde vahşet halinde yaşayanlar pek önemliydiler..

Onlar şimdi azdılar ama, ilerde çoğalırlardı..

Hazreti İsmail (A.S.) bilhassa onlarla mücadele etti.

Hepsini teker teker arayıp buldu..

Bu ğurda, çölde kaybolduğu, seraplar peşinde koştuğu, açlıkla, susuzlukla pençeleştiği oluyordu..

Fakat, Hazreti Allah beraberdi ya. Ona yetiyordu.

Yalnız Yemen'de peygamberliğinin anbeş yılını harcadı.

Burası onu pek uğraştırdı..

Öldürülmeye, zehirlenmeye kalkışıldı..

Taşlandı.. Kovalandı..

Fakat aldırmadı..

Hep haykırdı:

«KABE'YE DOĞRU!.. KABE'YE DOĞRU!.. Allah'tı! kurulan evinde size sonsuz faydalar vardır.. Putlarda, ateş tapmaklarında yoktur.»

Her vazifeye çıkışında hiç değilse, bin kişiyi sapıklıktan kurtarıyordu..

Onu en çok uğraştıranlar, kabile başkanları ve hükümdar geçinenlerdiler..

Onlar da için için Hazreti İsmail (A.S.) m anlattıklarından, va'z ve hutbelerinden, faydalanıyorlardı ama, ne çareki yakalarını İblis'e kaptırmışlardı.. Zayıf nefs-lerinin esiriydiler..

Sefil toprağa dönecek hayvanı ruhlarına uyuyor, onun ölmeyeceğini sanıyorlardı.. Ebedî ruhtan, nurdan, habersizdiler..

Gidenlerden ders almıyorlardı..

Hırs gözlerini bürümüştü..

Doymak bilmiyorlardı..

Nice nice mezarlar yanı başlarında duruyordu.

Orada artık bedenlerinden hiçbir şey kalmamış olanların birlikte ne götürdüklerini düşünmüyorlardı..

Bazan Hazreti İsmail (A.S.) m karşısına, kuvvetli sandıklan şairlerini çıkarıyor, neler söyletmiyorlardı!..

Bir kuş
Yuvasından atılmış..
Tüneyecek ağaç arıyor.
Ama nerde o ağaç?..
Hem de.
Dalların en yükseğini,
Yaprakları bol tarafını istiyor.

Yok öyle şey..
Eğer sığınmak diliyorsa,
Ağacın budak deliklerinden
Birisini genişletsin..
Orada tünesin..
Diğer yerler sahiplidir..

Soruyorlardı da:

«Demek sen peygambersin?..»

«Evet..»

((Âlemleri bir kudretin yarattığına inanıyorsun.. Onun tarafından gönderildiğini iddia ediyorsun?..»

«Buna ne şüphe!..»

«O halde şu kumlan altın yap.. Tekrar İrem şehirlerini bina edelim..»

«Ben gönlünüzü, göğsünüzü açmak, altından fazla

aydınlığa kavuşturmakla görevliyim.. Size yeryüzüne geliş sebebinizi, vazifenizi, kulluğunuzu hatırlatacağım.. Ahireti tanıtacağım.. Yeryüzü bir iş yeridir.. Kazancınız ebedî olan Âhiret için olmalıdır..»

Böylece yıllar geçiyordu..

Hazreti İsmail (A.S.) vazifesinde çoğunlukla muvaffak olmuştu..

Kabe'yi koruyor, namazı, zekâtı öğretiyordu.

Vahdaniyetten kıl şaşmıyor, müsamaha göstermiyordu.

Böylece peygamberliği tam kırk sene sürdü.

Nihayet 97 (90) yaşındayken, son Hacî yaptırdığının sonunda hastalandı ve vefat etti.

Tarih Hicretten önce 1960 (M.Ö. 1338) di.

Ebedî ruhu cennetini buldu..

Allahına kavuştu..

Vasiyeti üzerine bedeni, annesinin yanı başına (El-Hicr) e defnedildi oğulları Nabit ile Kayder tarafından..

SON

Ahmed Cemil AKINCI
1 Eylül 1968 Esentepe - İSTANBUL